

បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពរឹងមាំផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ប្រធានបទពិសេស

ការវិវឌ្ឍន៍ថ្មីនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ៖ ឱកាសនិងហានិភ័យ

WORLD BANK GROUP

ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពរឹងមាំផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

@ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង

បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាគឺជាផលិតផលរបស់ធនាគារពិភពលោក។

របកគំហើញ បំណកស្រាយ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលមានបញ្ជាក់នៅក្នុងរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពនេះគឺជា
របកគំហើញ បំណកស្រាយ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់បុគ្គលិកធនាគារពិភពលោក និងមិនឆ្លុះបញ្ចាំងទស្សនៈ
អ្នកគ្រប់គ្រង ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិធនាគារ ឬរដ្ឋាភិបាលដែលពួកគេតំណាងឡើយ។

ធនាគារពិភពលោកមិនធានាភាពត្រឹមត្រូវនៃទិន្នន័យដែលបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងកិច្ចការនេះឡើយ។

អារម្ភកថា និងសេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

របាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (CEU) គឺជាផលិតផលរបស់បុគ្គលិករបស់ធនាគារពិភពលោកនេះ។ របាយការណ៍នេះត្រូវបានរៀបចំដោយលោក លី សូដេត និងដាក់បញ្ចូលនូវការរួមចំណែករបស់លោក មីហ្គែល អេដូអាដូ សាន់ឆេស ម៉ាទីន (Miguel Eduardo Sánchez Martín) ផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងការអនុវត្តសកលនៃការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ (MFM GP) ។ កញ្ញា លីនណា គីជាជំនួយការស្រាវជ្រាវ។ ក្រុមនេះធ្វើការក្រោមការដឹកនាំរបស់លោក ម៉ាធ អា វេរីហ្គីស (Mathew A. Verghis) ប្រធានគ្រប់គ្រងការអនុវត្តន៍, MFM GP។ រ៉ាតឆាដា អាណាន តាវ៉ាស៊ីលប៉ា (Ratchada Anantavasilpa) និង ខុលលីន ម៉ាស៊ីនីក (Colleen Mascenik) មកពីផ្នែកអនុវត្តសកលនៃហិរញ្ញវត្ថុ និងទីផ្សារ (FAM) GP បានរួមវិភាគទានប្រធានបទពិសេសអំពីការវិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ឱកាស និងហានិភ័យដែលត្រូវបានពិនិត្យដោយលោក ជេមស៍ ស៊ីវ៉ាដ (James Seward) ប្រធានគ្រប់គ្រងការអនុវត្តន៍ FAM GP។ ក្រុមការងារសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះមតិយោបល់ដំបូន្មាន និងការណែនាំដែលផ្តល់ដោយលោក អ៊ុលរិច ហ្សាកៅ (Ulrich Zachau) នាយកប្រចាំកម្ពុជា និង ស្លាប៊ី អាលី ម៉ូហ៊ីប (Shabih Ali Mohib) ប្រធានកម្មវិធី។

របាយការណ៍នេះត្រូវបានផលិតរៀងរាល់ឆមាស ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានថ្មីៗអំពីការអភិវឌ្ឍម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជា។ របាយការណ៍នេះត្រូវបានបោះពុម្ព និងចែកចាយទូលំទូលាយទៅឲ្យអាជ្ញាធរកម្ពុជា សហគមន៍ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជន ក្រុមស្រាវជ្រាវ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ។ បច្ចុប្បន្នភាពនេះត្រូវបានកំណត់ពេលឲ្យត្រូវគ្នាជាមួយការបោះពុម្ពផ្សាយរៀងរាល់ប្រាំមួយខែម្តងនូវបច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ីខាងកើត និងតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិកដោយ MFM GP នៃធនាគារពិភពលោក។

យើងទទួលបានធាតុចូល មតិយោបល់ និងសំណើមានតម្លៃពីលោក អាម៉ាដ អាសាន (Ahmad Ahsan) ការិយាល័យប្រធានផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ីខាងកើត និងតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក ប្រធានអង្គភាពវិភាគសេដ្ឋកិច្ច លោក សេរីហ្គី ហ្សរីយ៉ា (Sergiy Zorya) GP កសិកម្ម លោកស្រី វៀរឡូណា មេជា ម៉ានទីឡា (Carolina Mejia-Mantilla) GP ភាពក្រីក្រ និងលោក ចូសេ ឌឺ លូណា ម៉ាទីណេស (Jose De Luna Martinez) GP ហិរញ្ញវត្ថុ និងទីផ្សារ។ របាយការណ៍នេះក៏បានទទួលដំបូន្មាន មតិយោបល់ និងទស្សនៈរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា វិស័យឯកជន ស្ថាប័នដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ។ ក្រុមរៀបរៀងរបាយការណ៍នេះ សូមថ្លែងអំណរគុណជាពន្លឹកចំពោះពេលវេលា និងធាតុចូលរបស់ពួកគេ។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងនូវសេចក្តីដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះអាជ្ញាធរកម្ពុជា ពិសេសក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាចំពោះកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការគាំទ្រក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានេះ។

ក្រុមទំនាក់ទំនងនៃការិយាល័យធនាគារពិភពលោកនៅកម្ពុជា រួមមាន លោក ហ្វី សារ៉េន និងសំអឿន សុភីនិតបានរៀបចំការផ្តល់ព័ត៌មានដល់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ការបង្ហាញលើបណ្តាញអ៊ិនធើនេត និងការផ្សព្វផ្សាយ។

ចំពោះព័ត៌មានអំពីធនាគារពិភពលោក និងសកម្មភាពរបស់ធនាគារនេះនៅកម្ពុជា សូមចូលមើលគេហទំព័ររបស់យើងតាមអាស័យដ្ឋាន www.worldbank.org/cambodia។

ដើម្បីឲ្យមានឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីចែកចាយរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានេះ និងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយពាក់ព័ន្ធ សូមទាក់ទង កញ្ញា គី លីនណា (lkyl@worldbank.org) ។ ចំពោះសំណួរលើខ្លឹមសារនៃការបោះពុម្ពផ្សាយនេះ សូមទាក់ទង លោក ហ្វី សារ៉េន (sbou@worldbank.org) ។

តារាងមាតិកា

ក. ខ្លឹមសារសង្ខេប.....	1
ខ. ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកាលពីពេលថ្មីៗ.....	6
ទិដ្ឋភាពទូទៅ.....	6
វិស័យពិតផលិត.....	7
ក). សម្លៀកបំពាក់.....	7
ខ). វិស័យស្បែកជើង និង ទំនិញកសិកម្ម.....	9
គ). សំណង់និងអចលនទ្រព្យ	10
ឃ). ទេសចរណ៍	11
ង). កសិកម្ម	12
ការងារ ប្រាក់ចំណូល និងការប្រើប្រាស់.....	14
ភាពក្រីក្រ.....	16
វិស័យក្រៅប្រទេស	16
ក). ការនាំចេញ	17
ខ). ការនាំចូល.....	17
អតិផរណា	17
វិស័យរូបិយវត្ថុ	18
ក). រូបិយវត្ថុសរុប អត្រាការប្រាក់និងអត្រាប្តូរប្រាក់	18
ខ). វិស័យធនាគារ.....	19
វិស័យសារពើពន្ធ.....	21
ក). សមាសភាពចំណូល.....	21
ខ). សមាសភាពចំណាយ	22
គ). សមតុល្យសារពើពន្ធ.....	23
ឃ). ថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ឆ្នាំ 2016	23
គ. ទស្សនៈវិស័យនិងហានិភ័យ.....	26
ឃ. សារគន្លឹះ និងជម្រើសគោលនយោបាយ	28
ង. ប្រធានបទសេស- ការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុៈ ឱកាស និងហានិភ័យ	31
ក). ទិដ្ឋភាពទូទៅ និងនិន្នាការនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ	31
ខ). វិស័យធនាគារ.....	32
គ). វិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ.....	34
ឃ). វិស័យធានារ៉ាប់រង	36
ង). ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារ ការប្រឆាំងការលាងលុយកខ្វក់ និងការរាយការណ៍	37
ច). សារគន្លឹះ.....	38
កម្ពុជាៈ សូចនាករសំខាន់ៗ	41

ក. ខ្លឹមសារសង្ខេប

ខណៈពេលដែលនៅតែមានភាពរឹងមាំ កំណើនក្នុងឆ្នាំ 2015 បានធ្លាក់ចុះបន្តិចមកត្រឹម 7.0 ភាគរយ ទាបជាង កំណើន 7.1 ភាគរយដែលសម្រេចបាននៅឆ្នាំ 2014។ លទ្ធផលអនុវត្តនៃវិស័យកាត់ដេរ មានភាពប្រសើរឡើង ក្នុងឆ្នាំ 2015 ខណៈដែលសេដ្ឋកិច្ចមានសញ្ញាថមថយ និងបន្តមានភាពទន់ខ្សោយក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ និង វិស័យកសិកម្ម។ កំណើនពិតប្រាកដរបស់ប្រទេស កម្ពុជា ត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងនៅតែមានសុខភាពល្អ ក្នុងកម្រិត 6.9 ភាគរយនៅឆ្នាំ 2016 មួយចំណែក ដោយសារមានការបង្កើនឡើងយ៉ាងច្រើន នូវចំណាយ របស់រដ្ឋាភិបាល។ ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់យ៉ាង ច្រើន អាចជួយប៉ះប៉ូវការធ្លាក់ចុះក្នុងវិស័យកសិកម្ម ខណៈពេលដែលវិស័យសំណង់ត្រូវបានគេរំពឹងថា នឹង នៅតែបន្តជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ហានិភ័យ ចំពោះទស្សនវិស័យនេះ រួមមាន សក្តានុពលនៃ បញ្ហាការងារដែលកើតមានជាថ្មី ការបន្តឡើងថ្លៃនៃ ប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ការងើបឡើងវិញយឺតនៃសេដ្ឋកិច្ច នៅអឺរ៉ុប និងផលប៉ះពាល់ពីការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ចរបស់ ចិន។ និន្នាការធ្លាក់ចុះនៃភាពក្រីក្រត្រូវបានរំពឹងថា នឹង បន្តធ្លាក់ចុះទៅទៀត ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខ នេះ ទោះបីជាមានល្បឿនយឺតជាងមុន ក្នុងបរិបទនៃការ ថមថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកសិកម្មក្តី។

ការអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗ

កំណើនដឹកមុខដោយការនាំចេញ របស់ប្រទេសកម្ពុជា បានកើនសន្ទុះបន្ទាប់ពីត្រីមាសទីពីរនៃឆ្នាំមុន ហើយ កំណើនពិត ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាបានកើនដល់ 7.0 ភាគរយក្នុងឆ្នាំ 2015។

បន្ទាប់ពីការថមថយនៅដើមឆ្នាំ 2015 ការនាំចេញ សម្លៀកបំពាក់ ដែលជាកត្តាចម្បងមួយក្នុងការជំរុញ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច បានស្ទុះងើបឡើងវិញនៅក្នុងឆមាស ទីពីរក្នុងដដែល ដោយមានអត្រាកំណើនជាក់ស្តែង ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំស្មើនឹង 12.3 ភាគរយ ធៀបនឹង 9.2 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014។ ការមានស្ថេរភាពល្អនៃទីផ្សារ ការងារគួបជាមួយនឹងការឈានឡើងបន្តិចម្តងៗ លើ ខ្សែសង្វាក់តម្លៃ ទំនងជាបានជួយវិស័យនេះឲ្យបន្ត រីកចម្រើនកាន់តែធំ ដែលអ្នកទាញដោយនិរន្តរភាព នៃ វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ចូលទៅក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ទោះបីការអនុម័តបានធ្លាក់ចុះក្តី។ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរ សរុបនៅឆ្នាំ 2015 បានកើនឡើង 6.1 ភាគរយ (ភ្ញៀវ ទេសចរមានចំនួន 4,78 លាននាក់) ធៀបនឹង 6.9 ភាគរយក្នុងឆ្នាំ 2014 បើទោះជាមានការងើបឡើងវិញនូវ សកម្មភាពនៃវិស័យទេសចរណ៍នៅក្នុងប្រទេសថៃ និង នៅបណ្តាប្រទេសជិតខាងក្តី។ ផលិតកម្មស្រូវនៅឆ្នាំ 2015 ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានដោយអាជ្ញាធរ ថាមានចំនួន ទាបជាងឆ្នាំ 2014 បណ្តាលមកពីគ្រោះរាំងស្ងួត ការធ្លាក់ ចុះនូវការបង្កើនទិន្នផល និងដោយសារការធ្លាក់ថ្លៃ ទំនិញកសិកម្ម ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ផងដែរដល់កំណើន វិស័យកសិកម្ម។

ការកើនឡើងនូវការនាំចេញ និងការធ្លាក់ចុះថ្លៃប្រេងបាន ធ្វើឲ្យស្ថានភាពពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស (External Position) មានភាពប្រសើរឡើង។ ឱនភាពគណនីចរន្ត បានចុះថយដល់ 10.8 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុក សរុបក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 11.9 ភាគរយនៅឆ្នាំ 2014។ ឱនភាពនេះ ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយលំហូរ ចូលយ៉ាងច្រើននូវវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ដែលត្រូវ បានប៉ាន់ស្មានថាមានរហូតដល់ 1.8 ពាន់លានដុល្លា (ឬ10ភាគរយ នៃ ផសស) ក្នុងឆ្នាំ 2015។ លទ្ធផលអនុវត្ត នីតិក្រៅស្រុករឹងមាំនេះ ធ្វើឲ្យទុនបម្រុងអន្តរជាតិដុល ការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស គឺកើនឡើងដល់

5.6 ពាន់លានដុល្លារ (ឬស្មើនឹងការនាំចូលចំនួន 4.4 ខែ) នៅ ចុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 4.6 ពាន់លានដុល្លារក្នុងឆ្នាំ 2014 ។

ការបន្តពង្រីកខ្លួនយ៉ាងឆាប់រហ័ស នៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ បាននាំមកនូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនអតិផរណា នៅចុងឆ្នាំ 2015។ កំណើនឥណទានក្នុងស្រុកបានកើន ឡើងបន្ថែមដល់ 27 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹងឆ្នាំ មុន ជម្រុញដោយកំណើនតម្រូវការក្នុងស្រុកសម្រាប់ ការប្រើប្រាស់ និងសំណង់។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក្នុងឆ្នាំ 2015 កំណើនប្រាក់បញ្ញើវិស័យឯកជន បានធ្លាក់ចុះចំនួន ពាក់កណ្តាល មកត្រឹម 16.6 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ ជាលទ្ធផល អនុបាតឥណទានធៀបនឹងប្រាក់បញ្ញើបាន កើនឡើងដល់ 95.6 ភាគរយ។ ក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2016 ការ កើនឡើងនូវតម្រូវការក្នុងស្រុក ក៏បានធ្វើឲ្យអតិផរណា កើនឡើងដល់ 2.3 ភាគរយផងដែរ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ ប្រាក់រៀលកម្ពុជាបានឡើងថ្លៃបន្តិច គឺឡើងដល់ 4,008 រៀល ក្នុងមួយដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2016 ធៀបនឹង 4,075 រៀលក្នុងមួយដុល្លារ ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014។ ប្រាក់រៀលនៅតែបន្តឡើងថ្លៃធៀបនឹងប្រាក់បាតថៃ និង ប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកផងដែរ ខណៈដែលអត្រាប្តូរប្រាក់ ខ្មែរពិត (REER) កាន់តែមានតម្លៃបន្ថែមទៀត។

លទ្ធផលអនុវត្តន៍ផ្នែកសារពើពន្ធមានភាពប្រសើរឡើង ដោយសារកំណើនប្រាក់ចំណូលយ៉ាងច្រើន និងការ បន្ថយចំណាយដែលបន្តកាត់បន្ថយឱនភាពសារពើពន្ធរួម។ ចំណូលពន្ធបានកើនឡើងប្រមាណ 10 ភាគរយ នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ 2010 ដល់ 15.1 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ដោយសារការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រង និង កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ។ ការប្រមូលចំណូលក្នុងស្រុក សរុបបានកើនឡើងប្រមាណជា 17.5 ភាគរយ នៃផសស ក្នុងឆ្នាំ 2015 ខណៈដែលការចំណាយត្រូវបានគេរំពឹង ថានឹងមានត្រឹមតែ 20.5 ភាគរយនៃ ផសស ទោះជាមាន កំណើនសម្ពាធប្រាក់ខែក្តី។ ឱនភាពរួមរបស់រដ្ឋាភិបាល រួមមាន ជំនួយឥតសំណង់បានរួមតូចត្រឹម 0.8 ភាគរយ នៃ ផសស នៅឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 1.4 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ

2014 ទោះជាសមាសភាគជំនួយឥតសំណង់ថយចុះក្តី។ ចំណាត់ថ្នាក់សម្ពាធបំណុលរបស់ប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុង របាយការណ៍ចុងក្រោយរបស់ធនាគារពិភពលោក និង មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិអំពីការវិភាគនិរន្តរភាពបំណុល នៅតែមានកម្រិតទាប។

ទស្សនៈវិស័យ

កំណើនត្រូវបានរំពឹងថានឹងស្មើ 6.9 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2016 មួយផ្នែកគឺ ដោយសារការបង្កើនចំណាយយ៉ាងច្រើន របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការនាំចេញនៃវិស័យកាត់ដេរ យ៉ាងខ្លាំងត្រូវបានរំពឹងថា នឹងជួយកាត់កងចំណុច ខ្សោយនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ខណៈពេលដែលការ សាងសង់ដែលដឹកនាំដោយការវិនិយោគដោយផ្ទាល់ពី បរទេសត្រូវបានរំពឹងថា នឹងនៅតែជាក្បាលម៉ាស៊ីន ចម្បងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ កំណើននាំចេញរឹងមាំក៏ នឹងគាំទ្រ ក្នុងការធ្វើឲ្យឱនភាពគណនីចរន្តមានទំហំ កាន់តែតូចផងដែរ។ ប្រកាសរបស់ធនាគារជាតិ ដែល បានចេញក្នុងខែមីនាឆ្នាំ 2016 តម្រូវឲ្យធនាគារបង្កើន ដើមទុនទ្វេដង។ ប្រកាសនេះត្រូវបានរំពឹងថានឹងជួយ ពង្រឹងធនាគារនានា ឲ្យអាចទប់ទល់បានចំពោះការ ពង្រីកខ្លួនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យធនាគារ។ ថវិកាឆ្នាំ 2016 ឆ្លុះបញ្ចាំងគោលនយោបាយសារពើពន្ធ ទូលំ ទូលាយ ដោយបង្កើនចំណាយចំនួន 3.6 ភាគរយ នៃ ផសស ក្នុងនោះ តម្លើងប្រាក់ឈ្នួល 1.4 ភាគរយ ហើយ ចំណែកផ្សេងទៀតគឺចំណាយមូលធន និងចំណាយ មិនមែនប្រាក់ឈ្នួល។

ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របន្ថែមទៀតត្រូវបានរំពឹងថានឹង ប្រព្រឹត្តទៅសម្រាប់គ្រួសារទាំងនៅទីប្រជុំជន និងនៅ ជនបទ ទូទាំងឆ្នាំ 2015-2016 ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅតាម ទីប្រជុំជន គឺតាមរយៈវិស័យសេដ្ឋកិច្ចដែលពួកគេចូល រួម (ភាគច្រើនគឺ វិស័យសំណង់ និងសេវាកម្ម) ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ គឺមានការកើនឡើងនូវ ប្រភពនៃប្រាក់ចំណូលខុសៗគ្នា លើប្រាក់ចំណូលពីការ ធ្វើការងារដោយខ្លួនឯងក្រៅពីការងារកសិកម្ម។

ក្នុងរយៈពេលមធ្យម កំណើនត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅតែស្មើពី 6 ទៅ 7 ភាគរយ នៅក្នុងបរិបទនៃការកើនឡើង នៃការប្រកួតប្រជែងក្រៅស្រុក។ ដោយសារមូលដ្ឋានផលិត និងនាំចេញមានទំហំតូច ហើយការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ (ប្រហែល 70 ភាគរយនៃចំនួនសរុប) ប្រមូលផ្តុំនៅទីផ្សារសហភាពអឺរ៉ុប និង ទីផ្សារសហរដ្ឋអាមេរិក សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវប្រឈមមុខជាខ្លាំង ទៅនឹងការនាំចេញ ដែលមានភាពប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំងឡើង។ ជាមួយនឹងភាពជាដៃគូអន្តរជាតិស៊ីហ្វិក (TPP) និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTA) រវាងវៀតណាម និង សហភាពអឺរ៉ុប ការវិនិយោគ និងការនាំចេញពីកម្ពុជាមានហានិភ័យជាខ្លាំង លុះណាតែឧបសគ្គចម្បងៗ ដូចជាការចំណាយខ្ពស់លើថាមពល ឧបសគ្គផ្លូវច្បាប់ក្នុងការធ្វើអាជីវកម្ម និងឧបសគ្គហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធត្រូវបានដោះស្រាយដោយជោគជ័យ។ ប្រការនេះអាចរាំងស្ទះបន្តិចម្តងៗចំពោះកំណើន រៀបរយតែកំណែទម្រង់ ដែលមានលក្ខណៈរចនាសម្ព័ន្ធត្រូវបានពិភាក្សានៅក្នុងផ្នែកសារសំខាន់ៗខាងក្រោម ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយ។

វិស័យហិរញ្ញវត្ថុរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស បានទ្រទ្រង់ដល់កំណើន ប៉ុន្តែក៏បង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនផងដែរ។ កំណើនឥណទាន 38 ភាគរយ ដល់វិស័យសំណង់បានបន្តកើនឡើង យ៉ាងឆាប់រហ័សនៅក្នុងឆ្នាំ 2015។ ខណៈពេលដែលកំពុងត្រូវបានការពារ ពីការប្រែប្រួលហិរញ្ញវត្ថុនៅបរទេស សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅតែពឹងផ្អែកលើលំហូរប្រាក់បញ្ញើជារូបិយប័ណ្ណបរទេស នៅតាមគ្រឹះស្ថានធនាគារ។ ខណៈមានលទ្ធភាពតិចតួចសម្រាប់គោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និងខណៈគ្មានលទ្ធភាពដើម្បីឱ្យធនាគារជាតិ ធ្វើជាអ្នកផ្តល់ប្រាក់កម្ចីជាជម្រើសចុងក្រោយ ដោយសារតែដុល្លារបន្តរូបិយកម្មកម្រិតខ្ពស់ ទន្ទឹមគ្នានឹងអវត្តមាននៃទីផ្សារអន្តរធនាគារការបន្តកើនឡើងខ្ពស់នៃឥណទានក្នុងស្រុក ធ្វើឱ្យ

ហានិភ័យកើនឡើង ចំពោះស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា។

ហានិភ័យផ្សេងទៀតចំពោះទស្សនវិស័យនេះ រួមមានសក្តានុពលនៃបញ្ហាពលកម្ម ការបន្តឡើងថ្លៃប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុងបរិបទនៃដុល្លារបន្តរូបិយកម្ម ការងើបឡើងវិញយឺតនៃសេដ្ឋកិច្ចនៅអឺរ៉ុប ឥទ្ធិពលពីការចុះថយនៃសេដ្ឋកិច្ចចិន។ ភាពតានតឹងនៃសេដ្ឋកិច្ចចិននឹងប៉ះពាល់ដល់ចក្ខុវិស័យកំណើន សំខាន់គឺដោយសារតែការមកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរចិន អាចមានចំនួនកាន់តែតិចក្នុងរយៈពេលខ្លី និងលំហូរចូលយឺតនៃវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសក្នុងរយៈពេលមធ្យម។ ខណៈពេលដែលកម្ពុជាទំនងជាត្រូវបានការពារពីការប្រែប្រួលហិរញ្ញវត្ថុ ដោយសារទីផ្សារមូលធនរបស់កម្ពុជា មានកម្រិតប៉ុន្តែលំហូរចូលធនាគារ ដែលនៅតែជាចំណុចរសើបចំពោះទំនុកចិត្តសាធារណៈ និងចំពោះទស្សនៈអំពីទីផ្សារ។

សាវគ្គី៖ និងជម្រើសគោលនយោបាយ

ការប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងទីផ្សារនាំចេញ របស់សហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប ក្នុងសភាពនៃការបាត់បង់បន្តិចម្តងៗនូវភាពអនុគ្រោះផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម តម្រូវឱ្យធ្វើកំណែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធសំដៅជំរុញ ភាពប្រកួតប្រជែង។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងប្រឈមមុខនឹងការប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំង ក្នុងខណៈដែលអាចមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើកម្ពុជា ពីសំណាក់កិច្ចព្រមព្រៀង TPP និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាងវៀតណាម និងសហភាពអឺរ៉ុបក្នុងមធ្យមទៅរយៈពេលវែងព្រមទាំងការងើប ឡើងនៃប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា។ ជម្រើសគោលនយោបាយមួយចំនួនដែលមានគោលដៅពឹងផ្អែកលើភាពប្រកួតប្រជែង ក្រៅប្រទេសរួមមានភាពការកែលម្អ បរិយាកាសធុរកិច្ចរួមការវិនិយោគ

¹ សូមអានរបាយការណ៍ពីស្តារស្តីពី Cambodia Investment Climate Assessment (2014) នៅលើគេហទំព័រ

<http://documents.worldbank.org/curated/en/2014/01/23946799/cambodia-investment-climate-assessment-2014-creating-opportunities-firms-cambodia>

លើមូលធនមនុស្ស និងការដោះស្រាយគម្លាតផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។

ការកែលម្អបរិយាកាសធុរកិច្ចជារួមនឹងបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងតាមវិស័យនានា ដែលទ្រទ្រង់ពិពិធកម្មផលិតផល និងទីផ្សារ ហើយក៏ជួយដល់ក្រុមហ៊ុននានាឲ្យត្រៀមខ្លួនបានល្អ ដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ពីគោលដៅទីផ្សារ និងមូលដ្ឋានផលិតកម្មតែមួយដែលបានកំណត់ដោយសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន។ កម្លាំងពលកម្មដែលត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាល និងមានជំនាញប្រសើរជាងមុន នឹងមុខជាជួយទាញយកប្រយោជន៍ពីភាគលាភប្រជាសាស្ត្រ (demographic dividend) របស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ការដោះស្រាយឧបសគ្គសំខាន់ៗពោលគឺ ចំណាយខ្ពស់លើថ្លៃថាមពល និងឧបសគ្គផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ តម្រូវឲ្យបង្កើនវិនិយោគសាធារណៈដើម្បីធានាដល់ភាពប្រកួតប្រជែងក្រៅប្រទេស។

ដើម្បីឲ្យនៅតែមានភាពប្រកួតប្រជែង អាជ្ញាធរក៏អាចពិចារណាអំពីការបង្កើនវិភាជន៍ថវិកាបន្ត ដល់គម្រោងវិនិយោគដែលមានផលិតភាព និងដែលមានភាពប្រកួតប្រជែង។ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម ប្រាក់កម្ចីសម្បទានអាចមកកាន់តែច្រើនពីប្រភពក្នុងតំបន់ ដូចជាធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី (AIIB) ដែលទើបបង្កើតថ្មី ព្រមទាំងពីប្រភពទ្វេភាគី ដូចជាប្រទេសជប៉ុន និងប្រទេសចិនជាដើម។ ការធ្លាក់ចុះជាលំដាប់នូវវិនិយោគសាធារណៈដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក៏មុខជាតម្រូវឱ្យមានការឆ្លើយតបរយៈពេលខ្លីដែលវិភាជន៍ថវិកាបន្ថែមទៀតបានមកពីថវិការដ្ឋ។ ការផ្តល់អាទិភាពនៃការចំណាយដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងការបន្តប្រមូលប្រាក់ចំណូលអោយបានច្រើន នឹងជួយធ្វើឱ្យដំណើរការនៃការបង្កើនវិនិយោគសាធារណៈនេះ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានប្រសិនបើ អាចទប់ការកើននៃបញ្ជីប្រាក់ខែ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងបន្ថែមទៀតនូវច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគមូលធន ដូចការប្រមើលមើលដោយការវាយតម្លៃការ

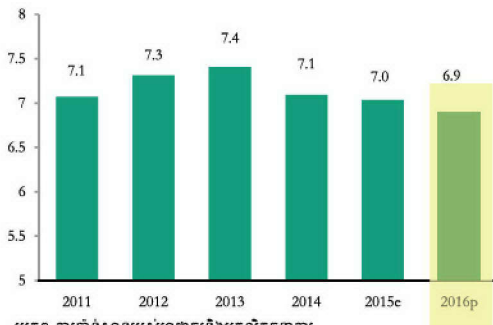
គ្រប់គ្រងវិនិយោគសាធារណៈ ដែលកំពុងស្ថិតនៅក្នុងការពិភាក្សានៅឡើយ។

ជាចុងក្រោយ យកល្អគប្បីបន្តលើកកម្ពស់ការត្រួតពិនិត្យ និងសម្របសម្រួល បទប្បញ្ញត្តិ និងការការពារអតិថិជនដើម្បីការពារស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងខណៈពេលមានកំណើនឥណទានឆាប់រហ័ស។ កង្វះព័ត៌មាន និង ទីផ្សារ ‘ធនាគារស្រមោល (shadow banking)’ ធ្វើឲ្យលំបាក ក្នុងការកំណត់ទំហំហានិភ័យឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ កិច្ចការបន្ទាន់ និងសំខាន់បំផុត ត្រូវដោះស្រាយចំណុចខ្វះខាតមួយចំនួនអំពីការប្រមូលទិន្នន័យ និងសមត្ថភាពត្រួតពិនិត្យ។ ដំណោះស្រាយនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការកែលម្អឥណទានមិនដំណើរការ ផលប៉ះពាល់នៃការយល់ព្រាតិ និងផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីហានិភ័យរបស់ប្រទេស ក្នុងពេលដែលការបង្កើតប្រព័ន្ធព្រមានជាមុននៅមិនទាន់រួចរាល់។ ជាមួយគ្នានេះក៏ត្រូវកែលម្អការសម្របសម្រួលអន្តរស្ថាប័ន តាមរយៈការពង្រឹងកិច្ចសហការដែលមានស្រាប់។ ទីពីរ ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងបន្ថែមទៀតនូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ផងដែរ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូហិរញ្ញវត្ថុ។ កាលពីពេលថ្មីៗកន្លងទៅនេះ អាជ្ញាធរបានដាក់ចេញនូវវិធានការសំខាន់ៗមួយចំនួន ក្នុងនោះ រួមមានកាតព្វកិច្ចបង្កើនទុនរបស់គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ទុនបម្រុងកាតព្វកិច្ចសម្រាប់ការខ្ចីប្រាក់ពីបរទេស និងអនុបាតគ្របដណ្តប់សាច់ប្រាក់ងាយស្រួល។ ជាចុងក្រោយ កំណើនយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងវិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ក៏តម្រូវឱ្យមានការការពារ និងបង្កើនចំណេះដឹងរបស់អតិថិជន លើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។

ក្រឡេកមើលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

កម្ពុជាបន្តមានកំណើនដោយសារការនាំចេញ...

កំណើន ផសស ពិត បន្តមានភាពរឹងមាំ(ភាគរយ)

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរនិងបុគ្គលិកធនាគារ
e = estimate; p = projection

...ជាមួយនឹងការកើនឡើងនូវផលិតកម្មសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើង ...

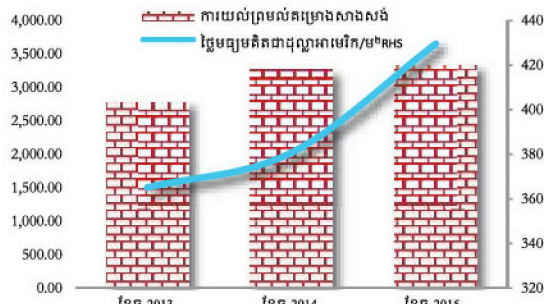
ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើងកើនឡើងក្នុងឆ្នាំ 2015

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា

...និងការអភិវឌ្ឍស្តីពីជម្រៅនៃវិស័យសំណង់ ...

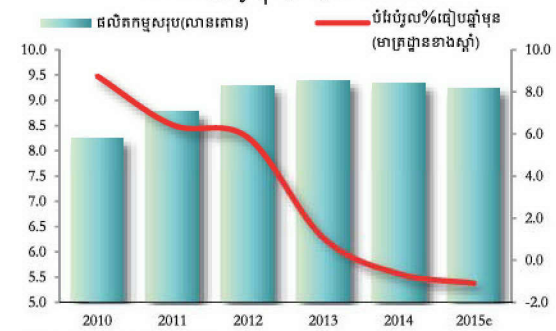
គម្រោងសំណង់ដែលបានទទួលការយល់ព្រម (លានដុល្លារអាមេរិក ពីដើមឆ្នាំដល់បច្ចុប្បន្ន)

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា

... ទូទាត់ជាមួយការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យកសិកម្ម...

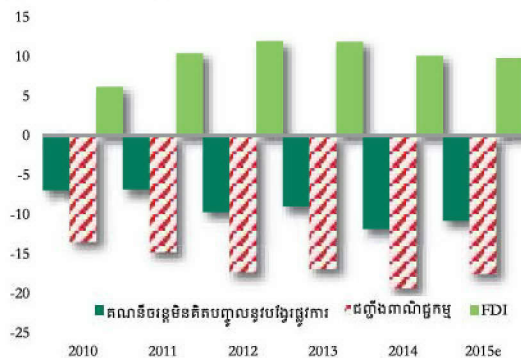
ផលិតកម្មស្រូវក្នុងមួយឆ្នាំ(លានតោន)

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា

... ខណៈលំហូរចូលធនពីការប្រែប្រួលទ្រព្យសម្បត្តិវិនិយោគក្រៅប្រទេស

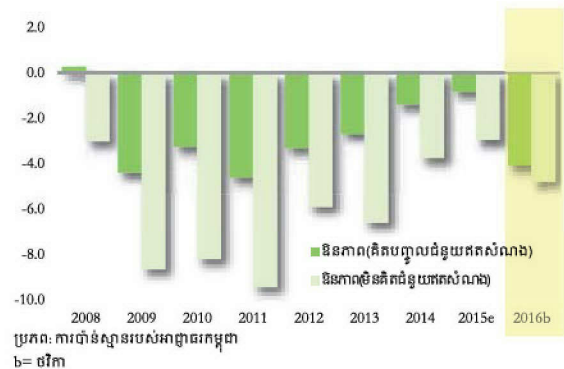
ឱនភាពពាណិជ្ជកម្ម គណនីចរន្ត និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (ភាគរយនៃ ផសស)

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរនិងបុគ្គលិកធនាគារ

...និងកំណើននៃការប្រមូលចំណូលពន្ធដារក្នុងផ្នែកសារពើពន្ធ

ឱនភាពសារពើពន្ធទូទៅរបស់រដ្ឋាភិបាល(ភាគរយនៃ ផសស)

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា
b= ឆ្នាំ

ខ. ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកាលពីពេលថ្មីៗ

ទិដ្ឋភាពទូទៅ

កំណើនដែលជិតមុខដោយការនាំចេញរបស់កម្ពុជាបានបន្តទោះបីជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកឡើងថ្លៃក្ដី។ នៅឆ្នាំ 2015 ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ ជាកត្តាជំរុញចម្បង នាំឲ្យមានកំណើនទឹកប្រាក់នាំចេញកើនឡើង ក្នុងអត្រាកំណើន 12.3 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ដែលមានអត្រា 9.2 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014^២។ ទទួលបាននូវស្ថិរភាពការងារ និងការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចម្តងៗ ទៅរកផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ជាង ទំនងជាបានជួយវិស័យនេះឲ្យកែតម្រូវ និងពង្រីកខ្លួន ទោះបីជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកឡើងថ្លៃក្ដី។

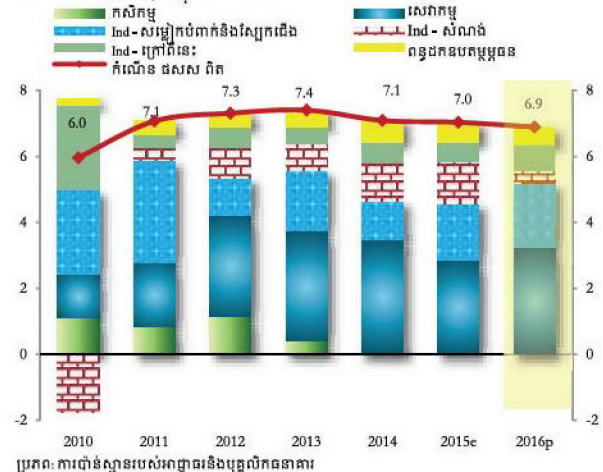
វិស័យសំខាន់ចំនួនពីរ គឺសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើង និងសំណង់ (និងអចលនទ្រព្យ) ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាបានរួមចំណែកពាក់កណ្តាលនៃកំណើនសរុបកាលពីឆ្នាំមុន។ វិស័យកាត់ដេរនិងស្បែកជើងគឺជាវិស័យសកម្មបំផុត ដែលរួមចំណែកធំបំផុតចំពោះកំណើន ស្មើនឹងមួយភាគបីនៃកំណើនពិតនៅក្នុងឆ្នាំ បន្ទាប់មកគឺវិស័យសំណង់ (និងអចលនទ្រព្យ) ដែលបានរួមចំណែកប្រហែលមួយភាគប្រាំមួយនៃចំនួនសរុប។ តាមការព្យាករណ៍មុននេះ កំណើននៃវិស័យទេសចរណ៍បានបន្តធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ 2015 ចំណែកឯវិស័យកសិកម្មនៅទ្រឹង។ ដូច្នេះកំណើនមានភាពរឹងមាំ ហើយអាជ្ញាធរបានកែសម្រួលការប៉ាន់ស្មានថាកំណើនស្មើនឹង 7.0 ភាគរយក្នុងឆ្នាំ 2015 ទាបជាងបន្តិចធៀបនឹង 7.1 ភាគរយ ដែលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំ 2014 (រូបភាពលេខ 1)។

ក្នុងឆ្នាំ 2016 កំណើនត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅតែរឹងមាំក្នុងកម្រិត 6.9 ភាគរយ។ លទ្ធផលអនុវត្តន៍នៃវិស័យកាត់ដេរនិងស្បែកជើងប្រព្រឹត្តទៅបានល្អប្រសើរ ជួយទូទាត់

ចំណុចខ្សោយក្នុងផលិតកម្មកសិកម្ម ចំណែកឯសកម្មភាពសំណង់ត្រូវបានរំពឹងថា នឹងចុះថយបន្តិចដោយសារចំនួនគម្រោងដែលបានអនុម័ត ធ្លាក់ចុះនៅក្នុងឆ្នាំ 2015។ វិស័យទេសចរណ៍ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានភាពប្រសើរឡើង ខណៈដែលមានសកម្មភាពទេសចរណ៍នៅក្នុងប្រទេសជិតខាង ពិសេសនៅប្រទេសថៃ នៅពេលដែលវិស័យទេសចរណ៍ថ្មីរបស់កម្ពុជាពឹងផ្អែកលើវិស័យទេសចរណ៍របស់ថៃ ដែលមានការអភិវឌ្ឍខ្ពស់ជាង។

ហានិភ័យចំពោះទស្សនវិស័យនេះ រួមមាន លទ្ធភាពអាចកើតមានជំងឺបំប្លែងការងារជាថ្មី ប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកឡើងថ្លៃ ការងើបឡើងវិញយឺតៗនៃសេដ្ឋកិច្ចនៅអឺរ៉ុប និង ផលប៉ះពាល់ពីការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ចរបស់ចិន។ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាពឹងផ្អែកខ្លាំងលើការនាំចេញ ពិសេសការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងទៅកាន់គោលដៅចម្បងទាំងពីរគឺសហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ការធ្លាក់ចុះនៃសេដ្ឋកិច្ចចិននឹងប៉ះពាល់ដល់ទិដ្ឋភាពកំណើន ដោយសារតែការមកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរចិនធ្លាក់ចុះក្នុងរយៈពេលខ្លី និងដោយសារលំហូរចូលនៃវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសគិតក្នុងរយៈពេលមធ្យម។ ដីការលំបាកនៃសេដ្ឋកិច្ចចិននឹងប៉ះពាល់ដល់ចក្ខុវិស័យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចម្បង ដោយសារតែភ្ញៀវទេសចរមានសក្តានុពលទាបជាងប្រទេសចិន ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងលំហូរចូល FDI យឺតនៅក្នុងរយៈពេលមធ្យម។

រូបទី 1: លទ្ធផលអនុវត្តន៍នៃវិស័យកាត់ដេរនិងស្បែកជើងមានភាពប្រសើរឡើង កាត់កងផលិតកម្មកសិកម្មនៅទ្រុងនៅក្នុងឆ្នាំ 2015។ ការចូលរួមចំណែកដល់ កំណើនពិតប្រចាំឆ្នាំ (ក្នុងភាគរយ)

កម្ពុជាទំនងជា ត្រូវបានការពារពីការប្រែប្រួលហិរញ្ញវត្ថុ សកលដោយសារទីផ្សារទុនមានកំណត់។ ទោះជាយ៉ាង ណាក្តី គួរកត់សម្គាល់ថាលំហូរធនាគារក្នុងទម្រង់ជា ប្រាក់បញ្ញើជាប្រភេទប្រទេស នៅតែជាបញ្ហាស្នើសុំ ចំពោះទំនុកចិត្តសាធារណជន និងការយល់ឃើញអំពី ទីផ្សារ ជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច បានល្អប្រសើរ។

វិស័យពិតផលិត

ក). សម្លៀកបំពាក់

នៅឆ្នាំ 2015 ការផលិតសម្លៀកបំពាក់ ដែលភាគច្រើន ត្រូវបាននាំចេញ ជាកត្តាចម្បងក្នុងការជំរុញកំណើន ឲ្យ កើនឡើង 12.3 ភាគរយ គិតលើតម្លៃនាំចេញ ធៀបនឹង 9.2 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 (រូបភាពទី 2) ³ ។ ការវិល ត្រឡប់នៃទីផ្សារការងារមកកាន់ស្ថិរភាព និងការប្តូរទៅ កាន់ផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់⁴ ទំនងជាបាន ជួយពង្រីកវិស័យនេះ ជំនះបានឧបសគ្គក្នុងស្រុក ទោះបីជាក្នុងបរិបទ នៃប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកឡើងថ្លៃក្តី។

³ តួលេខផ្អែកលើទិន្នន័យរបស់គ.ជ.ប។ អាចមានភាពខុសគ្នាចំពោះតួលេខដែលបង្ហាញដោយ ស្ថាប័នដទៃទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ខណៈពេលដែលបរិមាណនៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ នៅតែបន្តជំរុញឱ្យមានកំណើននាំចេញ ការរួមចំណែកពី ថ្លៃបានចាប់ផ្តើមកើនឡើងកាលពីពេលថ្មីៗ (តារាងលេខ 1) ។ បរិមាណកើនឡើងបានបន្តជំរុញឱ្យមានកំណើន នាំចេញសម្លៀកបំពាក់ ក្នុងរយៈពេលបួនឆ្នាំកន្លងមក ខណៈដែលការរួមចំណែកពីកំណើនថ្លៃក្នុងឆ្នាំ 2015 មាន លក្ខណៈប្រសើរឡើង ត្រូវជា 28 ភាគរយនៃបរិមាណ ទឹកប្រាក់ ពីការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុប ក្នុងឆ្នាំ 2015 (តារាងលេខ 1) ។ នេះហាក់បីដូចបង្ហាញថា ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងប្តូរជាបណ្តើរៗ ចូលទៅក្នុង ផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។

តារាងទី 1: បរិមាណ និងកំណើនថ្លៃ បានរួមចំណែក 71.9 ភាគរយ និង 28.1 ភាគរយ រៀងគ្នា ក្នុងឆ្នាំ 2015

កំណើន ដោយសារ:	2012		2013		2014		2015	
	លាភ ផលិត	(%)	លាភ ផលិត	(%)	លាភ ផលិត	(%)	លាភ ផលិត	(%)
បរិមាណ	418.0	149.4	573.5	76.2	561.8	121.3	487.2	71.9
ថ្លៃ	-138.2	-49.4	178.8	23.8	-98.8	-21.3	190.7	28.1
សរុប	279.9	100.0	752.3	100.0	463.0	100.0	677.9	100.0

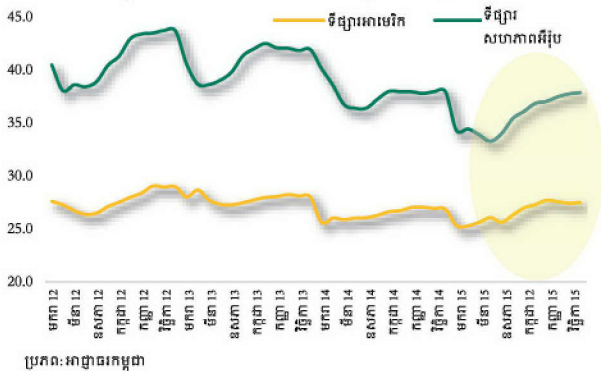
ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរនិងបុគ្គលិកធនាគារ

ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុបដែល ជាទីផ្សារនាំចេញធំជាងគេ ស្របយក 42 ភាគរយនៃការ នាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុប និងបន្តជំរុញកំណើន នាំ ចេញសម្លៀកបំពាក់រួមរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ទោះជា យ៉ាងណាក្តី ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅកាន់សហរដ្ឋ អាមេរិក ដែលស្មើនឹង 31 ភាគរយ នៃការនាំចេញ សម្លៀកបំពាក់សរុប បានឈានដល់ចំណុចកំពូលរួច ទៅហើយ។ ខណៈមាននិន្នាការធ្លាក់ចុះកាលពីប៉ុន្មានឆ្នាំ កន្លងទៅថ្មីៗនេះ ថ្លៃនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទាំងទៅ ទីផ្សារសហភាពអឺរ៉ុប និងអាមេរិក (រូបភាពទី 2) មាន កម្រិតខ្ពស់ល្អ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ទោះជាមានការប្រកួត ប្រជែងក្នុងបរិបទនៃការឡើងថ្លៃប្រាក់ដុល្លារក្តី។

⁴ ខណៈដែលវិស័យកាត់ដេរទំនងជាប្តូរទៅកាន់ផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យមើលផលិតផល និងថ្លៃនាំចេញលំអិត ដើម្បីបញ្ជាក់ចំណុច នេះ។

ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុបនាំមក ភាគច្រើននៃកំណើននៃការនាំចេញនៅឆ្នាំ 2015 ហើយក៏ មានពិធីកម្មនៃការនាំចេញទៅកាន់គោលដៅផ្សេងៗ ទៀត ផងដែរ។ ក្នុងកំណើនសរុបនៃការនាំចេញសម្លៀក បំពាក់ តម្លៃជាទឹកប្រាក់មានចំនួន 678 លានដុល្លា អាមេរិក (ឬ 12.3 ភាគរយ) ក្នុងឆ្នាំ 2015 ក្នុងនោះ 60.8 ភាគរយបានមកពីកំណើននៃការនាំចេញទៅសហភាព អឺរ៉ុប 20.3 ភាគរយ កំណើននាំចេញទៅជប៉ុន និង 19.1 ភាគរយ បានមកពីកំណើនក្នុងការនាំចេញទៅកាន់ គោលដៅផ្សេងទៀតក្រៅពីសហរដ្ឋអាមេរិក (តារាងទី 2) ។ ប៉ុន្តែបរិមាណទឹកប្រាក់នាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅ កាន់សហរដ្ឋអាមេរិកឡើងដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុតនៅឆ្នាំ 2014 និងបាននៅទ្រឹងចាប់តាំងពីពេលនោះមក។

រូបទី 2: តម្លៃនាំចេញទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក បានបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ 2015 (ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងមួយឡឺត)

តារាងទី 2: តម្លៃនៃការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុប បានរួមចំណែកច្រើនបំផុត ស្មើនឹង 60.8 ភាគរយ នៃកំណើនសរុប។ (លានដុល្លាសហរដ្ឋអាមេរិក)

	2014	2015	បម្រែបម្រួល	ភាគរយ %
តម្លៃនាំចេញ	5,489.3	6,167.2	677.9	100
សរុបក្នុងនោះ:				
សហភាពអឺរ៉ុប	2,172.8	2,585.0	412.2	60.8
អាមេរិក	1,889.3	1,888.2	-1.2	-0.2
ជប៉ុន	326.5	463.9	137.4	20.3
ផ្សេងទៀត	1,100.6	1,230.1	129.5	19.1

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

គិតជាបរិមាណផលិតផល ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ សរុបបានកើនឡើង 14 លានឡឺត (ឬ 8.9 ភាគរយ ធៀប នឹងឆ្នាំមុន) ក្នុងឆ្នាំ 2015។ ក្នុងនោះ 78.3 ភាគរយបាន មកពីកំណើនបរិមាណផលិតផលសម្លៀកបំពាក់នាំ ចេញទៅសហភាពអឺរ៉ុប 14.2 ភាគរយ នាំចេញទៅ ប្រទេសជប៉ុន និង 19.3 ភាគរយ បានមកពីកំណើន បរិមាណនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅគោលដៅផ្សេង ទៀត(ក្រៅពីសហរដ្ឋអាមេរិក) (តារាងទី 3) ។ ផ្ទុយទៅ វិញ បរិមាណនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅទីផ្សារអាមេរិក បានធ្លាក់ចុះ ជាមួយនឹងការរួមចំណែកអវិជ្ជមាន ចំនួន 12 ភាគរយ។

តារាងទី 3: បរិមាណនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ទៅកាន់សហ ភាពអឺរ៉ុបបានរួមចំណែកច្រើនបំផុតស្មើនឹង 78.3 ភាគរយ នៃ កំណើនសរុបនៃបរិមាណសម្លៀកបំពាក់នាំចេញ។ (លាន ឡឺត)

	2014	2015	បម្រែបម្រួល	ភាគរយ %
បរិមាណសរុប	159.1	173.2	14.1	100
ក្នុងនោះ:				
សហភាពអឺរ៉ុប	57.2	68.3	11.1	78.3
សហរដ្ឋអាមេរិក	70.4	68.7	-1.7	-11.9
ជប៉ុន	5.0	7.0	2.0	14.2
ក្រៅពីនេះ	26.5	29.2	2.7	19.3

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ក្នុងឆ្នាំ 2015 ត្រូវបានទ្រទ្រង់ ដោយការងើបឡើងវិញបន្តិចម្តងៗនៅក្នុងប្រទេសដែល មានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ចម្បងៗ ជាពិសេសនៅសហភាព អឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ការងើបឡើងវិញនេះដែល មានកម្លាំងរុញច្រានក្នុងឆ្នាំ 2015 ត្រូវបានជំរុញដោយ តម្រូវការក្នុងស្រុកកាន់តែខ្លាំង នៅក្នុងប្រទេសទាំងនោះ នៅពេលដែលទីផ្សារការងារ និងស្ថានភាពឥណទាន មានភាពប្រសើរឡើង⁵។ លទ្ធផលនៃការ នាំចេញ សំលៀកបំពាក់ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅតែមានភាពរឹង មាំក្នុងឆ្នាំ 2016 ក្នុងសភាពដែលការនាំចូលក្រណាត់មាន កំណើនខ្ពស់ ព្រោះក្រណាត់ជាវត្ថុធាតុដើមសំខាន់

⁵ Global Economic Prospects, Spillovers amid Weak Growth, ខែ មករា ឆ្នាំ 2016.

ខ). វិស័យស្បែកជើង និង ទំនិញកសិកម្ម

បច្ចុប្បន្ននេះប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានការអនុគ្រោះលើអ្វីៗ គ្រប់យ៉ាង លើកលែងតែអាវុធ (EBA) ពីសហភាពអឺរ៉ុប ចំពោះការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់របស់ខ្លួន។ ទោះយ៉ាង ណាក្តី ការប្រកួតប្រជែងត្រូវបានរំពឹងថាមានលក្ខណៈ កាន់តែខ្លាំងក្លា នៅពេលដែលសេរីភាវូបនីយកម្មពន្ធ គយលើសម្លៀកបំពាក់ចូលជាធរមាន ក្រោម កិច្ចព្រម ព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាងសហភាពអឺរ៉ុបនិងប្រទេស វៀតណាម។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ការនាំចេញសម្លៀក បំពាក់របស់ប្រទេសកម្ពុជា ទៅកាន់សហរដ្ឋ អាមេរិក ទំនងជាប្រឈមមុខនឹងការប្រកួតប្រជែងកាន់តែតឹងតែង នៅពេលដែលសមាជិកនៃភាពជាដៃគូអន្តរជាតិស៊ីហ្វិក (TPP) ទទួលបានការអនុគ្រោះ។ (សូមមើលអប់ទី1 សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមស្តីពីកិច្ចព្រមព្រៀងTPP)

នៅថ្ងៃទី 4 តុលាឆ្នាំ 2015 ប្រទេសចំនួន 12 នៅតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិកបានបញ្ចប់ការចរចាស្តីពីភាពជាដៃគូអន្តរជាតិប៉ាស៊ីហ្វិក (TPP) ។ ប្រសិនបើហាគូលើទំព័រអស់ផ្តល់សច្ចាប័ន កិច្ចព្រមព្រៀងនេះអាចបង្កើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅប្រទេសជាសមាជិក ជាមធ្យម 1.1 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2030។ ទន្ទឹមនឹងនេះ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះក៏អាចបង្កើនពាណិជ្ជកម្មរបស់បណ្តាប្រទេសជាសមាជិកចំនួន 11 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2030 ដែលតំណាងឱ្យការជម្រុញកំណើនពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ដែលបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹមប្រមាណជា 5 ភាគរយ ជាមធ្យម ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2010-14 គឺធ្លាក់ចុះពី 10 ភាគរយ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 1990-2007 ។ ដើម្បីឱ្យវិសាលភាពដែលជាអត្ថប្រយោជន៍នៃកំណែទម្រង់ នៅក្នុងប្រទេសសមាជិក TPP មានឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានសម្រាប់ពិភពលោកទាំងមូល ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដែលបណ្តាលមកពីការបង្វែរពាណិជ្ជកម្ម និងការបោកបង់ភាពអនុគ្រោះមកលើប្រទេសមិនមែនសមាជិក នឹងមានទំហំតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ សារៈសំខាន់ជាសាកលនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះអាស្រ័យលើបញ្ហា ថាគេកិច្ចព្រមព្រៀងនេះទទួលកម្លាំងជំរុញទូលំទូលាយពីអន្តរជាតិ ដែរឬយ៉ាងណា។

ផលចំណេញធំបំផុតក្នុង ផសស ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមាននៅក្នុង បណ្តាប្រទេសសមាជិកបើកចំហរតូចៗ ដូចជា វៀតណាម 10 ភាគរយ និងម៉ាឡេស៊ី 8 ភាគរយ។ ប្រទេសទាំងពីរនឹងទទួលផល ចំណេញពីការបន្ថយពន្ធតម បន្ថែមនឹងការមិនមែនពន្ធតមនៅក្នុង ទីផ្សារនាំចេញធំៗ និងនៅក្នុងស្រុក និងពីទំនាក់ទំនងនៅក្នុងខ្សែ សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ តាមរយៈសមាហរណកម្មស៊ីជម្រៅ។ TPP អាចពន្លឿន ការផ្លាស់ប្តូរដែលមានលក្ខណៈចរនាសម្ព័ន្ធរវាងឧស្សាហកម្មផ្នែកលើ ឧត្តមភាពរៀប និងសេដ្ឋកិច្ចអាគ្រដូន។ វិស័យអតិថិជនកម្មដែល មានជំនាញ (ដូចជា សារធាតុគីមី យានយន្ត និងគ្រឿងយន្ត) ទំនងជា ពង្រីកខ្លួនបានឆាប់រហ័សជាងនៅក្នុងប្រទេស ដែលមានសេដ្ឋកិច្ច រៀនសូត្រ ផ្ទុយទៅវិញវិស័យអតិថិជនកម្មគ្មានជំនាញ (ដូចជា វាយនភ័ណ្ឌ សម្លៀកបំពាក់ និងផលិតផលលោហៈ ទំនងជាពង្រីកខ្លួន បានកាន់តែឆាប់រហ័សនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសសមាជិកកម្ពុជាចំនួនដែល មានទីផ្សារកំពុងរីកចម្រើន។

បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ខែ មេសា ឆ្នាំ 2016 >> ៩

តារាងទី 4: ការកើនឡើងនូវការនាំចេញស្បែកជើងនិងអង្ករ មួយផ្នែកធំគឺ ដោយសារការបង្កើនការនាំចេញទៅកាន់សហភាពអឺរ៉ុប

នាំចេញ (លានដុល្លារ អាមេរិក)	2013		2014		2015	
	បរិមាណ ទឹក ប្រាក់	% បំរែបំរួល នឹងឆ្នាំ មុន	បរិមាណ ទឹក ប្រាក់	% បំរែបំរួល នឹងឆ្នាំ មុន	បរិមាណ ទឹក ប្រាក់	% បំរែបំរួល នឹងឆ្នាំ មុន
ស្បែកជើង	360.35	21.2	471.24	30.7	659.89	40.0
អង្ករ	262.27	92.8	210.4	-19.7	315.30	49.8
កៅស៊ូ	175.17	6.5	138.69	-20.8	165.39	19.2

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

គ). សំណង់និងអចលនទ្រព្យ

ការសាងសង់នៅតែមានលក្ខណៈរស់រវើក។ វិស័យសំណង់បន្តរីកចម្រើនយ៉ាងលឿន ពិសេសអគារលំនៅដ្ឋាន និងអគារពាណិជ្ជកម្មប្រណីតខ្ពស់ៗ ប្រមូលផ្តុំនៅចំកណ្តាលរាជធានីភ្នំពេញ។ ប៉ុន្តែកំណើននៃការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ប្រចាំឆ្នាំ 2015 បានចុះថយ និងកើនឡើងត្រឹមតែ 2.3 ភាគរយ ប៉ុណ្ណោះធៀបនឹងឆ្នាំមុន ខណៈដែលការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់មានកំណើន 17.5 ភាគរយកាលឆ្នាំ 2014 (រូបលេខ 3)។ ការពង្រីកវិស័យសំណង់នេះ នៅតែបន្តកើនឡើងកាន់តែលឿន ដោយផ្ដោតជាពិសេសលើអគារប្រណីតកើនឡើងខ្ពស់ លំនៅដ្ឋាន និងពាណិជ្ជកម្មប្រមូលផ្តុំនៅកណ្តាលរាជធានីភ្នំពេញ។ កំណើននៅក្នុងការអនុម័តលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ប្រចាំឆ្នាំ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី បានធ្លាក់ចុះពង្រីកដោយគ្រាន់តែ 2.3 ភាគរយ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ក្នុងឆ្នាំ 2015 បើធៀបនឹង 17.5 ភាគរយពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ក្នុងឆ្នាំ 2014 (រូបទី 3) ។

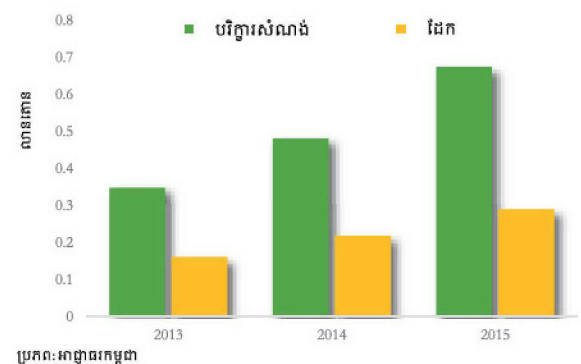
រូបភាពទី 3. តម្រូវការអគារសំណង់ដែលមានតម្លៃខ្ពស់កំពុងកើនឡើង ដូចបានឃើញក្នុងការកើនឡើងនូវចំណាយជាមធ្យមក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ ខណៈដែលចំនួនគម្រោងសាងសង់ដែលបានអនុម័តបានធ្លាក់ចុះ

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ការកើនឡើងនូវការនាំចូលបរិក្ខារ និងសម្ភារៈសំណង់រាប់ទាំងផលិតផលដែកថែប បន្តទ្រទ្រង់ដល់សន្ទុះរីកចម្រើននៃការសាងសង់ (រូបទី 4) ។ នៅពេលដែលទីផ្សារក្នុងស្រុកមានទំហំតូច ការស្ថានទុកជាមុនអំពីឱកាស ដែលកើតមានឡើង ពីការអនុវត្តសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាននៅឆ្នាំ 2016 បន្តទ្រទ្រង់ដល់ការពង្រីកវិស័យសំណង់។ ការណ៍នេះត្រូវបានសម្រួលដោយរបបពាណិជ្ជកម្មសេរី និងការវិនិយោគរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

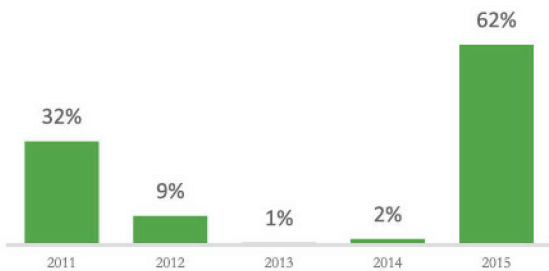
រូបភាពទី 4: បរិមាណនាំចូលបរិក្ខារសំណង់ និងការនាំចូលដែកកំពុងកើនឡើងដោយសារសន្ទុះរីកចម្រើននៃការសាងសង់សព្វថ្ងៃ

បទពិសោធន៍អន្តរជាតិបង្ហាញថា ការសាងសង់មានតួនាទីតែពិសេសក្នុងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងជារឿយៗ ការសាងសង់ជាឧបករណ៍ស្ទង់ ដ៏សំខាន់នៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច។ ការសាងសង់ធ្វើឲ្យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តរបស់ប្រទេសមួយកើនឡើង ជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលវែង។ ការអនុវត្តនៃ

វិស័យសំណង់ធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ និងត្រូវរងឥទ្ធិពលពី ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចទូទៅ។ ទោះបីជាទូទៅមានទំហំតូច ជាងវិស័យផ្សេងទៀត សកម្មភាពសាងសង់មាន ឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងលើលទ្ធផល និងការងារនៃសេដ្ឋកិច្ច ទាំងមូល ដោយសារវិស័យនេះអន្តរទំនាក់ទំនងជាមួយ វិស័យដទៃទៀត។

រូបទី 5: ភាគរយសំណង់និងអចលនវត្ថុនៅក្នុងគម្រោងវិនិយោគ បរទេសដែលបានអនុម័តសរុប (អចលនទ្រព្យ) (គិតជាភាគរយ)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

សន្ទុះរីកចម្រើននៃវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ កំពុងជួបកំណើនហានិភ័យ ដោយសារសន្ទុះនៃការរីក ចម្រើននេះបានជំរុញឲ្យមានបរិក្ខារ (Speculation) ថ្លៃដី និងថ្លៃផ្ទះនៅទូទាំងរាជធានីភ្នំពេញ និងនៅក្នុងទី ប្រជុំជនផ្សេងទៀតក៏ដូចជាធ្វើឲ្យមានកំណើនឥណទាន យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដែលអាចនាំដល់ការកើតឡើងនូវ សេដ្ឋកិច្ចពុះដោយថាហេតុ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ខុស ពីការអភិវឌ្ឍនៅជនបទតាមបែបប្រពៃណី ដែលហិរញ្ញប្បទាន ភាគច្រើនបានមកពីប្រភពក្នុងស្រុក ការអភិវឌ្ឍអគារ លំនៅដ្ឋាន និងពាណិជ្ជកម្មទំនើបខ្ពស់ៗ មួយផ្នែក ធំ ជាការវិនិយោគទុនរួមគ្នារវាងដៃគូក្នុងស្រុកនិងដៃគូ អន្តរជាតិ ហើយហិរញ្ញប្បទានចម្បងបានមកពីការ វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (រូបទី 5)។

ឃ). ទេសចរណ៍

វិស័យទេសចរណ៍បានបន្ថយល្បឿន។ ការមកដល់នៃ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរក្នុងឆ្នាំ 2015 បានកើនឡើង 6.1 ភាគ រយធៀបនឹងឆ្នាំមុន (មានភ្ញៀវទេសចរហូតដល់ 4.8 លាននាក់) ធៀបនឹង 6.9 ភាគរយ នៅក្នុងឆ្នាំ 2014 (តារាងទី 5)។ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ការមកដល់នៃចំនួនភ្ញៀវ ទេសចរតាមផ្លូវអាកាសបានបន្ថយល្បឿនច្រើនបំផុត គឺ មានកំណើន 8.9 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន គឺឆ្នាំ 2014 ដែលមានកំណើន 12.7 ភាគរយ។ ប៉ុន្តែការដើមឡើង វិញពីដំបូងនៃសកម្មភាពទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់ ពិសេស នៅប្រទេសថៃត្រូវបានរំពឹងថា នឹងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន ចំពោះការមកដល់នៃភ្ញៀវមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា។

តារាងទី 5: កំណើនការមកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្លាក់ចុះ បន្ថែមទៀតនៅក្នុងឆ្នាំ 2015 ប៉ុន្តែកំណើននៃការមកដល់របស់ភ្ញៀវទេសចរមក កាន់ប្រទេសថៃត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានផលវិជ្ជមានមកលើសកម្មភាពទេសចរណ៍ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ (ការមកដល់របស់ភ្ញៀវទេសចរ លាននាក់)

	កម្ពុជា			ថៃ			វៀតណាម		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
ការមកដល់ សរុប	4.2	4.5	4.8	26.5	24.8	29.3	7.5	7.8	7.9
ចំរើម្យល (ធៀបឆ្នាំមុន)	17.5%	6.9%	6.1%	18.8%	6.4%	17.7%	12.5%	3.8%	0.8%
ក្នុងនោះ៖									
មកតាមផ្លូវ អាកាស	2.0	2.3	2.5	15.4	15.5	18.4*	6.0	6.2	6.3
ចំរើម្យល (ធៀបឆ្នាំមុន)	17.2%	12.7%	8.9%	8.7%	1.0%	18.6%	6.8%	4.0%	0.8%

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា, TAT, ក្រសួងវប្បធម៌ កីឡា និងទេសចរណ៍វៀតណាម

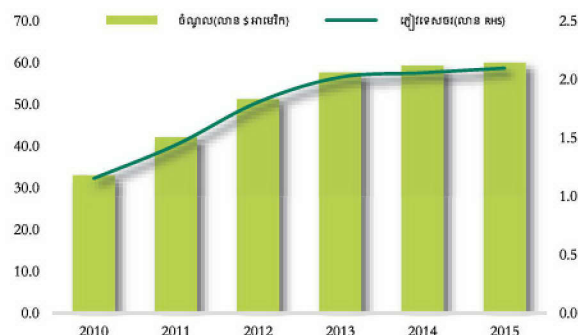
* ផ្អែកលើចំនួនមកដល់ពីខែមករា-ខែតុលា ឆ្នាំ 2015

ការបន្ថយល្បឿននៃកំណើននូវចំនួនភ្ញៀវទេសចរក្នុងឆ្នាំ 2015 បានធ្វើឲ្យនូវការប្រមូលចំណូលនៅឧទ្យានបុរាណ អង្គរដែលជាតំបន់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរធំជាងគេនៅ កម្ពុជាកើនឃឹត (រូបភាពទី 6) ។

⁶ កម្លាំងជម្រុញស្ថិតនៅពីក្រោយសន្ទុះរីកចម្រើន និងការផ្ទុះបែកក្នុងវិស័យសំណង់នៅអឺរ៉ុប Yan Sun, Pritha Mitra, and Alejandro Simone, IMF Working Paper, WP/13/181.

ក្នុងឆ្នាំ 2015 ចំនួនភ្ញៀវទេសចរដែលបានមកទស្សនាឧទ្យាននេះកើនឡើងតែ 2 ភាគរយ ដល់ចំនួន 2.1 លាននាក់ ហើយចំណូលពីឧទ្យានបុរាណនេះកើនឡើងត្រឹមតែ 1.2 ភាគរយដល់ 60.05 លានដុល្លារអាមេរិកប៉ុណ្ណោះ។⁷

រូបទី 6: ចំនួនភ្ញៀវទេសចរដែលបានមកទស្សនាទីលានបុរាណអង្គរ បានថយចុះ ដូចការថយចុះនូវប្រាក់ចំណូល នៅទីលាននេះដែរ

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ទ្វីបអាស៊ីបានក្លាយជាប្រភពចម្បង នៃភ្ញៀវទេសចរដែលរួមចំណែកជិត 85 ភាគរយនៃចំនួនភ្ញៀវសរុបមកដល់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំកន្លងមក (តារាងលេខ 6) ។ កម្ពុជាបានទទួលជោគជ័យក្នុងការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរបរទេស ដែលការមកដល់របស់ភ្ញៀវក្នុងឆ្នាំ 2015 មានចំនួន 4.8 លាននាក់ ស្ទើរតែស្មើពីរដងនៃចំនួនភ្ញៀវចំនួន 2.5 លាននាក់ដែលមកដល់កម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ 2010។ ទោះយ៉ាងណាក្តី វិស័យ ទេសចរណ៍ហាក់ដូចជាពឹងផ្អែកកាន់ខ្លាំងលើការ មកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរមកពីតំបន់អាស៊ី ជាមួយនឹងការមកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរពីអឺរ៉ុប ដែលថយចុះតាំងពីឆ្នាំ 2010 មកម៉្លេះ។ ប្រទេសជិតខាងកម្ពុជាគឺប្រទេស វៀតណាម ចិន ឡាវ និងថៃបានរួមចំណែកប្រមាណជា 70 ភាគរយ នៃចំនួនភ្ញៀវទេសចរសរុបដែលបានកើនឡើង 2.2 លាននាក់ពីឆ្នាំ 2010 ដល់ឆ្នាំ 2015 ។

តារាងទី 6: ទ្វីបអាស៊ីបានក្លាយទៅជាប្រភពសំខាន់នៃភ្ញៀវទេសចរដែលចូលរួមចំណែកជិត 85 ភាគរយនៃចំនួនមកដល់នៃភ្ញៀវទេសចរសរុបដែលបានកើនឡើងក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំកន្លងមក។ ការរួមចំណែកដល់កំណើនភ្ញៀវទេសចរតាមប្រទេសប្រភពដើមចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2011 (គិតជាភាគរយ)

	2011	2012	2013	2014	2015
អាស៊ី	80.1	84.1	83.7	84.6	84.2
វៀតណាម	26.7	23.1	20.0	19.6	20.9
ចិន	18.6	14.5	16.8	19.2	25.5
ឡាវ	9.7	15.0	18.9	18.4	13.8
ថៃ	-8.7	4.9	4.2	6.5	8.9
អឺរ៉ុប	14.3	11.3	12.3	11.2	10.1
អាមេរិក	4.9	4.2	3.8	3.9	5.1
អាហ្វ្រិក	0.4	0.1	0.1	0.1	0.2
មជ្ឈិមបូព៌ា	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3
សរុប	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

កំណើនការមកដល់នៃចំនួនភ្ញៀវទេសចរ ទៅកាន់ប្រទេសថៃ (រួមទាំងការមកដល់តាមផ្លូវអាកាស) ជាសញ្ញាសម្រាប់ការបង្កើនចំនួនភ្ញៀវទេសចរ មកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយសារវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាជាវិស័យថ្មី វិស័យនេះផ្អែកលើវិស័យទេសចរណ៍ ប្រទេសថៃដែលមានការអភិវឌ្ឍច្រើនជាង។

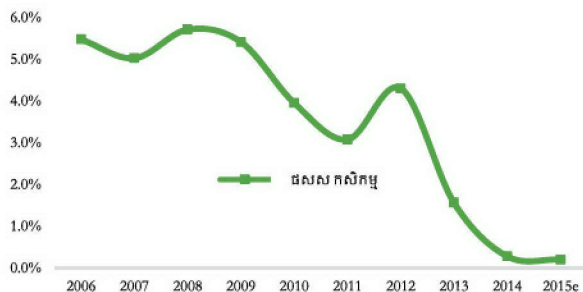
ង). កសិកម្ម

បន្ទាប់ពីមានអត្រាកំណើនខ្ពស់អស់រយៈពេលវែង ជាមធ្យមស្មើ 5.5 ភាគរយ គិតតាមអត្រាកំណើនពិត ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2005-13 មក ផលស នៃវិស័យកសិកម្មមានកំណើនត្រឹមតែ 0.3 ភាគរយប៉ុណ្ណោះ នៅឆ្នាំ 2015 និង 0.2 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2014 (រូបភាពទី 7)។ ស្ថានភាពអាកាសធាតុមិនសូវអំណោយផល ពិសេសភ្លៀងធ្លាក់មិនទៀងទាត់ រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ ធ្វើឲ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន លើផលិតកម្មកសិកម្ម។ ដោយសារតែការធ្វើស្រែ នៅតែជាការធ្វើស្រែបែបប្រពៃណី ការធ្លាក់ចុះថ្លៃស្រូវអង្ករទំនងជាមិនសូវមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន មកលើផលិតកម្មស្រូវឡើយ

⁷យោងតាមអាជ្ញាធរអប្បបរមា សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមអាន http://apsaraauthority.gov.kh/?page=detail&menu1=649&ctype=document&id=649&ref_id=13&lg=kh

(ខុសពីប្រភេទផលិតកម្មកសិកម្មផ្សេងទៀត ដូចជា កៅស៊ូ និងដំឡូងមី ជាដើម)^៩ ។

រូបទី ៧: កំណើន ផលស កសិកម្មមានកំណើនតិចតួច ត្រឹមតែ ០.៣ ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ និង ០.២ ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ (គិតតាមថ្លៃថេរឆ្នាំ ២០០០ តម្លៃ បំប្លែងគិតជា %)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា
e= ប៉ាន់ស្មាន

វិស័យកសិកម្មនៅតែបន្តពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើការ ផលិត ស្រូវរដូវវស្សា។ ទោះបីជាមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នូវប្រព័ន្ធស្រោចស្រពរបស់ កម្ពុជា និងការធ្វើពិពិធកម្មផលិតកម្មដំណាំក្តី វិស័យ កសិកម្មនៅតែបន្តពឹងផ្អែកជាខ្លាំង លើផលិតកម្ម ស្រូវរដូវវស្សាដែលជាពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើទឹកភ្លៀង។ ជា លទ្ធផលនៅឆ្នាំ ២០១៥ ផលិតកម្មស្រូវ ត្រូវបាន អាជ្ញាធរប៉ាន់ប្រមាណថាធ្លាក់ចុះ ១.១ ភាគរយ ធៀបនឹង ឆ្នាំមុន (តារាងទី ៧)។ លើសពីនេះទៀតកសិករកំពុង ប្រឈមមុខនឹងការធ្លាក់ចុះថ្លៃទំនិញកសិកម្ម ដែលមាន ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន ដល់ប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេ។ សភាពការណ៍នេះ តម្រូវឱ្យមានផលិតភាពខ្ពស់ ដើម្បី ទប់ទល់នឹងថ្លៃទាប និងសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្ម ចំពោះ ដំណាំអតិផលដែលត្រូវការទឹកតិច។

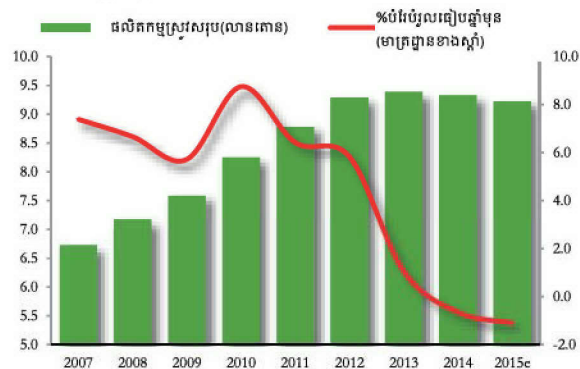
^៩ ចំណុចនេះបណ្តាលមកពីការធ្លាក់ចុះនៃថ្លៃដីស្រែដែលមានទំហំតិចជាងថ្លៃដីប្រមូលផល (និងផលិតកម្មស្រូវ)។

តារាងទី ៧: ផលិតកម្មស្រូវវិស័យកសិកម្មក្នុងឆ្នាំ ២០១៥/១៦ ជាងក្នុងឆ្នាំ២០១៤/១៥ ដោយសារតែស្ថានភាពអាកាសធាតុមិនសូវអំណោយផល ។

ផលិតកម្មស្រូវ	2014/15	2015/16e	បំប្លែង (%)
ថ្ងៃដំបៅ (លានហិកតា)	3.056	3.027	-0.9
ក្នុងនោះ រដូវវស្សា	2.565	2.562	-0.1
ថ្ងៃដីប្រមូលផល (លានហិកតា)	3.029	2.996	-1.0
ក្នុងនោះ រដូវវស្សា	2.538	2.536	-0.1
ផលិតកម្ម (លានតោន)	9.227	9.329	-1.1
ក្នុងនោះ រដូវវស្សា	7.144	7.175	0.4
ដំណាំផ្សេងទៀត (ថ្ងៃដី ដាំដុះគិតជាហិកតា)	ត្រឹមខែកុម្ភៈ ២០១៥	ត្រឹមខែកុម្ភៈ ២០១៦	បំប្លែង (%)
ពោត	24,312	23,483	-3.4
ដំឡូង	12,887	19,641	52.4
សណ្តែក	11,442	13,582	18.7

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា (final wet and estimated dry season rice production, February 2016), <http://www.maff.gov.kh/reports/67-monthlyreport.html>

រូបទី ៨: ផលិតកម្មស្រូវឡើងដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុតនៅឆ្នាំ ២០១៣ និងចាប់តាំងពី នោះមកបានធ្លាក់ចុះ (លានតោន)

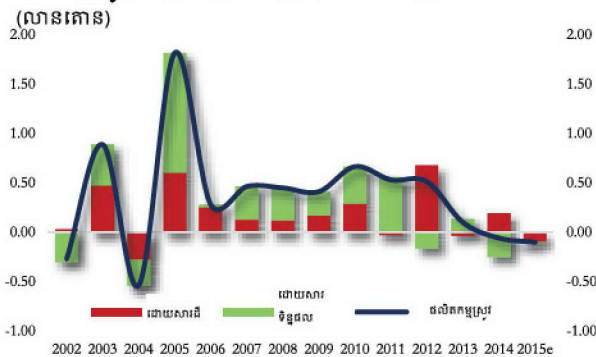
ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា
e=ប៉ាន់ស្មាន

ការធ្វើទំនើបកម្មវិស័យកសិកម្មនឹងជួយធ្វើឱ្យផលិតភាព មាននិរន្តរភាពក្នុងរយៈពេលវែង។ ដូចបានពិភាក្សានៅ ក្នុងបញ្ហាមួយចំនួននៃរបាយការណ៍បច្ចុប្បន្នភាពនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាឆ្នាំ ២០១៥ របាយការណ៍កាលពីពេលថ្មីៗរបស់ ធនាគារពិភពលោក ដែលមានចំណងជើងថា “Cambodian Agriculture in Transition: Opportunities and Risks (កសិកម្មកម្ពុជាក្នុងអន្តរកាល: កាលានុវត្តភាព និងហានិភ័យ)”^៩បានលើកឡើងថា ការធ្លាក់ចុះនៃ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក៏អាចបង្ហាញការធ្លាក់ចុះ

^៩ របាយការណ៍ពិស្តារអាចរកបាននៅលើគេហទំព័រ <http://documents.worldbank.org/curated/en/2015/08/24919384/cambodian-agriculture-transition-opportunities-risks>.

កំណើនរយៈពេលវែងផងដែរ រៀបរៀងតែកត្តាផលិត ភាពសរុប មានសភាពប្រសើរឡើង។ រូបលេខ 8 និង លេខ 9 បង្ហាញថា ផលិតកម្មស្រូវបានឡើងដល់កម្រិត ខ្ពស់បំផុតចំនួន 9.39 លានតោន ក្នុងឆ្នាំ 2013 និងបាន ធ្លាក់ចុះចាប់តាំងពីពេលនោះមក ទន្ទឹមនឹងការធ្លាក់ចុះ កំណើនទិន្នផលស្រូវ។

រូបទី 9: កំណើនទិន្នផល និងកំណើននៃការពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះឃីតធ្វើឲ្យ ផលិតកម្មស្រូវប្រចាំឆ្នាំនៅទ្រីង និងធ្លាក់ចុះចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2013 មក (លានតោន)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

នៅក្នុងបរិបទនៃផ្នែកសិល្បកសិកម្មជាតិធ្លាក់ចុះ បញ្ហា ប្រឈមថ្មីកើតឡើង។ ខណៈពេលដែលថ្លៃស្បៀងកើន ឡើងជាសកលនៅឆ្នាំ 2008 សភាពការណ៍នេះបាន ផ្តល់ឱកាសដល់ការជម្រុញកំណើនកសិកម្ម និងធ្វើឲ្យ ការពង្រីកដីកសិកម្មទទួលបានផលចំណេញ ការធ្លាក់ ចុះនៃថ្លៃស្បៀងអាហារនាពេលថ្មីៗ នៅទូទាំង ពិភពលោក និងទីផ្សារអង្ករពិភពលោកដែលមានការ ប្រកួតប្រជែងកាន់តែច្រើន ជាមួយនឹងការចូលមក សាជាថ្មី របស់ប្រទេសថៃ និងមីយ៉ាន់ម៉ា បានដាក់សម្ពាធ លើប្រទេសកម្ពុជា។ យកល្អ គួរផ្ដោតការយកចិត្ត ទុកដាក់ប្តូរពីផលិតកម្មកម្រិតខ្ពស់ និងការនាំចេញ ទៅ កាន់ដំណាំស្រូវដែលបានធ្វើពិពិធកម្ម លក្ខណៈពាណិជ្ជ កម្ម និងធនធានការប្រែប្រួលធាតុអាកាស និងដែលគាំទ្រ ដោយខ្សែសង្វាក់តម្លៃទំនើប និងការដឹកជញ្ជូនថោកតែ មានប្រសិទ្ធភាព។ មានគោលនយោបាយបួនយ៉ាង ដែលរបាយការណ៍ “Cambodian Agriculture in Transition: Opportunities and Risks” ផ្តល់អនុសាសន៍ ប្រសិនបើអនុវត្តរួមគ្នានូវសំណើគោលនយោបាយទាំង នោះ អាចនឹងជួយដល់ការផ្លាស់ប្តូរនេះ។ ទីមួយ គឺរក្សា

ឲ្យមានបរិយាកាសគោលនយោបាយកសិកម្ម ដែល វិស័យឯកជនងាយអនុវត្ត ជាមួយនឹងការបង្កើនការយក ចិត្តទុកដាក់ក្នុងការកាត់បន្ថយបន្ទុកផ្នែកបទប្បញ្ញត្តិ ក្នុង វិស័យវត្ថុធាតុដើមកសិកម្ម។ ទីពីរ ត្រូវបានពង្រឹង និរន្តរភាពបរិស្ថាននៃផលិតកម្មកសិកម្ម។ ទីបី ត្រូវធ្វើ អោយប្រសើរឡើង នូវគុណភាពនៃកម្មវិធីកសិកម្ម សាធារណៈ និងបង្កើនវិភាជន៍វិភាគវិភាគជាតិសរុប ទៅកាន់កម្មវិធីនានាដែលមានប្រសិទ្ធភាពបន្ថែមទៀត។ ទីបួន គឺជួយអភិវឌ្ឍធុរកិច្ចកសិកម្ម និងឧស្សាហកម្ម កែច្នៃកសិផល ។ (សូមមើលរបាយការណ៍ពេញលេញ សម្រាប់អនុសាសន៍លម្អិតបន្ថែមទៀត)

ការងារ ប្រាក់ចំណូល និងការប្រើប្រាស់

ភាគលាភប្រជាសាស្ត្ររបស់ប្រទេសកម្ពុជា បានរួម ចំណែកឆ្ពោះទៅរកការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនប្រាក់ ចំណូលក្នុងពេលរដ្ឋម្នាក់ៗ កម្លាំងពលកម្មកំពុងកើនឡើង លឿនជាងចំនួនប្រជាជន ដែលពឹងផ្អែកលើវា រំដោះ បាននូវធនធានសម្រាប់ការវិនិយោគ និងកំណើនប្រាក់ ចំណូលគ្រួសារ។ ខុសពីប្រទេសជាច្រើនក្នុងតំបន់ ប្រទេសកម្ពុជាមានការកើនឡើងនូវចំនួនប្រជាជន ក្នុង វ័យធ្វើការ (15-64 ឆ្នាំ) ជិត 1.2 លាននាក់ កើនឡើងពី 8.8 លាន នៅឆ្នាំ 2009 ដល់ 10 លាននាក់នៅឆ្នាំ 2014 (តារាង 8) យោងតាម អង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ចកម្ពុជា ឆ្នាំ 2014 (CSES)។ ជាមធ្យមកម្ពុជាបន្ថែមកម្លាំង ពលកម្មរបស់ខ្លួនចំនួន 162,000 នាក់ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ក្នុងនោះមាន 159,000 នាក់ ត្រូវបានផ្តល់ការងារឲ្យធ្វើ ក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច។

តារាងលេខ 8: ចំនួនប្រជាជន និងកម្លាំងពលកម្មដែលមានអាយុពី (15-64 ឆ្នាំ) តាមភេទ និងតាមភូមិសាស្ត្រ ឆ្នាំ 2009 និងឆ្នាំ 2014 ('000 ឯកតា និងភាគរយ)

កម្លាំងពលកម្ម និងភេទ	CSES 2009				CSES 2014			
	កម្ពុជា	ប្រជាជន ១៥+	ជនបទ ១៥+	ជនបទ ១៥+	កម្ពុជា	ប្រជាជន ១៥+	ជនបទ ១៥+	ជនបទ ១៥+
ចំនួនប្រជាជនសរុប	13,967	1,383	1,428	11,156	15,184	1,794	1,796	11,594
ចំនួនប្រជាជនប្រចុងវ័យធ្វើការ	8,865	1,001	956	6,907	10,001	1,361	1,219	7,421
កម្លាំងពលកម្ម	7,480	888	737	6,055	8,259	1,080	961	6,238
អត្រាពលកម្មរបស់កម្លាំងពលកម្ម								
ស្រី	80.4	61.5	72.7	84.3	77.5	72.2	71.1	79.6
បុរស	88.8	77.2	82.1	91.3	87.9	84.1	87.3	88.7
ទាំងពីរភេទ	84.4	68.7	77.2	87.7	82.6	77.9	78.8	84.1
អត្រាមានការងារធ្វើ								
ស្រី	80.3	61.4	72.6	84.2	77.4	72.0	71.0	79.4
បុរស	88.6	76.9	81.7	91.2	87.8	84.0	86.9	88.6
ទាំងពីរភេទ	84.3	68.5	77.0	87.6	82.4	77.8	78.6	83.9

ប្រភព: អង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ចកម្ពុជាឆ្នាំ 2014 (CSES) វិទ្យាស្ថានបារាំងស្ថិតិ 18 តុលា ឆ្នាំ 2015

ប្រទេសកម្ពុជាក៏បានជួបប្រទះផងដែរ នូវការធ្លាក់ចុះ ជាខ្លាំង នូវចំណែកភាគរយនៃចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដែលផ្ដោតលើការបង្កើនផលិតភាព ក្នុងពេលដែលវិស័យនេះ បន្តរួមចំណែកចំពោះកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ចំណែកភាគរយនៃចំនួនប្រជាជនសរុបដែលធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម (ដែលមានអាយុពី 15 ទៅ 64 ឆ្នាំ) បានធ្លាក់ចុះពី 2.5 ភាគរយក្នុងមួយឆ្នាំក្នុងអំឡុង 2009-14 ធ្លាក់ចុះពី 57.6 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2009 ដល់ 45.3 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 បានកាត់បន្ថយការងារចំនួនកន្លះលាននាក់ (តារាងលេខ 9) ។ អំឡុងពេលនេះ ចំណែកភាគរយការងារ នៃវិស័យសេវាកម្ម និងវិស័យឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងពី 26.5 ភាគរយ ដល់ 30.4 ភាគរយ (ជាមួយនឹងការងារបន្ថែមសម្រាប់ 0.8 លាននាក់) និងពី 15.9 ភាគរយ ដល់ 24.3 ភាគរយ (ជាមួយនឹងការងារបន្ថែមសម្រាប់ 0.5 លាននាក់)។

តារាងលេខ 9: ចំណែកនៃចំនួនប្រជាជនដែលធ្វើការនៅក្នុងវិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់ចុះពី 57.6 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2009 ដល់ 45.3 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 ធ្វើឲ្យបាត់បង់ការងារសម្រាប់កន្លះលាននាក់ ខណៈដែលវិស័យសេវាកម្មបានបង្កើតការងារសម្រាប់ 0.8 លាននាក់ និង វិស័យឧស្សាហកម្ម 0.5 លាននាក់។ ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើតាម វិស័យ។ (ពាន់នាក់)

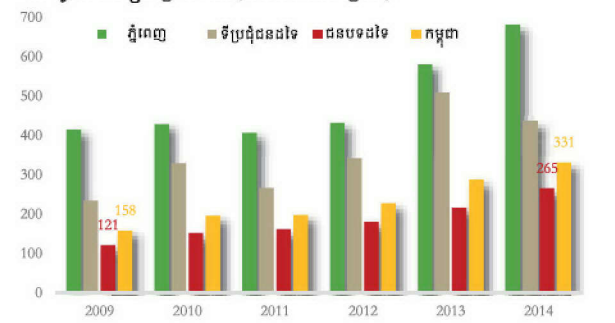
	2009	2014	+/- បំរែបំរួល
ចំនួនអ្នកមានការងារធ្វើ	7,469	8,235	766
'000			
កសិកម្ម (វិស័យទី1) 1/	4,302	3,730	-572
ឧស្សាហកម្ម (វិស័យទី2) 2/	1,188	2,001	814
សេវាកម្ម (វិស័យទី3) 3/	1,979	2,503	524
ចំណែក (%)			
កសិកម្ម (វិស័យទី1)	57.6	45.3	-12.3
ឧស្សាហកម្ម (វិស័យទី2)	15.9	24.3	8.4
សេវាកម្ម (វិស័យទី3)	26.5	30.4	3.9
សរុប	100	100	

ការប្រើចំណាត់ថ្នាក់វិស័យតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ (ISIC បប 4.0): 1: កសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ; 2: រ៉ែនិងការយកចិត្តទុកដាក់ កម្មវិស័យឧស្សាហកម្ម ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី និងកំដៅ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត ការប្រព្រឹត្តិការណ៍ប្រព័ន្ធស្រព្វប្រដាប់ និងសកម្មភាពកែលម្អ និងសំណង់ 3: ការលក់ដំណើរការ ការផ្សព្វផ្សាយ ការដឹកជញ្ជូន ការទុកដាក់ ការស្តុកនៅ សេវាមូលហិរញ្ញវត្ថុមាន ការប្រាស្រ័យទាក់ទង សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ ការងារកែលម្អ អចលនទ្រព្យ សកម្មភាពវិជ្ជាជីវៈ វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស រដ្ឋបាល រដ្ឋបាលសាធារណៈ ការពារជាតិ ការអប់រំ សុខាភិបាល សិល្បៈ ការកំសាន្ត សកម្មភាពសេវាកម្មផ្សេងទៀត និងជាច្រើនទៀត។

ប្រភព: អង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា ឆ្នាំ 2014

កំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយនិរន្តរភាព ធ្វើឲ្យប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ពលរដ្ឋម្នាក់ៗ កើនឡើងទ្វេដងក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2009-14 (រូបទី 10) ។ ប្រាក់ចំណូលប្រចាំខែរបស់ជនបទដទៃទៀត បានកើនឡើងឆាប់រហ័សចំនួន 120 ភាគរយ ក្នុងអំឡុង 2009-14 កើនពី 121,000 រៀល នៅឆ្នាំ 2009 ដល់ 265,000 រៀល នៅឆ្នាំ 2014 ។

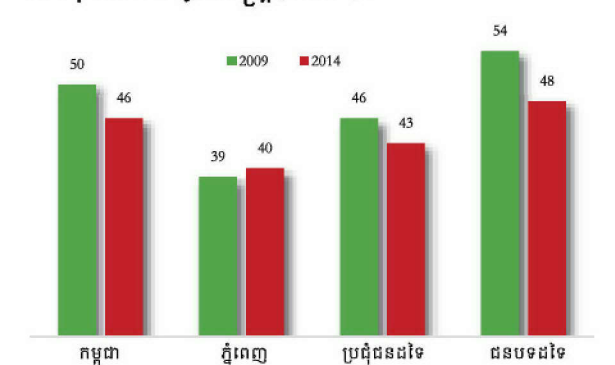
រូបភាពទី 10: ប្រាក់ចំណូលក្នុងពលរដ្ឋម្នាក់នៃ "ជនបទដទៃទៀត" បានកើនឡើងលឿនបំផុតក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2009-14 ។ ប្រាក់ចំណូលមធ្យមប្រចាំខែ (គិតជាពាន់រៀល)

ប្រភព: អង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា

នៅពេលដែលស្តង់ដារនៃការរស់នៅ មានភាពប្រសើរឡើង ដូច្នេះចំណែកនៃការទទួលបានអាហារក្នុងការប្រើប្រាស់សរុបធ្លាក់ចុះពីឆ្នាំ 2009-14 (រូបភាពទី 11) ខណៈដែលភាគរយនៃគ្រួសារ ដែលជាម្ចាស់ទំនិញប្រើប្រាស់បានយូរ ដូចជា ទូរស័ព្ទដៃ ម៉ូតូ និងទូរទស្សន៍ បានកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស (តារាងទី 10)។

រូបទី 11: ចំណែកនៃការទទួលបានអាហារក្នុងការប្រើប្រាស់សរុប ថយចុះតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រ (ភាគរយ).

ប្រភព: អង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា ឆ្នាំ 2014

តារាងទី 10: ភាពជាម្ចាស់នៃទំនិញប្រើប្រាស់បានយូរបានកើនឡើង យ៉ាងឆាប់រហ័សនៅទូទាំងដែនភូមិសាស្ត្រ។ ភាគរយនៃគ្រួសារដែល ជាម្ចាស់ទំនិញប្រើប្រាស់បានយូរ (ភាគរយ)។

មុនទំនិញប្រើបានយូរ	2009				2014			
	កម្ពុជា	ព្រំពេញ	ប្រជុំជន ៧ខ	ជនបទ ៧ខ	កម្ពុជា	ព្រំពេញ	ប្រជុំជន ៧ខ	ជនបទ ៧ខ
វិទ្យុ	43	41	45	42	33	34	28	33
ទូរទស្សន៍	60	96	80	53	66	95	83	59
ម៉ាញ៉េត ម៉ាស៊ីនចតសម្រុង*	29	60	47	23	23	34	27	21
ម៉ាញ៉េត ម៉ាស៊ីន	14	40	16	10	5	19	4	3
ទូរស័ព្ទដៃ	44	93	70	35	83	96	90	80
ក្តារយកស្រក	1	2	3	1	2	0	2	2
កង់	68	45	61	71	61	42	60	64
ម៉ូតូ	49	86	67	43	66	90	74	61
រថយន្ត	4	20	8	2	5	20	9	2
រថយន្តដឹកទំនិញ	1	3	3	1	1	1	1	1
កុំព្យូទ័រលើតុ	3	25	7	1	6	28	11	2

ភាពក្រីក្រ

កំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំងក្លាជានិរន្តរ៍ ក្នុងរយៈពេលពីរទសវត្សរ៍នេះ បានជះឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានយ៉ាងខ្លាំងលើការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការធ្លាក់ចុះនូវភាពក្រីក្រត្រូវបានគេរំពឹងថា នឹងបន្តសម្រាប់រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខនេះ។ លទ្ធផលនៃអង្កេតសង្គមកិច្ច-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ចុងក្រោយបំផុត បានពិភាក្សាចំណុចខាងលើដើម្បីបង្កើនការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ រហូតដល់ឆ្នាំ 2014។ ផសស ក្នុងពេលរដ្ឋម្នាក់ៗត្រូវបានរំពឹងថានឹងឡើងដល់ 1,145.1 ដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ 2015 គឺកើនឡើង 5.6 ភាគរយ ពីកម្រិតដែលបានសង្កេតឃើញក្នុងឆ្នាំ 2014។

ទោះយ៉ាងណាក្តី អត្រានៃភាពក្រីក្រតំបន់ជនបទ ត្រូវបានជឿថា នៅតែខ្ពស់ជាងតំបន់ទីក្រុង។ ខណៈដែលគ្រួសារនៅតាមជនបទ បានទទួលផលប្រយោជន៍នៃកំណើនក្នុងវិស័យកសិកម្ម នៅក្នុងរយៈពេល 2008-10 ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះកាន់តែច្រើន គ្រួសារទីក្រុងបានទទួលប្រយោជន៍ពីការពង្រីកវិស័យកាត់ដេរ និងសំណង់។ មានការរំពឹងថានឹងមានការកាត់បន្ថយបន្ថែមទៀតនូវភាពក្រីក្រ ទាំងគ្រួសារនៅទីក្រុង និងគ្រួសារនៅជនបទនៅទូទាំងឆ្នាំ 2015-2016 ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅទីក្រុង លទ្ធភាពកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនេះកើតមានតាមរយៈវិស័យសេដ្ឋកិច្ចដែលពួកគេ ចូលរួម (ភាគច្រើន

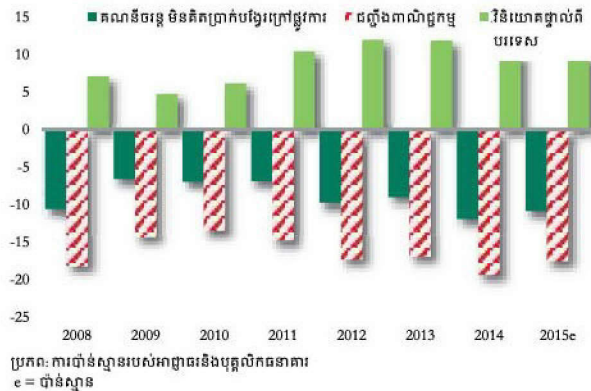
វិស័យសំណង់ និងសេវាកម្ម) ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ មានការកើនឡើងនូវប្រភពប្រាក់ចំណូលផ្សេងពីប្រាក់ចំណូល ដែលបានមកពីការងារដោយខ្លួនឯងក្រៅពីកសិកម្ម។

គ្រួសារកម្ពុជានៅតែងាយរងគ្រោះខ្លាំង។ ភាពជោគជ័យកាលពីពេលថ្មីៗ ក្នុងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រធ្វើឲ្យគ្រួសារជាច្រើនកំពុងរស់នៅត្រឹមតែខាងលើបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រប៉ុណ្ណោះ។ ផលប៉ះពាល់នៃភាពអវិជ្ជមាន (ដូចជាគ្រោះរាំងស្ងួត ភាពវឹកវរក្នុងតំបន់ ជាដើម) មកលើគ្រួសារក្រីក្រកាន់តែមានសភាពធ្ងន់ឡើង ដោយសារតែប្រព័ន្ធការពារសង្គមមានកម្រិត។

វិស័យក្រៅប្រទេស

ស្ថានភាពក្រៅប្រទេសរបស់កម្ពុជា នៅតែមានស្ថិរភាពដែលទ្រទ្រង់ដោយលំហូរចូលវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសមានសុខភាពល្អប្រសើរ។ ក្នុងឋានៈជាអ្នកនាំចូលប្រេងកម្ពុជាទទួលបានប្រយោជន៍ពីការធ្លាក់ចុះថ្លៃប្រេងដែលមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានចំពោះឱនភាពគណនីចរន្ត។ ថ្លៃប្រេងទាប រួមជាមួយនឹងការនាំចេញដែលត្រូវបានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង ធ្វើឱ្យឱនភាពគណនីចរន្តរួមគ្នា ដែលបានធ្លាក់ចុះដល់ 10.8 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានក្រោយបានកែសម្រួលស្មើនឹង 11.9 ភាគរយនៃ ផសស ។ ឱនភាពនេះត្រូវបានហិរញ្ញប្បទាន ដោយលំហូរចូលនៃវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសយ៉ាងច្រើនប្រហែល 10 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2012-15 (រូបភាពទី 12) ។ លំហូរចូលវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសដែលមានសុខភាពល្អ ហើយការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់យ៉ាងច្រើនធ្វើឲ្យទុនបម្រុងអន្តរជាតិដុលកើនឡើងពី 4.6 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ 2014 ដល់ 5.6 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក (ឬការនាំចូលដែលមានរយៈពេល 4.4 ខែ) នៅចុងឆ្នាំ 2015 ។

រូបភាពទី 12: លំហូរចូលវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសមានសុខភាពល្អបង្អស់ ហិរញ្ញប្បទានចំពោះឱនភាពគណនីចរន្ត។ ជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម សមតុល្យ គណនីចរន្ត និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (ភាគរយនៃផលស)

ក). ការនាំចេញ

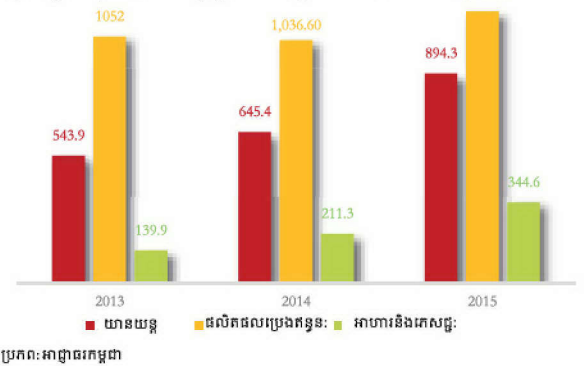
ដូចដែលបានពិភាក្សានៅក្នុងវិស័យពិត(ផលិត)ខាងលើ ការនាំទំនិញចេញបានបង្កើនឡើងកើនឡើង ក្នុងឆ្នាំ 2015 ដែលជំរុញដោយកំណើនខ្ពស់នៅក្នុងការនាំចេញ សម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើង ព្រមទាំងការបន្តនាំចេញ កៅស៊ូ។ គាំទ្រដោយស្ថិរភាពទីផ្សារការងារល្អ និងដោយ ការប្តូរបន្តិចម្តងៗទៅរកផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែម ខ្ពស់ជាង ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងបាន កើនឡើងនូវបរិមាណទឹកប្រាក់ក្នុងអត្រាកំណើន 12.3 ភាគរយ និង 40.0 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 9.2 ភាគរយ និង 30.7 ភាគរយ រៀងគ្នា នៅឆ្នាំ 2014 ។ កំណើនក្នុងការនាំចេញសរុប បានកើនឡើងដល់ 15 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបទៅនឹង 7.5 ភាគរយ នៅក្នុង ឆ្នាំ 2014 រួមចំណែកធ្វើឲ្យសមតុល្យគណនីបច្ចុប្បន្ន រួម តូច។

ខ). ការនាំចូល

កំណើននាំចូលនៅ ត្រូវបានជំរុញដោយតម្រូវការក្នុង ស្រុកយ៉ាងច្រើន សម្រាប់ទាំងការវិនិយោគ និងការប្រើ ប្រាស់។ ខណៈពេលដែលនៅតែរឹងមាំ កំណើននៃការនាំ ចូលបានធ្លាក់ចុះពី 11.9 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2014 មកត្រឹម 10.5 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ សន្ទុះរីក

ចំរើននៃវិស័យសំណង់ បានរួមចំណែកដល់កំណើនការ នាំចូលសម្ភារៈសំណង់ ចំណែកការធ្លាក់ចុះថ្លៃប្រេង បច្ចុប្បន្នកំពុងទ្រទ្រង់ដល់កំណើនតម្រូវការនាំចូលប្រេង និងនាំចូលថយន្ត (រូបទី 13) ¹⁰។ សម្ពាធតម្រូវការក្នុង ស្រុកក៏ជំរុញការនាំចូលទំនិញ ជាពិសេសអាហារ និង ភេសជ្ជៈ។ ការនាំចូលអាហារ និងភេសជ្ជៈបានកើន ឡើងបន្ថែមទៀត គឺកើនឡើង 64 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។

រូបទី 13: ខណៈពេលដែលការនាំចូលយានយន្តកើនឡើងដោយសារ កំណើនតម្រូវការក្នុងស្រុក ការនាំចូលប្រេងឥន្ធនៈថយចុះ ខណៈថ្លៃ ប្រេងធ្លាក់ចុះ។ (លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក)

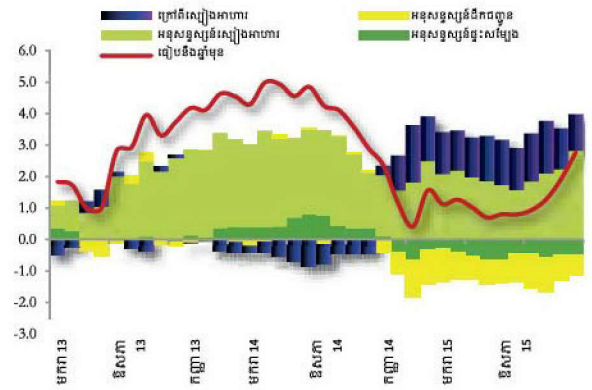

អតិផរណា

ជាលទ្ធផលនៃការកើនឡើង នូវតម្រូវការក្នុងស្រុក សម្ពាធអតិផរណាបានកើនឡើង។ អតិផរណាបានកើន ឡើងដល់ 2.3 ភាគរយ នៅខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2016 ធៀបនឹង 1.2 ភាគរយនៅចុងឆ្នាំ 2014 (រូបទី 14) ។ ភាគច្រើន ជំរុញដោយសម្ពាធតម្រូវការក្នុងស្រុក ការកើនឡើងនូវ អនុសន្ទស្សន៍ម្ហូបអាហារ ភោជនីយដ្ឋាន សុខភាព និង គ្រឿងសង្ហារឹម បានជំរុញអតិផរណាឲ្យកើនឡើងចាប់ តាំងពីត្រីមាសទីបួននៃឆ្នាំ 2015។ អនុសន្ទស្សន៍មួយ ចំនួនផ្សេងទៀត ដូចជា អនុសន្ទស្សន៍ទាក់ទងនឹងផ្ទះ ទឹក ភ្លើងនិងការដឹកជញ្ជូន នៅតែមានកម្រិតអវិជ្ជមាន ។

¹⁰ មុខទំនិញនាំចូលសំខាន់មួយទៀតគឺក្រណាត់សម្រាប់ផលិតសម្លៀកបំពាក់ដែលស្ទើរតែ សម្រាប់នាំចេញទាំងស្រុង

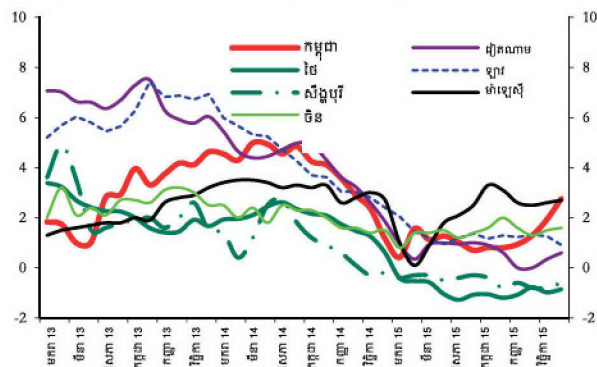
រូបទី 14: អតិផរណាបានកើនឡើងបន្តិចដោយសារតែការកើនឡើងនូវថ្លៃស្បៀងអាហារ ថ្លៃទំនិញ និងថ្លៃសេវាផ្សេងទៀត (ភាគរយនៃការកើនឡើងសរុបសង្ខេប) ។ ការរួមចំណែកអតិផរណា 12 ខែ (ភាគរយ)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ទោះជាស្បៀងអាហារនិងប្រេងឡើងថ្លៃក្តី អតិផរណាក្នុងតំបន់មានលក្ខណៈចម្រុះ។ អតិផរណានៅប្រទេសថៃ និងសិង្ហបុរី បានប្រែទៅជាអវិជ្ជមាននៅពាក់កណ្តាល ឆ្នាំ 2015 (រូបទី 15) ។ ប៉ុន្តែអតិផរណានៅកម្ពុជា ចិន និងម៉ាឡេស៊ីបានកើនឡើងបន្តិច។

រូបភាពទី 15: អតិផរណាក្នុងតំបន់មានលក្ខណៈចម្រុះ។ អតិផរណានៅប្រទេសមួយចំនួន ពេលគឺ កម្ពុជា ចិន និងម៉ាឡេស៊ីបានកើនឡើង។ (បំរែបំរួលជា % ធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

ប្រភព: ការិយាល័យស្តីពីរបស់បណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់

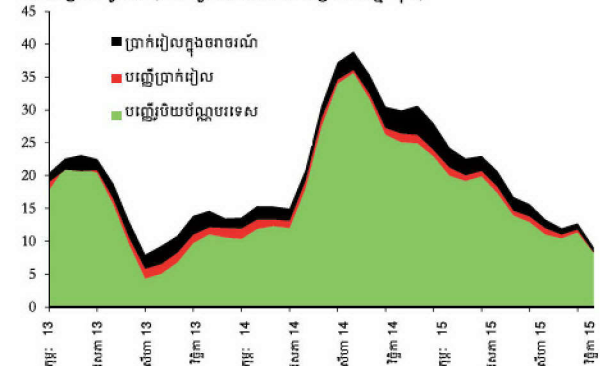
វិស័យរូបិយវត្ថុ

ក). រូបិយវត្ថុសរុប អត្រាការប្រាក់និងអត្រាប្តូរប្រាក់

កំណើនរូបិយវត្ថុទូទៅ បានធ្លាក់ចុះទោះបីជាការពង្រីកយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុបន្តទៀតដើម្បីតម្រូវទៅតាមកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្តី។ ដោយសារតែការធ្លាក់ចុះ

នៃកំណើនប្រាក់បញ្ញើជារូបិយប័ណ្ណបរទេស រូបិយវត្ថុទូទៅបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម 14.7 ភាគរយ នៅខែមិថុនាឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 29.9 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2014 (រូបភាពទី 16) ។ មួយផ្នែកគឺដោយការមានការថយចុះបរិមាណសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលនៅលើសកលលោក គួរតែមានការរំពឹងថាសហរដ្ឋអាមេរិកនឹងបង្កើនការប្រាក់។ ក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នានេះ ការរួមចំណែករបស់ប្រាក់បញ្ញើបច្ចុប្បន្នពីបរទេសចំពោះរូបិយវត្ថុទូទៅ បានធ្លាក់ចុះពី 25.1 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 មកត្រឹម 8.3 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ។

រូបភាពទី 16: កំណើនផ្គត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ទូទៅធ្លាក់ចុះខណៈដែលប្រាក់បញ្ញើជារូបិយប័ណ្ណបរទេសបានធ្លាក់ចុះ។ ការរួមចំណែកដល់កំណើនផ្គត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ទូទៅ (បំរែបំរួលគិតជា % ធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

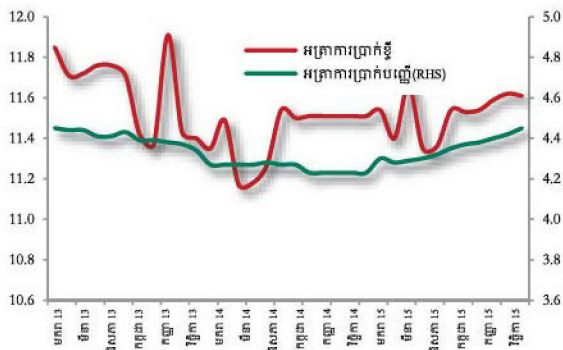

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ប្រាក់បញ្ញើរូបិយប័ណ្ណបរទេសមានកំណើនទាប អាចនឹងមានសម្ពាធមួយចំនួនលើការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី និងលើអត្រាការប្រាក់បញ្ញើ ដែលបានកើនឡើងចាប់តាំងពីដើមឆ្នាំ 2015 (រូបទី 17) ។ ជាមធ្យម អត្រាការប្រាក់បញ្ញើជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិករយៈពេល 12 ខែ បានកើនឡើងដល់ 4.45 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 គឺកើនឡើងពី 4.3 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 ខណៈពេលដែលអត្រាការប្រាក់កម្ចីប្រាក់ដុល្លារអាមេរិករយៈពេល 12 ខែ បានកើនឡើងពី 11.54 ភាគរយ ដល់ 11.61 ភាគរយ ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ។ គម្លាតអត្រាការប្រាក់ ដែលជាភាពខុសគ្នារវាងអត្រាការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី និងអត្រាការប្រាក់បញ្ញើ បានថយចុះបន្តិចគឺថយចុះពី 7.24 ភាគរយ នៅក្នុងឆ្នាំ 2014 មកត្រឹម 7.16 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ដែលកំណើនអត្រាការ

ប្រាក់កម្ចីមានកម្រិតខ្ពស់ កំណើនអត្រាការប្រាក់បញ្ញើ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តីគម្លាតអត្រាការប្រាក់ នៅតែមាន ទំហំធំ។

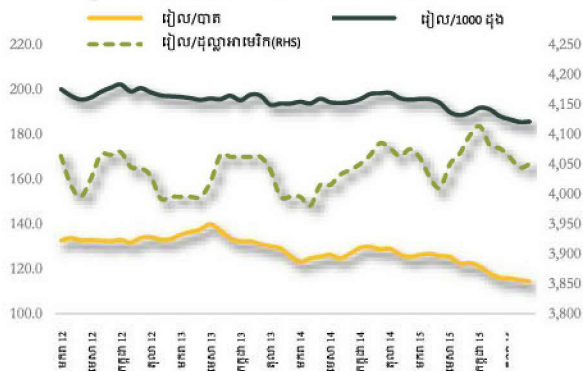
រូបភាពទី 17: ប្រាក់បញ្ញើរយៈពេល 12 ខែ និងអត្រាការប្រាក់ផ្តល់ប្រាក់កម្ចី

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ស្ថិរភាពថ្លៃជារួមនៅតែទ្រទ្រង់ ដោយប្រាក់រៀលកម្ពុជា ដែលមានស្ថិរភាព ធៀបនឹងអត្រាប្តូរប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក។ ប្រាក់រៀលឡើងថ្លៃបន្តិច ឡើងដល់ 4,008 រៀល ក្នុងមួយដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2016 ធៀប នឹង 4,075 ប្រាក់ដុល្លារក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិកក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014។ ប្រាក់រៀលក៏បន្តឡើងថ្លៃធៀបនឹងប្រាក់បាត ថៃ (និងប្រាក់ដុលរៀតណាម) ផងដែរគឺឡើងដល់ដល់ 114.9 រៀលក្នុងមួយបាតក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2016 ធៀបនឹង 125.3 រៀលក្នុងមួយបាតក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014 (រូបភាពទី 18)។

រូបភាពទី 18: ប្រាក់រៀលបានបន្តឡើងថ្លៃធៀបនឹងប្រាក់បាត និងប្រាក់ដុល ហើយឥឡូវកំពុងឡើងថ្លៃធៀបនឹងប្រាក់ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

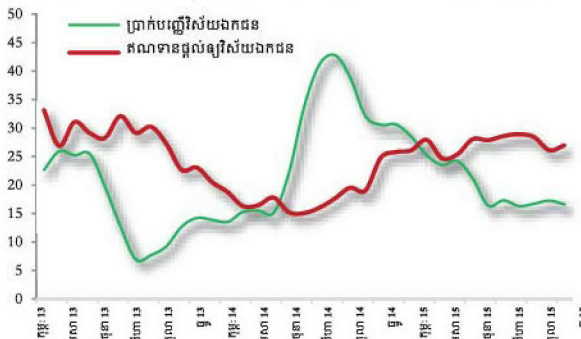
អត្រាប្តូរប្រាក់ជាក់ស្តែង (NEER) និងអត្រាប្តូរប្រាក់ខ្វែង ពិត (REER) បានឡើងថ្លៃក្នុងឆមាសទីពីរនៃឆ្នាំ 2015។ សន្ទស្សន៍អត្រាប្តូរប្រាក់ជាក់ស្តែង (2010 = 100) បាន កើនឡើងពី 106.7 ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014 ដល់ 113.8 ក្នុងខែ មករា ឆ្នាំ 2016 ខណៈពេលដែលសន្ទស្សន៍អត្រាប្តូរប្រាក់ ខ្វែងពិត (2010 = 100) បានកើនឡើងពី 113.1 នៅ ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ 2014 ដល់ 122.9 ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ 2016។ ការឡើងថ្លៃនេះធ្វើឲ្យ មានសម្ពាធមកលើជញ្ជីងទូទាត់ និងកំណើន។

ខ). វិស័យធនាគារ

បន្តការពង្រឹងហិរញ្ញវត្ថុស៊ីជម្រៅយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ កំណើនឥណទានក្នុងវិស័យឯកជន នៅតែមានកម្រិត ខ្ពស់ ក្នុងកម្រិត 27 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ឬស្មើនឹង 9.8 ពាន់លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក នៅដំណាច់ឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 24.8 ភាគរយ នៅចុងឆ្នាំ 2014 (រូបទី 19) ។ ប៉ុន្តែ កំណើនប្រាក់បញ្ញើនៃវិស័យឯកជនបានធ្លាក់ចុះ ពាក់កណ្តាល គឺធ្លាក់ពី 30.6 ភាគរយ នៅចុងឆ្នាំ 2014 មកត្រឹម 16.6 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ឬត្រឹម 10.3 ពាន់ លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ 2015 ។ ដូច្នេះ អនុបាតឥណទានធៀបនឹងប្រាក់បញ្ញើបានកើនឡើង ដល់ 95.6 ភាគរយ។ ចំពោះការពិភាក្សាលម្អិតបន្ថែម ទៀតអំពី “Recent Developments of the Financial sector: Opportunities and Risks (កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗនៃ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ: ឱកាស និងហានិភ័យ)” សូមមើលផ្នែក ប្រធាបបទពិសេសខាងក្រោមនេះ។

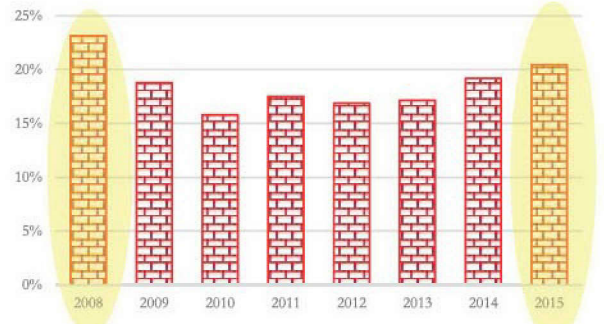
ការធ្លាក់ចុះប្រាក់បញ្ញើជារូបិយប័ណ្ណបរទេសអាចគោរព តាមស្ថានភាពក្រៅប្រទេស។ ជាមួយនឹងសេដ្ឋកិច្ចដុល្លារ រូបនីយកម្មកម្រិតខ្ពស់របស់ខ្លួន និងជាមួយនឹងការ នាំចេញទៅសហរដ្ឋអាមេរិកចំនួនមួយភាគបី ប្រទេស កម្ពុជាហាក់ដូចជាបានរងឥទ្ធិពល នៃគោលនយោបាយ រូបិយវត្ថុ និងវដ្តធុរកិច្ចរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក។ វដ្ត សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជាហាក់ដូចជាបានផ្លាស់ប្តូរ ស្របគ្នាជាមួយនឹងសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិក។

រូបទី 19: ឥណទានបន្តមានកំណើនខ្ពស់ខណៈដែលកំណើនប្រាក់បញ្ញើ ថយចុះពាក់កណ្តាល ក្នុងឆ្នាំ 2015។ (បំរែបំរួលគិតជា % ធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

រូបទី 20: ឥណទាន និងនិក្ខេបលើវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ បានកើនឡើងបន្ថែមក្នុងឆ្នាំ 2015។ (ភាគរយនៃចំនួនសរុប)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ចំណែកនៃឥណទានក្នុងស្រុកផ្តល់ទៅឱ្យវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យបានកើនឡើងបន្ថែមទៀត ឡើងដល់ 20 ភាគរយនៃឥណទានក្នុងស្រុកសរុបក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 19 ភាគរយ (ឬ 1.8 ពាន់លានដុល្លារ) ក្នុងឆ្នាំ 2014 (រូបលេខ 20)។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ចំណែកនេះ នៅតែទាបជាងកំណើនខ្ពស់បំផុត 23 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2008 នៅមុនពេលមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក នៅពេលដែលពលរដ្ឋលំនៅដ្ឋាន នៅរាជធានីភ្នំពេញ ទីបំផុត បានបែកធ្លាយ។ ប៉ុន្តែ សភាពការណ៍នេះមានផលប៉ះពាល់តិចតួចមកលើសេដ្ឋកិច្ច និងមកលើវិស័យធនាគារ ព្រោះថាពេលនោះវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ បានទទួលហិរញ្ញប្បទានមួយផ្នែកធំពី បរទេស។

ការពង្រីកវិស័យធនាគារបន្តដាក់សម្ពាធលើទ្រព្យសកម្ម បរទេសសុទ្ធរបស់ធនាគារ។ បច្ចុប្បន្ននេះ កំណើន បំណុលបរទេសមានទំហំរហូសពីអាចកាត់កងបាន នូវ កំណើនទ្រព្យសកម្មបរទេស (រូបភាពទី 21)។ នៅក្នុង ទិដ្ឋភាពនេះ ធនាគារកណ្តាលបានតម្រូវឱ្យដាក់ទុន បម្រុង 12.5 ភាគរយចំពោះការខ្ចីពីបរទេស។

ដើម្បីពង្រឹងវិស័យធនាគារបន្ថែមទៀត អនុបាតស្តីពីការ គ្របដណ្តប់សាច់ប្រាក់ងាយស្រួល ហើយអ្វីដែល សំខាន់ជាងនេះ គឺប្រកាសណែនាំថ្មីៗចុះថ្ងៃទី 22 មីនា 2016 ស្តីពីទុនចុះបញ្ជីអប្បបរមារបស់ធនាគារ និង គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលចេញដោយធនាគារកណ្តាល ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត។ ប្រកាសនោះបានចែងថា កិច្ច តម្រូវថ្មីអំពីទុននេះ (តារាងទី 11) ត្រូវអនុវត្តតាមក្នុង រវាងរយៈពេលពីរឆ្នាំនៃការចុះហត្ថលេខា។

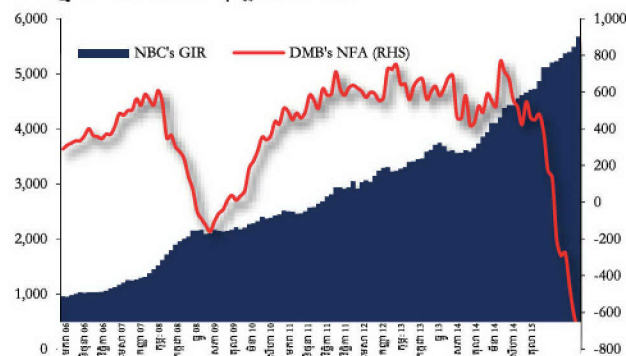
តារាង 11: ទុនកាតព្វកិច្ចអប្បបរមា (សមមូលនឹងលានដុល្លារ សហរដ្ឋអាមេរិក)

ប្រភេទគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ	ទុនកាតព្វកិច្ច		
	ពីមុន	ថ្មី	
ធនាគារពាណិជ្ជចុះបញ្ជីក្នុងស្រុក	37.5	75	
បុត្រសម្ព័ន្ធធនាគារបរទេស	12.5	75	
បុត្រសម្ព័ន្ធធនាគារបរទេសលំដាប់វិនិយោគ	12.5	50	
ធនាគារឯកទេស	7.5	15	
មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ	2.5	30	
មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ	0.625	1.5	

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ដោយមានលំហូរចូលវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងមានការនាំចេញ ទុនបម្រុងអន្តរជាតិសរុបរបស់ធនាគារកណ្តាលបានកើនដល់ 5.6 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក (ឬអាចនាំចូល 4ខែ) នៅចុងឆ្នាំ 2015¹¹។ តួលេខនេះធៀបជាមួយ 4.4 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកនៅចុងឆ្នាំ 2014។

រូបភាពទី 21: ទ្រព្យសកម្មបរទេសសុទ្ធរបស់ធនាគារធ្លាក់ចុះដោយសារកំណើនបំណុលបរទេសមានទំហំលើសពីអាចកាត់កងកំណើនទ្រព្យសកម្មបរទេស។ (លានដុល្លារអាមេរិក)

សំគាល់: FC: រូបិយប័ណ្ណបរទេស GIR: ទុនបម្រុងអន្តរជាតិសរុប NFA: ទ្រព្យសកម្មបរទេសសុទ្ធ DMB: ធនាគារទទួលប្រាក់បញ្ញើជាប្រចាំប្រភព: អាជ្ញាធរ

វិស័យសារពើពន្ធ

ការពង្រឹងសារពើពន្ធគាំទ្រស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងការរួមចំណែកដល់ការបង្កើនប្រាក់បញ្ញើរបស់ រាជរដ្ឋាភិបាល។ ទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ចុះបន្តិចក្តី ការលើកកម្ពស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងចំណូល បានជំរុញការប្រមូលចំណូលក្នុងស្រុក ដែលត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាបានឡើងដល់ 17.5 ភាគរយ នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ 2015។ ចំណាយសរុបត្រូវបានរក្សាក្នុងកម្រិត 20.5 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ខណៈដែលការកើនឡើងប្រាក់ខែក្នុងវិស័យសាធារណៈ ត្រូវបានកាត់កងដោយការធ្លាក់ចុះនៃក្នុងចំណាយមូលធន។ ស្ថានភាពនេះធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវឱនភាពសារពើពន្ធរួម (រាប់ទាំងជំនួយឥតសំណង) ចំនួន 0.8 ភាគរយ នៃ ផសស នៅឆ្នាំ

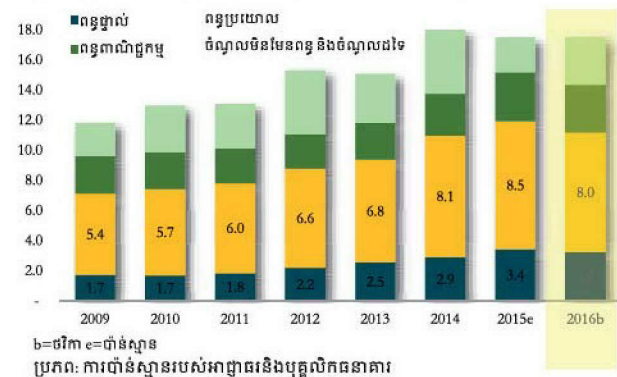
2015 ធៀបនឹង 1.4 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2014 (រូបភាពទី 25) ។ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ថវិកាផ្នែកលើកម្មវិធីពេញលេញ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2015 បានគាំទ្រចំណងទាក់ទងរវាងថវិកា និងគោលនយោបាយ និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងគណនេយ្យភាពនិងលទ្ធផល។ អង្គភាពផ្តល់សេវាជាពិសេស សាលារៀនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ថាជាអង្គភាពថវិកា បានចាប់ផ្តើមទទួលមូលនិធិដោយផ្ទាល់ពីថ្នាក់ជាតិ ហើយទទួលខុសត្រូវចំពោះមូលនិធិដែលពួកគេគ្រប់គ្រង។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី បញ្ហាប្រឈមដំបូង ក្នុងការអនុវត្តថវិកាផ្នែកលើកម្មវិធី បានធ្វើឱ្យការបើកប្រាក់ចំណាយយឺតយ៉ាវក្នុងអំឡុងពេលមានទីមួយនៃឆ្នាំ 2015។

ក). សមាសភាពចំណូល

ប្រាក់ចំណូលបន្តទទួលបានលទ្ធផលល្អជាខ្លាំង លើសផែនការ ដែលមានចែងក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រប្រមូលប្រាក់ចំណូល 2014-18 (RMS) ។ ចំណូលពន្ធបានកើនឡើងប្រមាណជា 10 ភាគរយ នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ 2010 ដល់ 15.1 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ជាអាទិ៍ ដោយសារការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវយន្តការអនុវត្តន៍ និងសវនកម្ម ដែលបានកំណត់ នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រប្រមូលប្រាក់ចំណូល។ នៅពេលរួមបញ្ចូលទាំងចំណូលមិនមែនពន្ធ ការប្រមូលចំណូលសរុបមានចំនួនប្រមាណជា 17.5 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបក្នុងឆ្នាំ 2015 គឺទាបជាងបន្តិចធៀបនឹងចំណូលដែលប្រមូលបានក្នុង 2014 (រូបភាពទី 22)។

¹¹ រួមមានរូបិយប័ណ្ណបរទេសទាំងអស់ រាប់ទាំងប្រាក់យាន់របស់ចិនដែលត្រូវបានប្រើជាប្រចាំបណ្តាបម្រុង

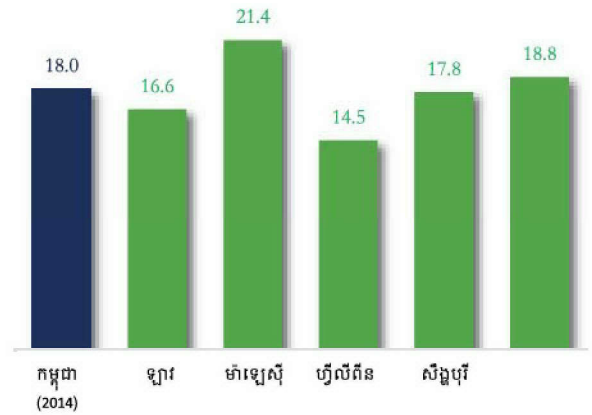
រូបភាពទី 22: ជាលទ្ធផលនៃការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវផ្នែករដ្ឋបាលប្រាក់ចំណូលក្នុងស្រុកបានកើនឡើងយ៉ាងច្រើនចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2014 ។ ប្រាក់ចំណូលទូទៅរបស់រដ្ឋាភិបាល។ (ភាគរយនៃផសស)

សមាសភាពនៃការប្រមូលប្រាក់ចំណូលហាក់ដូចជាធ្វើដំណើរយឺតៗ ឆ្ពោះទៅរកការកើនឡើងនៃពន្ធផ្ទាល់។ ការកើនឡើង ក្នុងការប្រមូលពន្ធដោយផ្ទាល់ត្រូវបានសង្កេតឃើញក្នុងឆ្នាំ 2015 ខណៈដែលការប្រមូលចំណូលដែលទាក់ទងនឹងការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម បានធ្លាក់ចុះតាមកិច្ចតម្រូវ ក្រោមតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន។

ការប្រៀបធៀបក្នុងតំបន់បានបង្ហាញថាកម្ពុជា ប្រមូលប្រាក់ចំណូលបានល្អ នៅពេលដែលប្រៀបធៀបជាមួយនឹងប្រទេសជិតខាងមួយចំនួន (រូបទី 23)។ ប្រទេសកម្ពុជាបានប្រមូលប្រាក់ចំណូលបានល្អប្រសើរ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ និងបានបង្ហាញកម្រិតបច្ចុប្បន្ន ស្រដៀងគ្នា ទៅនឹងនៃបណ្តាប្រទេសអាស៊ានផ្សេងទៀត។ ទាក់ទងនឹងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ប្រទេសកម្ពុជាបានប្រមូលប្រាក់ចំណូល ក្នុងឆ្នាំ 2014 បានច្រើនជាងប្រទេសហ្វីលីពីននិងឡាវបានប្រមូលក្នុងឆ្នាំ 2012 (ផ្អែកលើទិន្នន័យប្រាក់ចំណូលថ្មីបំផុតដែលមាន)។

រូបភាពទី 23: ការប្រមូលប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានសភាពល្អប្រសើរធៀបនឹងប្រទេសជិតខាង។ ប្រាក់ចំណូលមិនរួមបញ្ចូលជំនួយឥតសំណងឡើយ (ភាគរយនៃ ផសស ឆ្នាំ 2012)

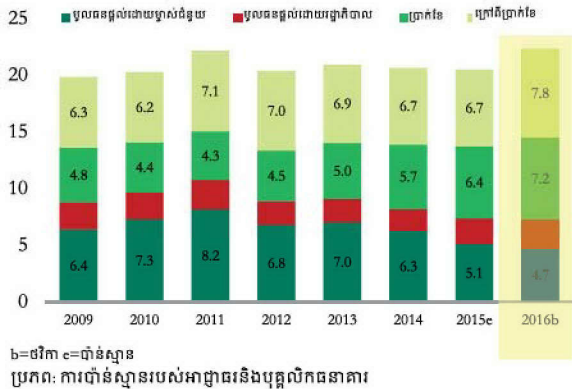
ប្រភព: World Development Indicators

ឥឡូវនេះធនាគារពិភពលោកបានចូលរួមក្នុងការពង្រឹងរដ្ឋបាលប្រាក់ចំណូលនៅតាមទីភ្នាក់ងារប្រាក់ចំណូលសំខាន់ៗមួយចំនួន ជាពិសេស នៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ នេះជាការគាំទ្របន្ថែម ក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់រួមនៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ បច្ចុប្បន្ន ការគាំទ្ររបស់ធនាគារពិភពលោកផ្ដោតលើការគ្រប់គ្រងដែល ផ្ដោតលើការគ្រប់គ្រងអនុលោមភាព រួមបញ្ចូលទាំងការផ្តល់សេវាដល់អ្នកជាប់ពន្ធ និងសវនកម្មពន្ធផងដែរ។

ខ). សមាសភាពចំណាយ

បង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា និងសម្រេចឲ្យបាននូវការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដែលមានគុណភាពបន្ថែមទៀត។ ក្រសួងភាគច្រើន បន្តពឹងផ្អែកលើម្ចាស់ជំនួយក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ចំណែកឯសមត្ថភាពក្នុងការកសាងដោយខ្លួនឯងរបស់ពួកគេ នៅតែមានកម្រិតនៅឡើយ។

រូបភាពទី 24: ការកើនឡើងនូវបញ្ជីប្រាក់ខែត្រូវបានកាត់កង ដោយការធ្លាក់ចុះនៃការវិនិយោគដែលទទួលបានហិរញ្ញប្បទានពី បរទេស តាមរយៈការកាត់បន្ថយចំណាយរួម។ ចំណាយរបស់រាជ (ភាគរយនៃផលស)

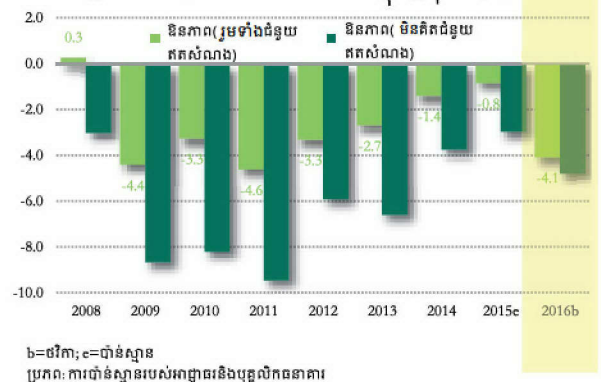
ដើម្បីទប់ទល់នឹងនិន្នាការនេះ អាជ្ញាធរនានាកំពុងរៀបចំ ផែនការបង្កើនវិនិយោគ ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយ វិស័យសាធារណៈ។ មូលធនដែលហិរញ្ញប្បទានក្នុង ស្រុក ពិសេស ប្រតិបត្តិការ និងការថែរក្សា បានកើន ឡើងពី 1.9 ភាគរយនៃ ផលស ក្នុងឆ្នាំ 2014 មកត្រឹម 2.3 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2015 ហើយត្រូវបានប្រមើលទុកថានឹង កើនឡើងបន្ថែមទៀតក្នុងថវិកាឆ្នាំ2016។ រាជរដ្ឋាភិបាល ក៏កំពុងពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវនីតិវិធីគ្រប់គ្រង វិនិយោគសាធារណៈ ក៏ដូចជាពិនិត្យឡើងវិញនូវច្បាប់ សម្បទាន ដើម្បីឱ្យមានក្របខណ្ឌរឹងមាំបំផុតសម្រាប់ ទាំងការវិនិយោគសាធារណៈ និងភាពជាដៃគូរវាង វិស័យសាធារណៈ និងឯកជន។

គ). សមតុល្យសារពើពន្ធ

ការប្រមូលប្រាក់ចំណូលបានច្រើន និងការកាត់បន្ថយ ចំណាយសរុប ធ្វើឱ្យឱនភាពសារពើពន្ធសរុបរួមតូច (រាប់ ទាំងជំនួយឥតសំណង) ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាស្មើ 0.8 ភាគរយ នៃ ផលស ក្នុងឆ្នាំ 2015។ បរិមាណនេះធៀប នឹង 1.4 ភាគរយ នៃ ផលស ក្នុងឆ្នាំ 2014។ បើមិនគិត ជំនួយឥតសំណង ឱនភាពសារពើពន្ធសរុប ក៏រួមត្រឹម 3.0 ភាគរយ នៃ ផលស ធៀបនឹង 3.8 ភាគរយនៃ ផល ស ក្នុងឆ្នាំ 2014 ។ ឱនភាពសារពើពន្ធបន្តទទួលបានហិរញ្ញ ប្បទានពីមូលនិធិមកពីបរទេស។

ការកើនឡើងនូវប្រាក់ចំណូលក្នុងស្រុកបានបន្ត ដើម្បី បង្កលក្ខណៈឱ្យរដ្ឋាភិបាលបង្កើនប្រាក់បញ្ញើ។ ប្រាក់ បញ្ញើបានកើនឡើងដល់ 9.0 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុប ឬ 1.6 ពាន់លានដុល្លារ នៅចុងឆ្នាំ 2015 ។ ការ បង្កើនប្រាក់បញ្ញើរបស់រដ្ឋាភិបាលផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យរាជ រដ្ឋាភិបាលអាចប្រើក្នុងអំឡុងពេលដែលមានវិបត្តិមួយ។ កាលពីមុន កម្ពុជាបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវការជំរុញ ផ្នែកសារពើពន្ធ មានចំនួនប្រហែល 2 ភាគរយនៃ ផលស ក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃវិបត្តិ ហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោកឆ្នាំ 2008-09 ។ គោលនយោបាយ សារពើពន្ធមួយផ្នែកធំជាឧបករណ៍គោលនយោបាយតែ មួយគត់ ក្នុងការរក្សាស្ថេរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងដើម្បី កាត់បន្ថយវិបត្តិ ដោយសារគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ របស់កម្ពុជាជួបការលំបាក ព្រោះតែដុល្លារបន្ថយកម្ម មានកម្រិតខ្ពស់ ។

រូបភាពទី 25: ឱនភាពសារពើពន្ធបានប្រសើរឡើងដោយសារកិច្ច ខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងសារពើពន្ធ។ ឱនភាពសារពើពន្ធទូទៅ របស់រដ្ឋាភិបាល (ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប)

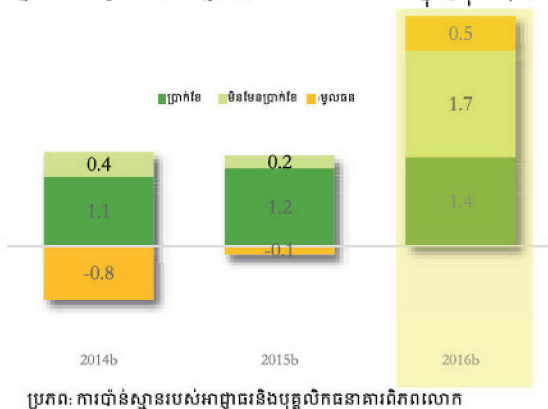

ឃ). ថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ឆ្នាំ 2016

ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ 2016 អាចត្រូវបានចែកប្រភេទជាថវិកា វិញ្ញាបកម្ម។ តាមន័យបច្ចេកទេសគេថា ការចំណាយសរុប សម្រាប់ឆ្នាំ 2016 ត្រូវបានរៀបចំថវិកាកើនឡើងដល់ 18,288 ពាន់លានរៀល ពោលគឺកើនឡើង 2,948 ពាន់ លានរៀល ឬ 3.6 ភាគរយ នៃ ផលស ធៀបកម្រិតប៉ាន់ ស្មានដែលបានបើកផ្តល់ចំនួន 15,340 ពាន់លានរៀល

នៅឆ្នាំ 2015¹² នេះជាការកើនឡើងធំបំផុតក្នុងបណ្តា ប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗកន្លងទៅនេះ (រូបភាពទី 26) ។ ក្នុងទឹក ប្រាក់សរុបចំនួន 3.6 ភាគរយ នៃកំណើនផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុបចំណាយវិនិយោគ ចំណាយមិនមែនប្រាក់ បៀវត្ស និងចំណាយប្រាក់បៀវត្សត្រូវបានបង្កើនរៀងគ្នា ចំនួន 1.7 ភាគរយ 1.4 ភាគរយនិង 0.5 ភាគរយ នៃ ផស ស ។ ចំណាយសរុបក្នុងថវិកាឆ្នាំ 2016 ស្មើនឹង 22.3 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប។

រូបភាពទី 26: ការកើនឡើងនូវចំណាយសរុប ត្រូវបានរៀបចំជាថវិកាក្នុងឆ្នាំ 2016។ កំណើនថវិកាផ្សេងៗនឹងថវិកាអនុវត្តផ្ទៃមុខ (លទ្ធផលអនុវត្តន៍ ឆ្នាំ 2015 ជាតួលេខប៉ាន់ស្មាន) (ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប)

ក្នុងថវិកាឆ្នាំ 2016 បញ្ជីប្រាក់ខែត្រូវបានរៀបចំតម្លើង ថវិកាដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុត ស្មើនឹង 7.2 ភាគរយ នៃ ផសស ។ ផ្អែកលើផែនការនៃការសម្រេចឲ្យបាននូវ ប្រាក់ខែគោលអប្បបរមានៃវិស័យសាធារណៈចំនួន 1 លានរៀល (ឬសមមូលនឹង 250 ដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងមួយ ខែ ក្នុងឆ្នាំ 2018 ចាំបាច់ត្រូវតាមដានម៉ត់ចត់នូវការ បង្កើនថវិកាប្រាក់ខែប្រចាំឆ្នាំ¹³។

សមាសភាគមិនមែនប្រាក់ខែ ទទួលបាននូវការបង្កើនធំ បំផុតក្នុងឆ្នាំ 2016 ដែលត្រូវបានផ្តិបបាត់តាំងពីឆ្នាំ 2011 មក។ កំណើនសមាសភាគមិនមែនប្រាក់ខែ អាចជួយ ធានាបាននូវការចំណាយអាទិភាព រួមមាន ថវិកា ប្រតិបត្តិការ និងថវិកាថែទាំ ត្រូវបានផ្តល់មូលនិធិបាន

គ្រប់គ្រាន់។ ប៉ុន្តែ គ្មានទិន្នន័យថវិកាលម្អិតដើម្បីបញ្ជាក់ ឡើយ។

ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ថវិកាមូលធនសម្រាប់ឆ្នាំ 2016 នៅ តែបន្តត្រូវបានកាត់បន្ថយ។ សមាសភាគដែលផ្តល់ ហិរញ្ញប្បទានពីបរទេស (ផ្តល់ដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍) ត្រូវ បានគ្រោងថវិកាកាត់បន្ថយដល់ 4.7 ភាគរយ នៃ ផសស នៅឆ្នាំ 2016 គឺថយចុះពី 5.1 ភាគរយ នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ 2015។ ការធ្វើបែបនេះអាចនឹងបង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈម នាពេលអនាគត ដោយហេតុថាគេត្រូវធ្វើឲ្យប្រសើរ ឡើងនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាបន្ទាន់ ដើម្បីបង្កើនភាព ប្រកួតប្រជែងរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងសម្រេចបាននូវ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែមានគុណភាព។

ការប្រមូលចំណូលបានល្អ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តទៅ ទៀតក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ 2016 ។ ដូច្នេះ គេបានព្យាករណ៍ ថាអាជ្ញាធរនឹងសម្រេចបានផែនការ 17.5 ភាគរយ នៃ ផសសក្នុងឆ្នាំ 2016 ដូចបានគ្រោងទុក។ ខណៈដែល ថវិកាចំណូលក្នុងស្រុកសម្រាប់ក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ 2016 ត្រូវបានគ្រោងចំនួន 17.5 ភាគរយ នៃ ផសសស្រដៀង គ្នាទៅនឹងកម្រិត នៃការប្រមូលចំណូលប៉ាន់ស្មានក្នុងឆ្នាំ 2015 ថវិកានេះមានចំនួនខ្ពស់ជាងយ៉ាងច្រើនធៀបនឹង កម្រិត 16.3 ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបដែល បានកំណត់នៅក្នុង RMS ។ ចំណូលសម្រាប់ឆ្នាំ 2016 នៅតែពឹងផ្អែកលើការបង់ពន្ធដោយប្រយោល ប៉ុន្តែគេ គ្រោងឲ្យចំណែកនៃពន្ធដោយផ្ទាល់ ដែលមានទំហំធំ ជាង កើនឡើងដល់ 3.2 ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុក សរុប (គឺកើនពី 2.8 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុក សរុប ដែលបានគ្រោងក្នុងឆ្នាំ 2015) ។ ចំណូលមិនមែន សារពើពន្ធដែលមានចំនួន 2.26 ភាគរយនៃ ផសស ដែលបានគ្រោងថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំ 2016 មានកម្រិតទាប ជាងការរួមចំណែកចំនួន 2.4 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុង ស្រុកសរុបដែលបានកំណត់នៅក្នុង RMS។

¹² កំណើនធៀបមានទំហំតិចជាងប្រសិនបើថវិកាបើកផ្តល់ដាក់ស្តែងសម្រាប់ឆ្នាំ 2015 មាន ចំនួនច្រើនជាងការប៉ាន់ស្មានថវិកាបើកផ្តល់ចំនួន 15,340 ពាន់លានរៀល។

¹³ វេទិកាសាធារណៈស្តីពីច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ 2015 (ផ្នែកហានិភ័យ និងបញ្ហាប្រឈម) ថ្ងៃទី 22 ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2015 ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

ដូច្នេះ ឱនភាពសារពើពន្ធរួមមានជំនួយឥតសំណងត្រូវបានគ្រោងថវិកាឡើងដល់ 4.1 ភាគរយនៃ ផសស នៅឆ្នាំ 2016 ធៀបនឹង 0.8 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ដែលបានប៉ាន់ស្មានសម្រាប់ឆ្នាំ 2015។ មួយផ្នែកធំគឺដោយសារការកើនឡើង នូវការគ្រោងថវិកាចំណាយសរុប រួមជាមួយនឹងការធ្លាក់ចុះនៃសមាសភាគជំនួយឥតសំណង។

រូបភាពទី 27: ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាទទួលបាននូវការបង្កើនថវិកាឆ្នាំ 2016 ខណៈពេលដែលថវិកាក្រសួងសុខាភិបាលពុំមានការផ្លាស់ប្តូរធៀបនឹងផសស។ ថវិកាហិរញ្ញប្បទានដោយប្រភពក្នុងស្រុក (ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប)

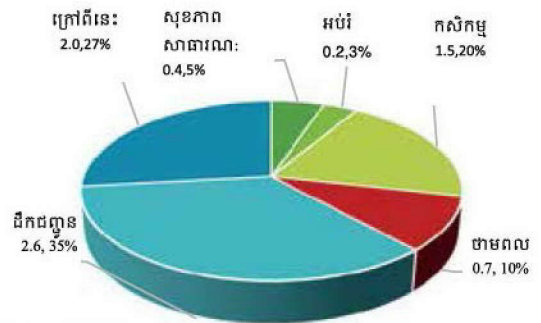

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មានរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា
b: ថវិកា

វិភាគក្នុងវិស័យសង្គមបន្តប្រសើរឡើងក្នុងឆ្នាំ 2016។ ថវិកាហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុកសម្រាប់ក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា បន្តកើនឡើង ដល់ 2.5 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៅឆ្នាំ 2016 (រូបភាពទី 27) ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ថវិកា ឆ្នាំ 2016 របស់ក្រសួងសុខាភិបាលនៅតែស្មើនៅ 1.4 ភាគរយ នៃ ផសស ខណៈដែលត្រូវបន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយបន្ថែមទៀត។ ក្នុងន័យបច្ចេកទេស ថវិកាសម្រាប់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានកើនឡើងដល់ 2,069 ពាន់លានរៀល សមមូលនឹង 510 លានដុល្លារអាមេរិក (ឬមានកំណើន 29 ភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន) និងថវិកាសម្រាប់ក្រសួងសុខាភិបាលបានកើនឡើង 1,110 ពាន់លានរៀល សមមូលនឹង 274 លានដុល្លារ(ឬកើនឡើង 8.4 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន) ។

¹⁴ ក្រសួង/ស្ថាប័នទាំង 15 គឺ: ក្រសួងព័ត៌មាន បរិស្ថាន សង្គមកិច្ច រដ្ឋបាលខេត្តកំពង់ចាម អាកាសចរណ៍ស៊ីវិល ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ ទេសចរណ៍ ធនធានទឹកនិងឧតុនិយម គុណការកំពូល សាលាឧទ្ធរណ៍ រដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា ការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ អាជ្ញាធរសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ។

រូបភាពទី 28: ការដឹកជញ្ជូនមានចំណែកធំបំផុតនៃថវិកាមូលធន។ ថវិកាមូលធនតាមវិស័យក្នុងឆ្នាំ 2016 ។ (ភាគរយនៃ ផសស និងចំណែកភាគរយ)

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា

ចំណាំ: វិស័យអប់រំនេះគ្របដណ្តប់ក្រសួងអប់រំ និងក្រសួងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ វិស័យកសិកម្មគ្របដណ្តប់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ធនធានទឹក និងក្រសួងបរិស្ថាន និងវិស័យដឹកជញ្ជូនមានរួមបញ្ចូលក្រសួងសាធារណៈការនិងដឹកជញ្ជូន អាកាសចរណ៍ស៊ីវិល និងក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍។

វិស័យដឹកជញ្ជូន នៅតែបន្តទទួលបានអាទិភាពខ្ពស់បំផុត ដែលបានស្រូបយកច្រើនជាងមួយភាគបីនៃថវិកាមូលធនសរុប។ វិស័យកសិកម្ម ថាមពល និងវិស័យសុខភាពជាវិស័យអាទិភាពបន្ទាប់ ទទួលបានចំណែក 20 ភាគរយ 10 ភាគរយនិង 5 ភាគរយ រៀងគ្នានៃថវិកាមូលធនសរុបរៀងគ្នា។

ថវិកាឆ្នាំ 2016 អនុម័តកាលពីចុងឆ្នាំមុន បានបន្តការធ្វើកំណែទម្រង់ថវិកា អមដោយការពង្រីកថវិកានីយកម្មតាមកម្មវិធីពេញលេញ។ ចំណុចនេះមានកំណត់នៅក្នុងឯកសារទស្សនទានស្តីពីទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ នៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា (2013-20)។

ការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ ត្រូវបានពង្រីកដើម្បីគ្របដណ្តប់ក្រសួងនិងស្ថាប័នបន្ថែមទៀតចំនួន 15¹⁴ ។ ឥឡូវនេះ ថវិកាកម្មវិធីមានចំនួនប្រហែល 57 ភាគរយនៃ

ប្រភព: ច្បាប់ថវិកា 2016។ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ថវិកាកម្មវិធីគ្របដណ្តប់ត្រឹមតែដប់ក្រសួងប៉ុណ្ណោះគឺ ក្រសួងអប់រំ សុខាភិបាល អភិវឌ្ឍន៍ធនធានកសិកម្ម កិច្ចការនារី ការងារ នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ សាធារណការ យុត្តិធម៌ និងហិរញ្ញវត្ថុ។ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិត សូមអាន www.pfm.org.gov។

ថវិកាចរន្តសរុប (ផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក) ដែលបានបម្រុងទុកឲ្យក្រសួងនិងស្ថាប័ន។

ការវិភាគអំពីនិរន្តរភាពបំណុលពីសំណាក់ធនាគារពិភពលោក / មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (DSA) ដែលបានធ្វើនៅឆ្នាំ 2015 បង្ហាញថា ចំណាត់ថ្នាក់សម្ពាធបំណុលរបស់ប្រទេសកម្ពុជានៅមានកម្រិតទាប ជាមួយនឹងសូចនាករបន្ទុកបំណុលទាំងអស់ដែលបានព្យាករណ៍ថានឹងស្ថិតក្រោមកម្រិតគោលរបស់ខ្លួន។ លទ្ធផលនេះក៏បង្ហាញផងដែរថានិរន្តរភាពបំណុល នៅតែបន្តងាយរងគ្រោះពីវិបត្តិនានាចំពោះកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ការនាំចេញនិងស្ថានភាពសារពើពន្ធ ដែលតម្រូវឲ្យធ្វើកំណែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធជាបន្ត ដើម្បីបង្កើនភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ចតបនឹងវិបត្តិក្រៅស្រុក និងដើម្បីប្រមូលចំណូលក្នុងស្រុក។ នៅចុងឆ្នាំ 2014 ចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃបំណុលសាធារណៈរបស់កម្ពុជាជាមួយបរទេស រួមទាំងបំណុលកកស្ទះផងដែរ មានចំនួនប្រហែល 5.5 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ឬ 33 ភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប។

តួរកត់សម្គាល់ថា ចំណាត់ថ្នាក់សម្ពាធបំណុលរបស់ប្រទេសកម្ពុជាតែងមានកម្រិតទាប ចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2011 មក។ ស្ថានភាពនេះត្រូវបានទ្រទ្រង់ជាចម្បងដោយសារគោលការណ៍នៃការកសាងថវិកាមានគុណភាពនៃស្ថានភាពសារពើពន្ធ ហើយខ្ចីប្រាក់ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌសម្បទានតែប៉ុណ្ណោះ¹⁵។

គ. ទស្សនៈវិស័យនិងហានិភ័យ

កំណើនត្រូវបានរំពឹងថានឹងឡើងដល់ 6.9 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2016 មួយចំណែកគឺដោយសារការកើនឡើងក្នុងការចំណាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការនាំចេញច្រើនក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងជួយក្នុងការទូទាត់ភាពទន់ខ្សោយនៅក្នុង វិស័យកសិកម្មខណៈដែល

វិស័យសំណង់ ដែលបានជំរុញដោយវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស នឹងបន្តដើរតួជាក្បាលម៉ាស៊ីនចម្បងនៃកំណើន។ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម កំណើនត្រូវបានរំពឹងថានៅតែមានកម្រិតទាបជាង 7 ភាគរយ (តារាងទី 12)។

មានការរំពឹងថា នឹងមានកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របន្ថែមទៀត សម្រាប់គ្រួសារទាំងនៅទីក្រុងនិងនៅជនបទទូទាំងឆ្នាំ 2015-2016 ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅតាមទីក្រុងកើតឡើងតាមរយៈ វិស័យសេដ្ឋកិច្ចដែលពួកគេចូលរួម (ភាគច្រើនគឺវិស័យ សំណង់ និងសេវាកម្ម) ។ សម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ លទ្ធភាពកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រកើតឡើងតាមរយៈកំណើនប្រភពនៃប្រាក់ចំណូលបានមកក្រៅពីការងារកសិកម្មដែលពួកគេរកបានដោយខ្លួនឯង ។

កំណើននាំចេញខ្ពស់ ក៏នឹងគាំទ្រដល់ឱនភាពគណនីចរន្តដែលមានទំហំកាន់តែតូច ត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងមានកម្រិតក្រោម 10 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2016 និងឆ្នាំ 2017 ។ ដោយសារការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចនៅអឺរ៉ុប ការនាំចេញទំនិញត្រូវបានរំពឹងថា នឹងរួមចំណែកបង្កើនកំណើន និងកើនឡើងក្នុងតួលេខចំនួនពីរខ្ទង់។ កំណើននៃការនាំចូល ត្រូវរំពឹងថាថយចុះបន្តិចម្តងៗ ខណៈដែលការមានការធ្លាក់ចុះ នូវការចេញអនុម័តលិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ក្នុងឆ្នាំ 2015។

គោលនយោបាយសារពើពន្ធត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅតែបង្កើនការផ្គត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ ក្នុងរយៈពេលខ្លីទៅមធ្យម។ ថវិកាឆ្នាំ 2016 ឆ្លុះបញ្ចាំងពីគោលនយោបាយសារពើពន្ធ បង្កើនសាច់ប្រាក់ ដោយបង្កើនចំណាយ 3.6 ភាគរយនៃ ផសស ក្នុងនោះ 1.4 ភាគរយ គឺបង្កើនលើប្រាក់ខែ ឯចំណែកនៅសល់បង្កើនចំណាយមូលធន និងចំណាយមិនមែនប្រាក់ខែ។ និន្នាការនេះទំនងជាបន្តនៅឆ្នាំ 2017 និងឆ្នាំ 2018 នៅក្នុងបរិបទនៃការបោះឆ្នោតឃុំសង្កាត់ និងការបោះឆ្នោតសកល។

¹⁵ កម្ចីសម្បទានគឺកម្ចីទាំងឡាយណាដែលមានជំនួយឥតសំណងចំនួន 35 ភាគរយយ៉ាងតិច។

ការប្រកួតប្រជែងក្រៅប្រទេសខ្លាំងឡើង អាចធ្វើឲ្យកំណើនមានកម្រិតទាបជាងការរំពឹងទុក ក្នុងរយៈពេលមធ្យមទៅរយៈពេលវែង។ ខណៈដែលមូលដ្ឋានផលិតកម្ម និងមូលដ្ឋាននាំចេញមានទំហំតូច និងការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់ (ប្រហែល 70 ភាគរយនៃចំនួនសរុប) បានប្រមូលផ្តុំយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងទីផ្សារអឺរ៉ុប និងអាមេរិក សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវប្រឈមមុខទៅនឹងការប្រកួតប្រជែងកាន់តែច្រើន។ ជាមួយនឹងភាពជាដៃគូអន្តរជាតិស៊ីហ្វិក (TPP) និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTA) រវាងវៀតណាមនិង EU មានហានិភ័យយ៉ាងច្រើនអំពីការបង្វែរការវិនិយោគនិងការនាំចេញ ឆ្ងាយពីប្រទេសកម្ពុជា វៀរលែងតែឧបសគ្គចម្បងៗ ដូចជា ការចំណាយខ្ពស់លើថាមពល ឧបសគ្គផ្នែកបទប្បញ្ញត្តិក្នុងការធ្វើអាជីវកម្ម និងឧបសគ្គផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវបានដោះស្រាយដោយជោគជ័យ¹⁶។ ជាបណ្តើរៗ ស្ថានភាពនេះអាចធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់កំណើន លុះត្រាតែកំណែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធសំខាន់ៗដែលបានពិភាក្សានៅក្នុងផ្នែកអនុសាសន៍ខាងក្រោម ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយ ។

វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស បានជួយឲ្យមានកំណើន ប៉ុន្តែក៏អាចបង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនផងដែរ។ កំណើនឥណទានផ្តល់ឲ្យវិស័យសំណង់ចំនួន 38 ភាគរយ បានបន្តកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅក្នុងឆ្នាំ 2015។ ខណៈពេលដែលកំពុងត្រូវបាន ការពារពីការប្រែប្រួលផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនៅក្រៅប្រទេស សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅតែពឹងផ្អែកលើលំហូរប្រាក់បញ្ញើជាប្រចាំប្រចាំប្រទេសក្នុងធនាគារ។

ដោយសារមានលទ្ធភាពតិចតួច សម្រាប់ការគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ហើយធនាគារកណ្តាលមិនអាចដើរតួនាទី ជាអ្នកផ្តល់ប្រាក់កម្ចីក្នុងជម្រើសចុងក្រោយដោយសារតែដុល្លារបន្តិយកម្មមានកម្រិតខ្ពស់ ក៏ដូចជាគ្មានទីផ្សារអន្តរធនាគារ កំណើនខ្ពស់នៃឥណទានក្នុងស្រុក ធ្វើឲ្យហានិភ័យកើនឡើងចំពោះស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ប្រកាសរបស់ធនាគារកណ្តាល ដែលបានចេញនៅខែមីនាឆ្នាំ 2016 បានតម្រូវឲ្យធនាគារបង្កើនការដើមទុនចំនួនទ្វេដង ត្រូវបានរំពឹងថានឹងជួយពង្រឹងភាពធន់របស់ពួកគេ ចំពោះការពង្រីកសកម្មភាពធនាគារយ៉ាងឆាប់រហ័ស។

ហានិភ័យផ្សេងទៀតចំពោះទស្សនវិស័យនេះ រួមមានសក្តានុពលនៃភាពចលាចលផ្នែកការងារ ការបន្តឡើងថ្លៃនៃប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកនៅក្នុងបរិបទ នៃដុល្លារបន្តិយកម្ម ការងើបឡើងវិញយឺតនៃសេដ្ឋកិច្ចនៅអឺរ៉ុប និងផលប៉ះពាល់ពីការធ្លាក់ចុះ នៃសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសចិន។ ការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកនៃសេដ្ឋកិច្ចចិននឹងប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ជាចម្បងដោយសារតែចំនួនភ្ញៀវទេសចរចិនអាចមានចំនួនតិច និងលំហូរចូលវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស មានចំនួនតិចក្នុងរយៈពេលមធ្យម។ ខណៈពេលដែលកម្ពុជាទំនងជាត្រូវបានការពារ ពីការប្រែប្រួលផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដោយសារការទីផ្សារមូលធននៅកម្ពុជាមានកម្រិត លំហូរចូលធនាគារនៅតែមានភាពងាយប៉ះពាល់ដល់ទំនុកចិត្តសាធារណៈ និងទស្សនៈអំពីទីផ្សារ។

¹⁶ សូមអានរបាយការណ៍ពីស្តារស្តីពី Cambodia Investment Climate Assessment (2014) លើគេហទំព័រ

<http://documents.worldbank.org/curated/en/2014/01/23946799/cambodia-investment-climate-assessment-2014-creating-opportunities-firms-cambodia>

តារាង 12: សូចនាករសេដ្ឋកិច្ច និងការព្យាករណ៍មួយចំនួន ពីឆ្នាំ 2016 - 2018

	2014	2015e	2016p	2017f	2018f
ផលស ពិត (%) ប្រែប្រួល ធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	7.1	7.0	6.9	6.8	6.8
ផលស តាមមុខវិជ្ជាជីវៈ តាមវិទ្យាសាស្ត្រ (%) ប្រែប្រួល ធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	6.8	7.1	6.8	6.8	6.7
កសិកម្ម	0.3	0.2	0.1	1.4	1.1
ឧស្សាហកម្ម	10.1	11.7	9.7	7.3	6.8
សេវាកម្ម	8.4	7.4	8.0	9.1	9.2
អតិផរណា (ប្រែប្រួលចុង គ្រា គិតជា%)	1.2	2.8	3.0	3.5	3.8
ជញ្ជីងសារពើពន្ធ គិតទាំង ជំនួយឥតសំណង (%) នៃ ផលស)	-1.4	-0.8	-2.8	-2.9	-4.1
នាំចេញ ទំនិញនិងសេវា (%) ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំ មុន)	8.6	9.2	14.9	9.1	11.7
នាំចូល ទំនិញនិងសេវា (%) ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	10.7	7.4	9.6	9.9	11.6
សមតុល្យគណនីចរន្ត មិន គិតបង្វែរការ (%) នៃ ផលស)	-11.9	-10.8	-9.3	-9.3	-10.0
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស គិតជាលានដុល្លារអាមេរិក	1,677	1,803	1,653	1,748	1,780

ប្រភព: អាជ្ញាធរកម្ពុជា និងការប៉ាន់ស្មាន និងព្យាករណ៍របស់បុគ្គលិកធនាគារពិភពលោក
e = ប៉ាន់ស្មាន p = ចំណេញ f = ការព្យាករណ៍

យ. សារគន្លឹះ និងជម្រើសគោលនយោបាយ

ហានិភ័យនៃការពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើទីផ្សារអឺរ៉ុប និង ទីផ្សារអាមេរិកកំពុងកើនឡើងចំពោះផលិតផលប្រមូលផ្តុំ លើសម្លៀកបំពាក់។ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជារង ផលប៉ះពាល់ពីការប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំង ខណៈអាច មានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន មកលើប្រទេសកម្ពុជានៃកិច្ច ព្រមព្រៀង TPP និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រវាងវៀតណាម និង EU ក្នុងក្របខ័ណ្ឌរយៈពេលមធ្យម ទៅរយៈពេលវែង។ ដូចបានកំណត់ក្នុងការវាយតម្លៃ បរិយាកាសវិនិយោគចុងក្រោយបង្អស់ ឧបសគ្គចម្បងៗ ដូចជា ថ្លៃចំណាយលើថាមពលខ្ពស់ ឧបសគ្គផ្នែកបទ ប្បញ្ញត្តិក្នុងការធ្វើពុករលួយ និងឧបសគ្គផ្នែកហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធ ចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយឱ្យបានសកម្ម ដើម្បី បង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងក្រៅប្រទេស។

ការកែលម្អបរិយាកាសពុករលួយ និងបង្កើនភាពប្រកួត ប្រជែងតាមវិស័យនានា ដែលទ្រទ្រង់ពិពិធកម្ម ផលិតផល និងទីផ្សារ ដូចមានកំណត់នៅក្នុងគោល នយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម (IDP) ហើយក៏ជួយ ក្រុមហ៊ុនឱ្យរៀបចំឱ្យបានល្អក្នុងការទាញយកឧត្តមភាព ពីទីផ្សារនិងមូលដ្ឋានផលិតកម្មតែមួយដែលបានកំណត់ ដោយសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន ។ ការដោះស្រាយ ឧបសគ្គចម្បងៗ ពោលគឺថ្លៃចំណាយខ្ពស់លើថាមពល និងឧបសគ្គផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បង្ហាញអំពីតម្រូវការ ក្នុងការបង្កើនការវិនិយោគសាធារណៈដើម្បីទ្រទ្រង់ភាព ប្រកួតប្រជែងនៅក្រៅប្រទេស។

កម្លាំងពលកម្មដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និង មានជំនាញល្អប្រសើរជាងមុន ប្រាកដជានឹងជួយទាញ យកឧត្តមភាព ពីភាគលាភប្រជាសាស្ត្ររបស់ប្រទេស កម្ពុជាជាក់ជាមិនខាន។ ដើម្បីបំពេញភារកិច្ចជាដៃគូ សាកល សម្រាប់ការអប់រំដែលគម្រោងអប់រំជាមូលដ្ឋាន កំពុងដំណើរការ រាជរដ្ឋាភិបាលបានស្នើសុំមូលនិធិ IDA ដើម្បីបង្កើនលទ្ធផលក្នុងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ។ ថវិកា អប់រំបានកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដល់ 17.1 ភាគរយនៃ ថវិកាជាតិនៅឆ្នាំ 2015 (16.2% នៅឆ្នាំ 2014) ។ ប្រព័ន្ធ ការវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ (NAS) ត្រូវបានបង្កើតឡើង ហើយលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃត្រូវបានប្រើសម្រាប់ជូន ដំណឹងដល់ ការរៀបចំផែនការគោលនយោបាយ។ បញ្ហាប្រឈមចម្បងៗតទៅអនាគត រួមមាន ការធ្វើឱ្យ ប្រសើរឡើង នូវគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

ដើម្បីឱ្យនៅតែមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង អាជ្ញាធរក៏អាច ពិចារណា បន្តបង្កើនវិភាជន៍ថវិកាទៅកាន់គម្រោងវិនិ យោគដែលមានផលិតភាព និងមានលក្ខណៈប្រកួត ប្រជែងផងដែរ។ នៅពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាបានក្លាយ ទៅជាសេដ្ឋកិច្ច ដែលមានប្រាក់ចំណូលកណ្តាលកម្រិត ទាប កម្ពុជាកំពុងជួបប្រទះការធ្លាក់ចុះបន្តិចម្តងៗនៃការ ផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ពិសេសគឺការធ្លាក់ចុះ នូវជំនួយឥតសំណង។ បច្ចុប្បន្ននេះប្រទេស កម្ពុជា គឺ

នៅតែជាពឹងផ្អែកលើដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការ កសាង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត (ពីផ្លូវថ្នល់ដល់សាលារៀន)។ រយៈពេលមធ្យមខណៈដែលកម្ចីសម្បទានក្នុងរយៈពេល មធ្យម អាចមានប្រភពមកពីក្នុងតំបន់ច្រើនឡើងៗ ដូច ជា ការបង្កើតធនាគារវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ក្នុងតំបន់អាស៊ី (AIIB) ព្រមទាំងមកពីប្រភពទ្វេភាគីដូច ជា ជប៉ុន និងចិន ការចុះដាល់ដាច់នៃការវិនិយោគ សាធារណៈដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក៏តម្រូវឱ្យមានការឆ្លើយតបរយៈពេលខ្លី ពីសំណាក់ ថវិកាវិភាជន៍រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការផ្តល់ អាទិភាព ដោយប្រយ័ត្នប្រយោជន៍ចំពោះការចំណាយ និងការបន្ត ប្រមូលប្រាក់ចំណូលបានល្អប្រសើរ នឹងជួយឱ្យកិច្ចការ នេះអាចអនុវត្តបាន ប្រសិនបើអាចទប់បញ្ជិចំណាយលើ ប្រាក់ខែបាន។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង បន្ថែមនូវច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងគម្រោង វិនិយោគទុន ដូចការប្រមើលមើលក្នុងការវាយតម្លៃការ គ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈដែលកំពុងស្ថិតក្រោម ការពិភាក្សា។

ការវាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងវិនិយោគ សាធារណៈ (PIM)
ដែលស្ថិតក្រោមការពិភាក្សា នឹងអាចជួយពង្រឹងក្រប
ខណ្ឌទុន ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ។
 ខណៈដែលកម្ពុជាប្រើប្រាស់ស្តង់ដារនីតិវិធីប្រតិបត្តិការ ចំពោះគម្រោង ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ គោលការណ៍ណែនាំវិនិយោគផ្ទាល់របស់រាជ រដ្ឋាភិបាលមានភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងមានភាពខុសគ្នាពី ក្រសួងមួយទៅក្រសួងមួយទៀត។ ការងារ PIM កំពុង ដំណើរការ ត្រូវបានគាំទ្រដោយធនាគារពិភពលោក ត្រូវ បានរំពឹងថានឹងជួយពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការរៀបចំផែនការ វាយតម្លៃ រៀបចំថវិកា អនុវត្ត និង តាមដានគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតាមរយៈការកំណត់ វិធានការដែលអាចអនុវត្តបាន ដើម្បីកែលម្អក្នុងផ្នែក ផ្សេងៗគ្នា។ រដ្ឋាភិបាលក៏ពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវច្បាប់ សម្បទាន ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌមួយរឹងមាំ បំផុតសម្រាប់វិនិយោគសាធារណៈ និងភាពជាដៃគូរវាង វិស័យសាធារណៈនិងឯកជន។

ការបង្កើនការត្រួតពិនិត្យ និងការសម្របសម្រួលអន្តរស្ថាប័ន
អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាដើម្បីការពារស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ។
 កង្វះព័ត៌មាន និងកង្វះទីផ្សារ “ធនាគារស្រមោល” ធ្វើឱ្យលំបាកក្នុងការកំណត់ទំហំហានិភ័យ ឱ្យបាន ច្បាស់លាស់។ ដំបូងហើយសំខាន់បំផុត ចាំបាច់ត្រូវ ដោះស្រាយភាពខុសគ្នាមួយចំនួន ក្នុងការប្រមូល ទិន្នន័យ ដូចជា ឥណទានមិនដំណើរ គ្រោះបណ្តាលមក ពីសម្ព័ន្ធភាពគូភាគី និងគ្រោះបណ្តាលមកពីហានិភ័យ ប្រទេស។ ការកិច្ចទាំងនេះអាចត្រូវបានដោះស្រាយនៅ ក្នុងរយៈពេលខ្លី។ ការកែលម្អសមត្ថភាពត្រួតពិនិត្យ បន្ថែមទៀត ខណៈពេលពង្រឹង និងបង្កើតសូចនាករ ចាំបាច់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធជូនដំណឹងជាមុន ដើម្បី អាចបង្កើត វិធានការសម្រាប់កាត់បន្ថយហានិភ័យដែល មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ អាចត្រូវបានដោះស្រាយនៅក្នុង រយៈពេលមធ្យម។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ សំខាន់ត្រូវកែ លម្អការសម្របសម្រួលអន្តរស្ថាប័ន ដោយពង្រឹងកិច្ច សហការដែលមានស្រាប់ ពង្រឹងការចែករំលែកទិន្នន័យ ភាពច្បាស់លាស់ស្តីពីតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវក្នុង ពេលមានវិបត្តិ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់សមត្ថភាព ត្រៀមលក្ខណៈចំពោះវិបត្តិ។

គប្បីពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិ ដើម្បីធានាឱ្យមាន
ស្ថិរភាពម៉ាក្រូហិរញ្ញវត្ថុ។ ការបន្តកើនឡើងនៃអនុបាត ឥណទានរៀបចំប្រាក់បញ្ញើ រួមចំណែកមួយផ្នែក ចំពោះសន្ទុះរីកចំរើននៃវិស័យសំណង់ តម្រូវឱ្យមានការ ត្រួតពិនិត្យម៉ត់ចត់ផងដែរ។ ថ្មីៗនេះ អាជ្ញាធរបានដាក់ ចេញនូវវិធានការសំខាន់ៗមួយចំនួន រួមមាន ការបង្កើន ទុនកាតព្វកិច្ចរបស់គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ទុនបម្រុង កាតព្វកិច្ច ប្រាក់បម្រុងកាតព្វកិច្ចសម្រាប់កម្ចីពីបរទេស និងអនុបាតគ្របដណ្តប់សាច់ប្រាក់ងាយស្រួល។

កំណើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យម៉ាក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ក៏តម្រូវ
ឱ្យមានការការពារអតិថិជន និងការបង្កើនចំណេះដឹង

ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។ នៅពេលដែលមានសាធារណជនកាន់តែច្រើនប្តូរទៅរកការសន្សំផ្លូវការ ចាំបាច់ត្រូវកសាងសំណាញ់សុវត្ថិភាពហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទ្រទ្រង់ដោយការត្រួតពិនិត្យ ដែលមានលក្ខណៈប្រុងប្រយ័ត្នខ្លាំង ក៏ដូចជាការចែករំលែកព័ត៌មានទៀងទាត់ រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលនិងនិយ័តករ និងមានការរៀបចំបម្រុងថវិការបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ នៅកម្រិតគ្រួសារ ការពង្រីកមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងឥណទានធនាគារយ៉ាងឆាប់រហ័សធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជារីកចម្រើនឆាប់រហ័ស ក្នុងការពង្រីកសេវាហិរញ្ញវត្ថុដល់ពលរដ្ឋក្រីក្រ និងទៅកាន់តំបន់ជនបទ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ទីផ្សារមីក្រូឥណទានអាចផ្តល់ ឥណទានច្រើនហួស ហើយមានរឿងដំណាលជាច្រើនដែលសំដៅដល់គ្រួសារក្រីក្របំផុត ដែលជំពាក់បំណុលវណ្ណក ខណៈពួកគេមានចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុតិចតួច ដែលអាចមានការរំលោភបំពានពីទីផ្សារ។ ដូច្នេះ សំខាន់ត្រូវធ្វើឲ្យប្រាកដថា ការអនុវត្តន៍ប្រកាសថ្មីៗ ដែលតម្រូវឲ្យបង្កើនទុនទ្វេដងនេះ ទទួលបានជោគជ័យ តាមរយៈការជំរុញការច្របាច់ និងរួមបញ្ចូលគ្នា ដែលអាចជួយគ្រឹះស្ថានធនាគារ និង

គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលដំណើរការមិនល្អ ឲ្យក្លាយជាគ្រឹះស្ថានដែលមានដំណើរការល្អ។

បទពិសោធន៍អន្តរជាតិបង្ហាញក្របខ័ណ្ឌមួយ ស្តីពីបទដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ ការគ្រប់គ្រងល្អលើវិស័យធនាគារ ដែលអាចអនុវត្តជាសកល។ ទាំងនេះរួមមាន៖ (i) ការកំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវអំណាចត្រួតពិនិត្យ (ii) ការទទួលខុសត្រូវ និងគណនេយ្យភាពនៅក្នុងចំណោមសមត្ថកិច្ចត្រួតពិនិត្យ និង (iii) បទប្បញ្ញត្តិប្រុងប្រយ័ត្នសមស្រប។ បុរេលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យវិស័យធនាគារដែលមានប្រសិទ្ធភាពគឺ (i) ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌបានល្អដើម្បីធានាដល់ការរៀបចំគោលនយោបាយស្តីរក្សាភាពហិរញ្ញវត្ថុ (ii) ការក្របខ័ណ្ឌមួយច្បាស់លាស់សម្រាប់ដោះស្រាយស្ថានភាពវិបត្តិ និង(iii) កម្រិតសមស្របនៃការការពារ ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ (ឬប្រព័ន្ធសំណាញ់សុវត្ថិភាពសាធារណៈ) ។ ចំពោះការពិភាក្សាលម្អិតបន្ថែមទៀត និងអនុសាសន៍សូមមើលប្រធានបទពិសេសស្តីពី "ការអភិវឌ្ឍន៍កាលពីពេលថ្មីៗនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ៖ ឱកាស និងហានិភ័យ" ដូចខាងក្រោម។

ង. ប្រធានបទសេសៈ ការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ៖ ឱកាស និងហានិភ័យ

ក). ទិដ្ឋភាពទូទៅ និងនិន្នាការនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ

ចាប់ផ្តើមពីមូលដ្ឋានទាប ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជាត្រូវបានអភិវឌ្ឍស៊ីជម្រៅយ៉ាងលឿន ទ្រទ្រង់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច រីឯមាំមាំ អនុបាតនៃរូបិយវត្ថុទូទៅ (M2) ធៀបនឹងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប បានកើនឡើងពីទៅ 53.4 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2013 ទៅ 66.3 ភាគរយ នៅចុងឆ្នាំ 2015¹⁷។ គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ¹⁸មានទ្រព្យសកម្មស្មើនឹង 109 ភាគរយនៃផសស មានប្រាក់បញ្ញើស្មើនឹង 57 ភាគរយនៃ ផសស និងមានប្រាក់កម្ចី 54 ភាគរយនៃ ផសស នៅចុងឆ្នាំ 2015 ។ ទ្រទ្រង់ដោយការកើនឡើងនូវទំនុកចិត្ត វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ¹⁹បានឆ្លងកាត់ការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់រហ័ស ជាមួយនឹងផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែច្រើន ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់។ ខណៈដែលវិស័យធនាគារនៅតែបន្តគ្របដណ្តប់ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃចំនួនធនាគារដែលចូលមកប្រទេសកម្ពុជាក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ វិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុក៏កំពុងពង្រីកខ្លួនយ៉ាងឆាប់រហ័សដែរ។ គិតត្រឹមខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2016 ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុមានធនាគារពាណិជ្ជ²⁰ចំនួន 36 មានធនាគារឯកទេស²¹ចំនួន 11 មានគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុចំនួន 34 មានគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើចំនួនប្រាំពីរ មានប្រតិបត្តិករមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលបានចុះឈ្មោះចំនួន 36 នាក់ មានក្រុមហ៊ុនភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុចំនួនប្រាំមួយ និងមានភ្នាក់ងារទូទាត់ទីបីចំនួនប្រាំ ។ វិស័យធានារ៉ាប់រងមានក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងចំនួនប្រាំបួន (ធានារ៉ាប់រងមិនមែនជីវិតចំនួនប្រាំមួយ និងធានារ៉ាប់រងជីវិតចំនួនបី) ធានារ៉ាប់រងបន្តមួយ និងធានារ៉ាប់រងខ្នាតតូចចំនួនបី²²។ ជាមួយនឹងការដាក់ឱ្យដំណើរការផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា មានក្រុមហ៊ុនចំនួនបីបានចុះបញ្ជី មានភ្នាក់ងារធានាទិញមូលបត្រចំនួនប្រាំមួយ ក្រុមហ៊ុនជួញដូរមូលបត្រមួយ និងជើងសារការវិច្ឆិកាចំនួនបី បានកើតឡើង។ ចំនួននៃគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុបានកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ និងបានធ្វើឱ្យកើនឡើងចំនួនប្រាំមួយដង នូវទិន្នន័យបរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Inclusion) ដល់ 23 ភាគរយ ក្នុងការស្ទង់សន្ទស្សន៍ហិរញ្ញវត្ថុសាកល (Global Findex) នាឆ្នាំ 2014 (រូប S1 និង S2) ហើយបានកើនឡើងដល់ 51.41 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015 ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យជាសាធារណៈ²³។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គម្លាតការប្រាក់នៅកម្ពុជា រវាងប្រាក់រៀល និងប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់គណប្រតិទានមួយឆ្នាំនៅតែមានទំហំធំក្នុងកម្រិត 9.43 ភាគរយ និង 7.16 រៀងគ្នា ក្នុងខែកក្កដាឆ្នាំ 2015។

¹⁷ ដូចមានរាយការណ៍នៅក្នុងអង្កេតរូបិយវត្ថុ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ 2015

¹⁸ គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអាជ្ញាបណ្ណ

¹⁹ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមានគ្រឹះស្ថានធនាគារ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងនិងអ្នកផ្តល់សេវាមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជាឈ្មួញជើងសារអចលនទ្រព្យ ក្រុមហ៊ុនសរសេរកម្ម និងគណនេយ្យ ស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ចំណែកកងក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ ឈ្មួញជើងសារ ឈ្មួញទិញលក់មូលបត្រ ស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិគ្រប់គ្រងរបស់គណៈកម្មាធិការមូលបត្រកម្ពុជា (SECC)។

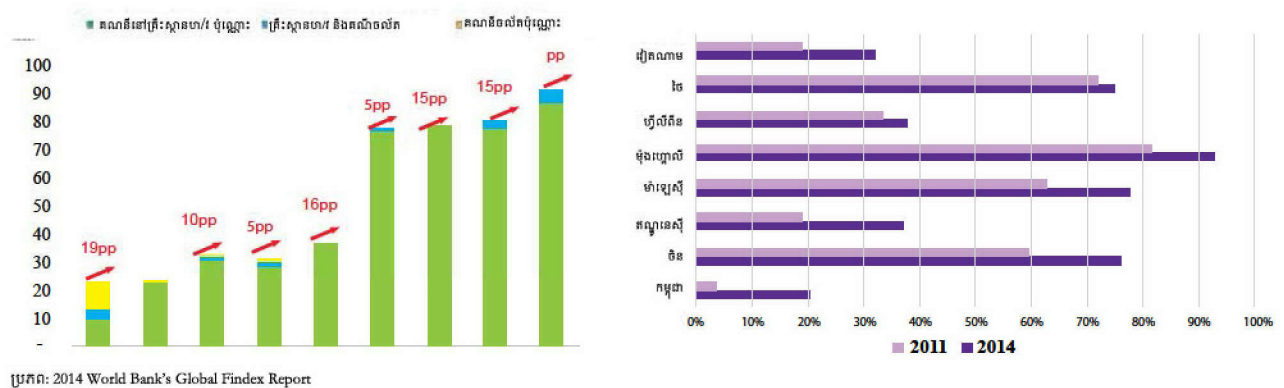
²⁰ ក្នុងចំណោមធនាគារទាំង 36 មានធនាគារពាណិជ្ជចុះបញ្ជីក្នុងស្រុកចំនួន 13 បុគ្គលិកប្រចាំទូទៅចំនួន 12 និងសាខាបរទេសចំនួន 11។

²¹ ក្នុងចំណោមធនាគារឯកទេសចំនួន 11 មានធនាគាររដ្ឋមួយ ធនាគារដែលមានកម្មសិទ្ធិភាគច្រើនជាជនជាតិខ្មែរចំនួនបួន ធនាគារដែលមានកម្មសិទ្ធិភាគច្រើនជាជនបរទេសចំនួនប្រាំមួយ។

²² មានអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយដែលបានទទួលអាជ្ញាបណ្ណជាអ្នកផ្តល់ការធានារ៉ាប់រងសុខភាពនៅសហគមន៍។

²³ ការគណនាបរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុ(ផ្អែកលើទិន្នន័យចុងក្រោយដែលមាន)មានដូចតទៅ៖ អ្នកដាក់ប្រាក់បញ្ញើចំនួន 2.3 លាននាក់ក្នុងវិស័យធនាគារ (2015) អ្នកខ្ចីប្រាក់ចំនួន 2.3 លាននាក់ពីគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (2014) និងមានម្ចាស់គណនីចំនួន 0.6 លាននាក់ជាមួយក្រុមហ៊ុន WING សរុប 5.244 លាននាក់។ ចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃចំនួនប្រជាជនពេញវ័យគឺ 10.2 លាននាក់ក្នុងចំណោមប្រជាជនចំនួន 15 លាននាក់។ ហេតុនេះ បរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុស្មើនឹង 51.4 ភាគរយ (5.244/10.2)។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ទិន្នន័យស្តីពីបរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុមិនទំហំដូចគ្នាឡើយពីប្រភពមួយទៅប្រភពមួយ ប្រភពខ្លះមានបរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុច្រើន ឯប្រភពខ្លះទៀតមានតិច។

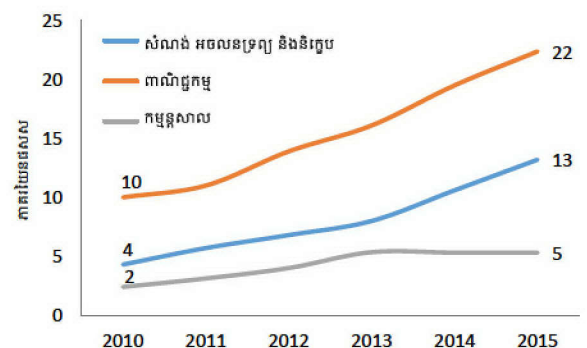
រូបលេខ S1 និង S2: ការប្រៀបធៀបបរិយាប័នហិរញ្ញវត្ថុ: (1) កម្ពុជាមានកំណើនជាង 19 ភាគរយ ពីឆ្នាំ 2011 ដល់ឆ្នាំ 2014 និង (2) ក្រុមពលរដ្ឋ ក្រីក្របំផុតចំនួន 40 ភាគរយក៏កើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ

ខ). វិស័យធនាគារ

ប្រព័ន្ធធនាគារ ដែលកំពុងពង្រីកខ្លួនយ៉ាងឆាប់រហ័សគាំទ្រដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ខណៈដែលការប្រកួតប្រជែងក្នុងចំណោមធនាគារ កាត់បន្ថយអត្រាការប្រាក់កម្ចី និងធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ។ ឥណទានសរុបដែល ផ្តល់ដោយប្រព័ន្ធធនាគារបានកើនឡើងដល់ 54 ភាគរយ នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ដែលកំពុងផ្តល់ឲ្យអ្នកខ្ចី 2,3 លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ 2015 ធៀបនឹង 27 ភាគរយ នៃ ផលិតផល ខណៈដែលប្រាក់កម្ចី ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យអ្នកខ្ចីត្រឹមតែជាងម្ភៃប្រាំម៉ឺននាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងឆ្នាំ 2010²⁴។ ចំណាយលើប្រាក់កម្ចីត្រូវបានកាត់បន្ថយយ៉ាងខ្លាំង ដោយសារអត្រាការប្រាក់មធ្យមលើឥណទានរយៈពេលខ្លីបានធ្លាក់ចុះដល់ 11.6 ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅឆ្នាំ 2015 គឺធ្លាក់ចុះពី 22.04 ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ ក្នុងឆ្នាំ 2010។

រូបភាព S3: ឥណទានសរុបលើវិស័យសំណង់ (% នៃផលិតផល) បានកើនឡើងបីដងក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំកន្លងមក។

ប្រភព: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ទោះជាមានការប្រកួតប្រជែងយ៉ាងខ្លាំងក្តី ប្រព័ន្ធធនាគារនៅតែមានលក្ខណៈប្រមូលផ្តុំ។ ធនាគារធំបំផុតទាំងប្រាំមានទ្រព្យសកម្មជាងពាក់កណ្តាលនៃទ្រព្យសកម្មវិស័យធនាគារទាំងមូល។ ប្រព័ន្ធធនាគារមានអត្រាកំណើនទ្រព្យសកម្មប្រហែល 30 ភាគរយ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ នៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ 2010-14 ។ ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវទំនុកចិត្តក្នុងប្រព័ន្ធធនាគារ លើកទឹកចិត្តវិស័យឯកជនឲ្យដាក់ប្រាក់បញ្ញើ ដែលបានកើនឡើងក្នុងអត្រាជាមធ្យម 23 ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ ធៀបនឹង រយៈពេលដូចគ្នា។ ទោះយ៉ាងនេះក្តី កាលពីពេលថ្មីៗនេះកំណើនទ្រព្យសកម្ម និងប្រាក់បញ្ញើរបស់ធនាគារបានថយចុះដល់ 22.1 ភាគរយ និង 16.6 ភាគរយ រៀងគ្នានៅចុងឆ្នាំ 2015។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ឥណទានក្នុងចរាចរណ៍ ដែល ផ្តល់ដោយប្រព័ន្ធធនាគារបន្តកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ឡើងដល់ប្រមាណជា 30 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំ

²⁴ របាយការណ៍ឆ្នាំ 2010 របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងរបាយការណ៍ឆ្នាំ 2015 របស់សមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា (CMA)

កន្លងមក។ ដូច្នេះ អនុបាតឥណទានធៀបនឹងប្រាក់បញ្ញើធនាគារ បានកើនពី 87 ភាគរយនៅចុងឆ្នាំ 2014 ដល់ 96 ភាគរយនៅចុងឆ្នាំ 2015 ។

កំណើនឥណទានបានបន្តផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានចាំបាច់ដើម្បីសម្រួលដល់ការកើនឡើងក្នុងការវិនិយោគ និងកំណើនប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក ជាមួយនឹងការកើនឡើងនូវវណ្ណៈកណ្តាល ក្នុងបរិបទនៃបរិយាកាសនយោបាយ និងស្ថាប័នដែលមានសមត្ថភាពយ៉ាងធំ។ អាជ្ញាធរបានត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសចំពោះឥណទានសម្រាប់វិស័យប្រថុយប្រថាន (Speculative sectors) និង/ឬអ្នកខ្លីដែលអាចមានសមត្ថភាពខ្សោយក្នុងការទូទាត់សង។ ក្នុងត្រីមាសទីបីនៃឆ្នាំ 2015 ការផ្តល់ឥណទានដល់វិស័យពាណិជ្ជកម្មមានចំនួន 34 ភាគរយ និងសំណង់²⁵ 20 ភាគរយ នៃឥណទានសរុប។

ជាភាគរយនៃ ផសស ការផ្តល់ឥណទានដល់វិស័យសំណង់ (រួមទាំងអចលនទ្រព្យ និងនិក្ខេប) បានកើនឡើង បីដងក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំកន្លងមក គឺកើនឡើងពី 4 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2010 ដល់ 13 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2015 (រូបភាព S3) ។ កំណើនឥណទានខ្ពស់ជារៀងរហូតក៏ធ្វើឱ្យមានភាពតានតឹងមកលើសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលរបស់ធនាគារផងដែរ។ ហេតុនេះ អនុបាតសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលមធ្យមរបស់ធនាគារ ធ្លាក់ចុះ និងធ្លាក់ពី 85 ភាគរយ ក្នុងត្រីមាសទីពីរនៃឆ្នាំ 2014 ទៅ 80 ភាគរយ នៅត្រីមាសទីបួននៃឆ្នាំដដែល។

ដើម្បីកាត់បន្ថយសម្ពាធសាច់ប្រាក់ងាយស្រួល ទីផ្សារអន្តរធនាគារមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអាជ្ញាធរជាមួយនឹងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវវិញ្ញាបនបត្រប្រាក់បញ្ញើដែលអាចជួញដូរបាននៅឆ្នាំ 2013។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ក្នុងពេលអត្តមាននៃទីផ្សារសញ្ញាប័ណ្ណរដ្ឋាភិបាល ទីផ្សារអន្តរធនាគារដែលទើបចាប់កំណើត ដែលមានសារសំខាន់សម្រាប់ធនាគារមួយចំនួនដែលប្រឈមមុខនឹងកង្វះសាច់ប្រាក់ងាយស្រួល នៅតែពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើការជឿទុកចិត្ត និងកិច្ចសហការក្នុងចំណោមធនាគារដើម្បីពង្រីកបន្ថែម និងអភិវឌ្ឍឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ។ ការបង្កើតទីផ្សារសញ្ញាប័ណ្ណរដ្ឋាភិបាលអាចផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសកម្ពុជា សម្រាប់គ្រប់គ្រងស្ថានភាពសារពើពន្ធរបស់រដ្ឋាភិបាលឱ្យបានល្អប្រសើរជាងមុន ដោយផ្តល់ផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងច្រើនដែលអាចវិនិយោគបាន ក៏ដូចជាគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលរបស់ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរជាងមុន និងបង្កើតឡើងនូវគោលការណ៍ទទួលផល។

អនុបាតសាធនភាពសរុប ពិសេសសម្រាប់ថ្នាក់ទី 1 នៅតែមានសុខភាពល្អ ព្រោះថាមានកម្រិតខ្ពស់ជាងកិច្ចតម្រូវប្រុងប្រយ័ត្នចំនួន 15 ភាគរយ។ អនុបាតសាធនភាពនៃវិស័យធនាគារបានធ្លាក់ចុះបន្តិច ពីកម្រិតកំពូលនៅក្នុងត្រីមាសទីពីរនៃឆ្នាំ 2012 មកត្រឹម 21.50 ភាគរយ នៅត្រីមាសទីបួននៃឆ្នាំ 2014។ ប៉ុន្តែស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារមួយចំនួនហាក់ដូចជាមិនសូវពេញចិត្តប៉ុន្មានឡើយ។ ប្រព័ន្ធធនាគារប្រមូលផ្តុំធ្វើឱ្យធនាគារចំនួនប្រាំទទួលផលចំណេញពីហ៊ុនវិនិយោគ (ROE) លើសពី 25 ភាគរយ ចំណែកចំណេញពីហ៊ុនវិនិយោគមធ្យមរបស់វិស័យធនាគារស្មើនឹង 16 ភាគរយនៅចុងឆ្នាំ 2014 ²⁶។

ការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃប្រព័ន្ធធនាគារអាចនាំមកនូវហានិភ័យមួយចំនួន ដោយសារតែការពឹងផ្អែកលើការផ្តល់មូលនិធិពីបរទេស។ ចំពោះស្ថានភាពហានិភ័យរួម ចំណាត់ថ្នាក់របស់ Standard & Poor នៃវិស័យធនាគារនៅក្នុង

²⁵ រួមមានវិស័យសំណង់ អចលនទ្រព្យ និងនិក្ខេប
²⁶ ធនាគារប្រាំបួនទៀតរកបានលើសពី 10 ភាគរយ ចំណែកធនាគារផ្សេងទៀតរកបានតិចជាងកម្រិតគោលនេះ។

ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងក្រុម “9” ក្រោម“ការវាយតម្លៃឧស្សាហកម្មធនាគារនិងហានិភ័យប្រទេស”²⁷ ចុះថ្ងៃទី 24 ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ 2015។ ប្រព័ន្ធធនាគារទទួលមូលនិធិបរទេសកើនឡើង ហេតុនេះត្រូវប្រឈមមុខចំពោះការប្រែប្រួលកាន់តែធំនៃ ទីផ្សារទុនអន្តរជាតិ។ ធនាគារបរទេសចូលមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា មានធនាគារបរទេសតូចៗនិងមធ្យមជាច្រើនមាន សមត្ថភាពតិចតួចក្នុងការកៀរគរប្រាក់សន្សំក្នុងស្រុក ហើយពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើការចាក់បញ្ចូលមូលនិធិពីបរទេស។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំកន្លងមក ធនាគារទាំងនោះបានរីកលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយឥឡូវមាន ចំណែកជិត 40 ភាគរយ នៃការផ្តល់ឥណទានថ្មីសរុប។ ប្រការនេះបានជម្រុញឱ្យមានការដាក់ចេញនូវទុនបម្រុង កាតព្វកិច្ចចំនួន 12.5 ភាគរយនៃប្រាក់កម្ចីពីបរទេស ។

ម៉្យាងវិញទៀត កម្រិតរាយការណ៍អំពីឥណទានមិនដំណើរការ នៅតែមានស្ថិរភាពក្នុងកម្រិតទាប។ កម្រិតឥណទានមិន ដំណើរការ (NPL) នៅក្នុងធនាគារដែលបានរាយការណ៍ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ស្ថិតនៅក្រោម 3 ភាគរយ នៃឥណទានសរុប ចាប់តាំងពីត្រីមាសទីមួយនៃឆ្នាំ 2011 មក ហើយមិនស្ថិតក្នុងចំណោមកម្រិតខ្ពស់បំផុតនោះទេ បើប្រៀបធៀបជាលក្ខណៈ អន្តរជាតិ²⁸ ។ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការត្រួតពិនិត្យហានិភ័យឥណទាន ដោយរឹតបន្តឹងចំណាត់ ថ្នាក់ឥណទានមិនដំណើរការ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី គេអាចចាត់ការបន្ថែមទៀត ដោយតម្រូវឱ្យធនាគារបង្កើតប្រព្រឹត្តកម្ម ប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះឥណទានដែលបានរៀបចំឡើងវិញ និងពង្រឹងកិច្ចតម្រូវក្នុងការរាយការណ៍ និងការបង្ហាញឥណទាន មិនដំណើរការ ។ តារាង S1 ខាងក្រោមបង្ហាញសូចនាករអនុវត្តន៍របស់ធនាគារ។

តារាង S1: សូចនាករអនុវត្តន៍របស់ធនាគារនៃប្រទេសកម្ពុជា

សូចនាករ (%)	1Q2013	2Q2013	3Q2013	4Q2013	1Q2014	2Q2014	3Q2014	4Q2014	3Q2015
កំណើនឥណទានសរុប (កំណើនធៀបនឹងរយៈពេល ដូចគ្នាកាលពីឆ្នាំមុន)	32.11	31.97	31.96	25.58	29.43	22.90	27.30	27.00	31.8
អនុបាតឥណទានធៀបនឹងផលស	40.40	43.08	47.39	47.74	50.26	50.42	53.40	56.71	N/A
អនុបាតប្រាក់កម្ចីរបស់អតិថិជនធៀបនឹងអនុបាតប្រាក់ បញ្ញើរបស់អតិថិជន	86.46	90.46	104.05	97.24	97.75	90.68	92.96	95.86	N/A
ឥណទានមិនដំណើរការធៀបនឹងឥណទានសរុប	2.31	2.52	2.55	2.70	2.59	2.63	2.56	2.22	N/A

ប្រភព: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
1Q=ត្រីមាសទី1 2Q=ត្រីមាសទី2 3Q=ត្រីមាសទី3 4Q=ត្រីមាសទី4

គ). វិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ

គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (MFI) បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ដោយផ្តល់លទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុដល់ប្រជាជនជនបទ ភាគច្រើន ប្រសិនបើមិនដូច្នោះទេពួកគេនឹងពឹងផ្អែកលើអ្នករកស៊ីចងការឯកជនដែលគ្មានច្បាប់គ្រប់គ្រងឡើយ។ វិស័យ មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលទើបស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលដំបូងមានកំណើនយ៉ាងខ្ពស់ (រូបភាព S 4) ។ នៅឆ្នាំ 2015 គ្រឹះស្ថាន មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុចំនួន 34 និងគ្រឹះស្ថានទទួលបញ្ញើខ្នាតតូចចំនួនប្រាំពីរ (MDI) បានបង្កើនកំណើនឥណទានរបស់ខ្លួនដល់ 46 ភាគរយ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន និងកើនឡើងដល់កម្រិតមួយខ្ពស់ជាមួយនឹងឥណទានក្នុងចរាចរណ៍ចំនួន 2.9 ពាន់លាន ដុល្លារអាមេរិក ដែលផ្តល់ឱ្យអ្នកខ្ចីចំនួន 2 លាននាក់ ធៀបនឹងឥណទានក្នុងចរាចរណ៍ចំនួន 426 លានដុល្លារអាមេរិក និង អ្នកខ្ចីចំនួន 0,9 លាននាក់ នៅចុងឆ្នាំ 2010²⁹ ។ លទ្ធផលអនុវត្តន៍របស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានលក្ខណៈគួរឱ្យកត់

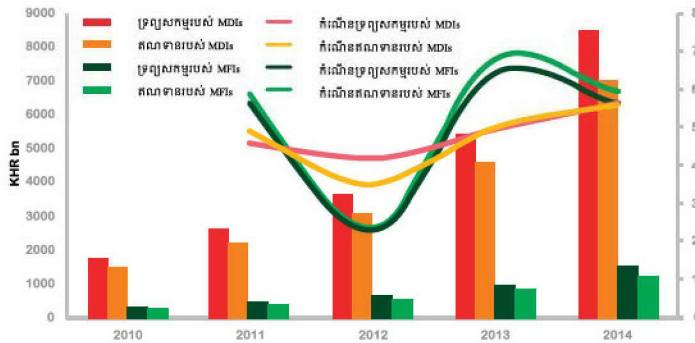
²⁷ BICRAដាក់ពិន្ទុសេដ្ឋកិច្ច និងហានិភ័យវិស័យធនាគារ ហើយចាត់ថ្នាក់ពីលេខ 1 (ហានិភ័យទាប) ដល់លេខ 10 (ហានិភ័យខ្ពស់)។ ហានិភ័យសេដ្ឋកិច្ច រួមមាន ភាពធ្ងន់នៃសេដ្ឋកិច្ច និងអតុល្យភាព ដែលបណ្តាលមកពីកំណើនឥណទានខ្ពស់ ចំណែកឯមួយទៀតពិនិត្យមើលក្របខ័ណ្ឌបញ្ញត្តិកម្ម និងត្រួតពិនិត្យ ហាមការប្រកួតប្រជែង និងប្រភពផ្តល់មូលនិធិទាំងប្រព័ន្ធនៃវិស័យធនាគារ។

²⁸ យោងតាមសូចនាករអំពីភាពត្រឹមត្រូវផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ នៅចុងឆ្នាំ 2015 បណ្តាប្រទេសដែលមានកម្រិតឥណទានមិនដំណើរការខ្ពស់បំផុត ធៀបនឹងប្រទេសមុលដូក 16% ប៉ាគីស្ថាន 12.5% ម៉ាសេដូនី (ឆ្នាំហិរញ្ញវត្ថុ) 11.2% កាហ្សាក់ស្ថាន 9.2% និងសហព័ន្ធរុស្ស៊ី 7.4%។

²⁹ របាយការណ៍ឆ្នាំ 2011 របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងរបាយការណ៍របស់សមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ឆ្នាំ 2015។

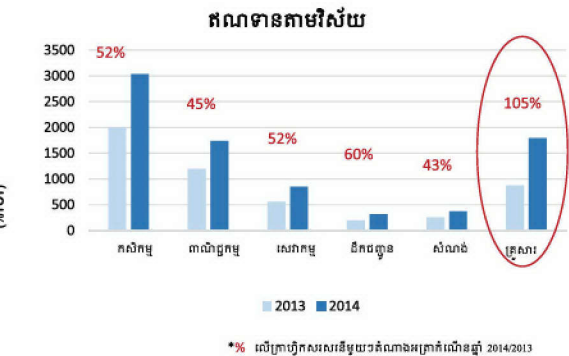
សម្គាល់ ដោយមានផលចំណេញពីហ៊ុនវិនិយោគ (ROE) ចំនួន 22 ភាគរយ និងបន្តមានកំណើនផ្តល់ឥណទាន យ៉ាងឆាប់រហ័ស។

រូប S4: កំណើនគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុបានចុះថយខណៈពេលដែលកំណើនគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ (MDIs) មាននិរន្តរភាពកើនឡើងបណ្តើរៗ។

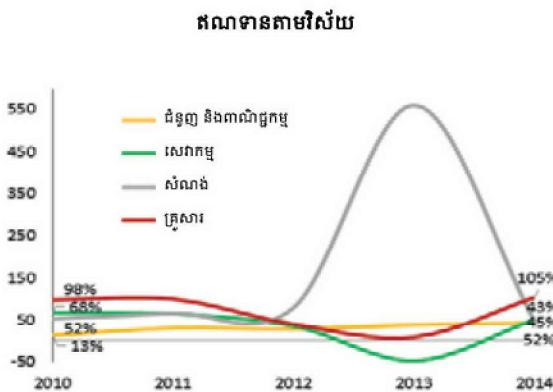
ប្រភព: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងសមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា

រូប S5: ឥណទានគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងគ្រប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

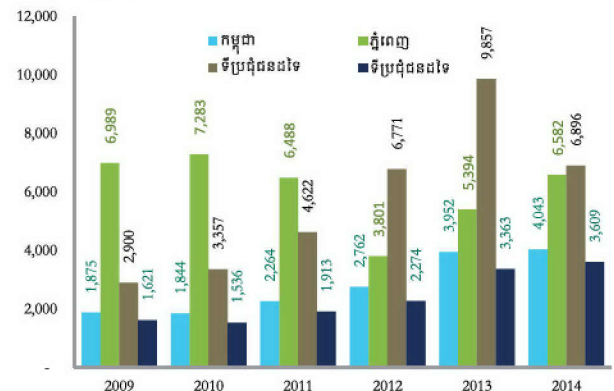
ប្រភព: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងសមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា

រូបភាពទី S6: កំណើនឥណទានគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងវិស័យសំណង់ និងគ្រួសារ

ប្រភព: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងសមាគមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា

រូបភាពទី S7: ទំហំឥណទានមធ្យមក្នុងចរាចរណ៍ តាមភូមិសាស្ត្រ (ពាន់រៀល)

ប្រភព: អង្គការសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ចឆ្នាំ 2014 វិទ្យាស្ថានជាតិស៊ីតិ

កម្រិតប្រមូលផ្តុំនៃវិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានកម្រិតខ្ពស់ជាងវិស័យធនាគារ។ គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ/គ្រឹះស្ថានទទួលប្រាក់បញ្ញើខ្នាតតូចនៅកម្ពុជាធំបំផុត ចំនួន 12 មានទឹកប្រាក់ឥណទានសរុប 98 ភាគរយ នៃទីផ្សារមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងមានចំនួនអតិថិជនអ្នកខ្ចីប្រាក់ចំនួន 97 ភាគរយ ។ ឥណទានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានការរីកចម្រើនឆាប់រហ័សក្នុងគ្រប់វិស័យ សេដ្ឋកិច្ច (រូប S5 និង S6) ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ កំណើនឥណទានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានលក្ខណៈមិនស្មើគ្នាឡើយ ពោលគឺមានតែតួអង្គពីរបីប៉ុណ្ណោះដែលគ្របដណ្តប់³⁰ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ការផ្តល់ឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ធៀបនឹងការផ្តល់ឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារ បានកើនឡើងពី 16.2 ភាគរយ ក្នុងត្រីមាសទីមួយនៃឆ្នាំ 2013 ដល់ជាង 20 ភាគរយក្នុងឆ្នាំ 2015។ ចំណុចនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីយុទ្ធសាស្ត្រកំណើនដែលកាន់តែមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែងរបស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូ

³⁰ យោងតាមការស្រាវជ្រាវទីផ្សាររបស់ MIX ។

ហិរញ្ញវត្ថុ រៀបរៀងធនាគារពាណិជ្ជ និងប្រហែលជាសាធារណជនមានចំណង់ចំណូលចិត្តចំពោះផលិតផល និងប្រជាប្រិយភាពរបស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ជាងផលិតផលរបស់ធនាគារ។ កំណើនឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានលក្ខណៈគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងវិស័យសំណង់ និងវិស័យគ្រួសារ។

ការពង្រីកគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុឆាប់រហ័សនេះ មានសក្តានុពលដើម្បីលើកកម្ពស់លទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ ជាពិសេសសម្រាប់ប្រជាជនជនបទ។ ប៉ុន្តែ ការពង្រីកនេះ រួមចំណែកមួយផ្នែកទៅនឹងនិន្នាការឆ្ពោះទៅរកការទទួលបានប្រាក់កម្ចីពីច្រើនប្រភព ដែលអ្នកខ្លះគ្មានលទ្ធភាពសង។ ក្នុងឆ្នាំ 2014 អង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ចកម្ពុជាបានរកឃើញថា គ្រួសារនីមួយៗបានខ្ចីប្រាក់កាន់តែច្រើន ពិសេសគឺគ្រួសារនៅជនបទ ខណៈពេលដែលប្រាក់កម្ចីរបស់គ្រួសារនៅរាជធានីភ្នំពេញនៅមានស្ថិរភាព (រូបភាព S7) ។ ការសិក្សាថ្មីមួយដោយ Oikocredit ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2015 បានគូសបញ្ជាក់ពីការបង្កើនប្រាក់កម្ចីច្រើនប្រភពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលប្រការនេះបង្ហាញនិន្នាការមួយឆ្ពោះទៅរកការដំណាក់កាលរបស់អ្នកខ្ចី ដែលអាចគ្មាននិរន្តរភាព។ លើសពីនេះទៀត ស្ថាប័នទទួលប្រាក់បញ្ញើមួយចំនួនបានបង្ហាញពីការធ្លាក់ចុះនូវកម្រិតសាធារណ ក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំកន្លងមក ហើយស្ថិតនៅកៀកនឹងកម្រិតកំណត់ប្រុងប្រយ័ត្ន។ សភាពការណ៍នេះបានកើតឡើងក្នុងបរិបទអវត្តមាននៃគម្រោងការពារប្រាក់បញ្ញើ និងកំណើនឆាប់រហ័ស (45 ភាគរយ ក្នុងឆ្នាំ 2015) នៃមូលដ្ឋានប្រាក់បញ្ញើ ដែលបានឡើងដល់ 1,3 ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ពីអ្នកដាក់ប្រាក់បញ្ញើចំនួន 1.4 លាននាក់។ ភាពដំណាក់កាលកំពុងកើនឡើង ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ជនបទ ហើយកង្វះព័ត៌មាននៅតែជាបញ្ហាប្រឈមនៅប្រទេសកម្ពុជា។

ឃ). វិស័យធានារ៉ាប់រង

វិស័យធានារ៉ាប់រងរបស់កម្ពុជាមានទំហំតូច ប៉ុន្តែមានការពង្រីកខ្លួនជាបណ្តើរៗ ដោយមាន ចំណូលបុព្វលាភសរុបចំនួន 60 លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ 2014។ ភាគច្រើននៃបរិមាណបុព្វលាភបានមកពីធានារ៉ាប់រងទូទៅ (លើផ្នែកទ្រព្យសម្បត្តិ) និងធានារ៉ាប់រងជីវិត។ ការធានារ៉ាប់រងសុខភាពមានតិចតួចណាស់ ដែលតាមធម្មតាធានារ៉ាប់រងនេះផ្តល់ដោយក្រុមហ៊ុនបរទេស និងផ្តល់សេវាដល់ក្រុមហ៊ុនបរទេសដែលមានប្រតិបត្តិការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងធំជាងគេបំផុត មានបរិមាណបុព្វលាភធានារ៉ាប់រងស្មើនឹង 45 ភាគរយនៃចំណែកទីផ្សារ មានតំណែងនាំមុខគេក្នុងការធានារ៉ាប់រងទូទៅ។

ច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រងថ្មីបានអនុម័តនៅក្នុងខែកក្កដាឆ្នាំ 2014 បានតម្រូវឱ្យមានការធានារ៉ាប់រងយានយន្តចំពោះគតិយភាគី (MTPL) និងសកម្មភាពធានារ៉ាប់រងខ្នាតតូចនៅកម្ពុជា។ ចំពោះ MTPL មានយានយន្តមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលស្ថិតនៅក្រោម MTPL ទោះបីជានៅកម្ពុជាមានការកើនឡើងនូវចំនួនអ្នកបើកបរក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះក្តី ដោយមានការប៉ាន់ប្រមាណថាជារៀងរាល់ថ្ងៃ មានអ្នកស្លាប់ដោយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ចំនួន 10 នាក់ ។ ចំពោះការធានារ៉ាប់រងខ្នាតតូច ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងខ្នាតតូចនាំមុខគេមួយ ទទួលបានជោគជ័យគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងគម្រោងសាកល្បងក្នុងខេត្តចំនួនពីរ ដែលបានពង្រីកការធានារ៉ាប់រងខ្នាតតូចនៅទូទាំងប្រទេស ចំពោះការស្លាប់ ការរងរបួសដោយចៃដន្យ និងការជំនួសប្រាក់បៀវត្សក្នុងពេលសម្រាកព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យ។ ចំណុចខ្លាំងនៃផលិតផលនេះស្ថិតនៅលើភាពសាមញ្ញរបស់វា ដែលអនុញ្ញាតឱ្យងាយស្រួលក្នុងការលក់ ជាមួយនឹងការព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយទីកាន់ទីផ្សារដែលមានប្រាក់ចំណូល។ ខណៈដែលច្បាប់ថ្មីនេះបានបើកឱកាសថ្មីនៅកម្ពុជា បញ្ហាប្រឈមទូទៅនៅក្នុងវិស័យធានារ៉ាប់រងនៅតែត្រូវដោះស្រាយ។ ឧទាហរណ៍ មានឧបករណ៍វិនិយោគរយៈពេលវែងតិចតួចសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រង

ក្នុងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងបំណុលរបស់ពួកគេ។ លើសពីនេះទៀត ការគ្រប់គ្រងផ្នែកលើហានិភ័យ ចាំបាច់ត្រូវកែលម្អបន្ថែមទៀត។

ង). ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារ ការប្រឆាំងការលាងលុយកខ្វក់ និងការរាយការណ៍

ទីផ្សារភាគហ៊ុនដែលទើបបង្កើតថ្មីមានទំហំធំជាងមុន³¹ ។ ការជួញដូរផ្សារហ៊ុនថ្មីមានទំហំតិចតួចស្តូចស្តើង ដោយមានក្រុមហ៊ុនចុះបញ្ជីត្រឹមតែបី ដែលកំហិតវិសាលភាពសម្រាប់ធ្វើពិពិធកម្មកញ្ចប់វិនិយោគ និងពិពិធកម្មហានិភ័យ ពីសំណាក់វិនិយោគិនម្នាក់ៗ។ ការបង្កើនមូលធនតាមរយៈទីផ្សារមូលធននៅមានកម្រិតតិចតួច ប្រមាណជា 0.2 ភាគរយនៃ ផសស ហើយការបង្កើតមូលធននៅទីផ្សារមានចំនួន 0.86 ភាគរយនៃ ផសស គិតត្រឹមថ្ងៃទី 1 ខែមីនា ឆ្នាំ 2016។ សន្ទស្សន៍ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (CSX) បានឡើងខ្ពស់បំផុតនៅថ្ងៃទី 20 ខែមេសា ឆ្នាំ 2012 ត្រឹម 1,096.77 ដែលការជួញដូរមានទំហំស្មើនឹង 488,000 ភាគហ៊ុន ប៉ុន្តែសន្ទស្សន៍នេះបានបិទត្រឹមតែ 390.73 កាលពីថ្ងៃទី 2 ខែ មីនា ឆ្នាំ 2016 ដែលទំហំជួញដូរមានត្រឹមតែ 8,759 ហ៊ុនប៉ុណ្ណោះ។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធព័ត៌មានសម្រាប់ផ្តល់ឥណទានត្រូវបានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងត្រូវឱ្យកត់សម្គាល់ សមស្របជាមួយការពង្រីកយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ដោយជោគជ័យនូវការិយាល័យព័ត៌មានឥណទាននៅកម្ពុជា (CBC) ដែលធនាគារ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ត្រូវតែចូលរួម គាំទ្រការកែលម្អនៅក្នុងការសម្របសម្រួល និងពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យ។ គិតត្រឹមខែមេសាឆ្នាំ 2015 CBC បានគ្របដណ្តប់អតិថិជនចំនួន 4.2 លាននាក់ រួមបញ្ចូលទាំងព័ត៌មានឥណទានវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ដែលធនាគារ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអាជ្ញាប័ណ្ណត្រូវចូលរួមចែករំលែក និងដើម្បីពិនិត្យមើលក្នុងដំណើរការនៃការសម្រេចចិត្តផ្នែកឥណទាន។ ជាលទ្ធផល ធនាគារនិងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុបានរាយការណ៍អំពីភាពប្រសើរឡើងយ៉ាងច្រើនអំពីគុណភាពឥណទាន ចាប់តាំងពីការចូលរួមជាមួយ CBC ដូចជា ការកាត់បន្ថយហានិភ័យរបស់ពួកគេចំពោះអ្នកខ្ចីប្រាក់ច្រើនពីច្រើនប្រភពជាដើម។

កម្ពុជាត្រូវបានគេដកចេញពីបញ្ជីប្រទេសដែលក្រុមការងារសកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ (FATF) ត្រូវតាមដាន ក្រោមការប្រឆាំងការលាងលុយកខ្វក់ជាសកល (AML) និងត្រូវអនុលោមតាមដំណើរការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់កេរកម្ម (CFT)។ បន្ទាប់ពីមានការពិនិត្យមើលឡើងវិញអំពីអនុលោមភាពតាមស្តង់ដារ AML និង CFT ក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2015 FATF បានសង្កេតឃើញមានការរីកចម្រើនយ៉ាងច្រើនលើបែប AML/CFT របស់កម្ពុជា និងបានកត់សម្គាល់ថា កម្ពុជាបានបង្កើតក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ ដើម្បីបំពេញតាមការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួនក្នុងផែនការសកម្មភាពរបស់ខ្លួន³²។

វិស័យសហគ្រាសដ៏មានថាមពលរបស់កម្ពុជាបានជំរុញឱ្យមានកំណើនក្នុងសកម្មភាពគណនេយ្យនិងសវនកម្មក្នុងរយៈពេល 10 ឆ្នាំកន្លងទៅ ទោះបីជាពិមូលដ្ឋានដ៏ទាបក្តី។ យោងតាមក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ (NAC)³³ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2010

³¹ ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (CSX) ត្រូវបានបើកឱ្យដំណើរការកាលពីថ្ងៃទី 18 ខែ មេសា ឆ្នាំ 2012។
³² ទោះជាយ៉ាងណាក្តី រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបន្តធ្វើការជាមួយក្រុមអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឆាំងការលាងលុយកខ្វក់/ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់កេរកម្ម ដែលបានកំណត់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃសង្គមហិកចូលរបស់ខ្លួន។ បន្ថែមលើនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាកំពុងធ្វើស្វ័យវាយតម្លៃអំពីហានិភ័យនៃការលាងលុយកខ្វក់ និងហានិភ័យនៃការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់កេរកម្មក្រោមដំណើរការវាយតម្លៃហានិភ័យផ្ទាក់ជាតិ (NRA)។
³³ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ (NAC) នៅក្នុងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុគឺជាស្ថាប័នកំណត់ស្តង់ដារសម្រាប់វិជ្ជាជីវៈ និងច្បាប់គណនេយ្យសាជីវកម្ម (2002) បានបង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តសម្រាប់ស្តង់ដារគណនេយ្យ។

មករាល់អង្គភាពសាធារណៈត្រូវរាយការណ៍ស្របតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (IFRS)³⁴ ចំណែកឯសហគ្រាសមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត ត្រូវរាយការណ៍តាមស្តង់ដារ IFRS សម្រាប់សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម (SME) ដែលជា ស្តង់ដាររបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសាមញ្ញ។ កម្មវិធីវាយតម្លៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ 2010 (FSAP) បានគូសបញ្ជាក់ពីចំណុច ទន់ខ្សោយមួយចំនួនក្នុងក្របខ័ណ្ឌគណនេយ្យ និងសវនកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា។ កម្មវិធីនោះបានសង្កត់ធ្ងន់ពីសារៈសំខាន់នៃការកែលម្អគុណភាពនៃទិន្នន័យពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលសម្របបន្តហានិភ័យនានា និងដើម្បីអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រមួយសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរទៅកាន់ IFRS ³⁵។

ច). សារគន្លឹះ

កាលពីពេលថ្មីៗកន្លងទៅនេះ អាជ្ញាធរបានដាក់ចេញនូវវិធានការសំខាន់ៗមួយចំនួនក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពធន់នៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ ការអនុវត្តន៍ប្រកាសថ្មី ចុះថ្ងៃទី 22 ខែមិនាឆ្នាំ 2016 ស្តីពីទុនចុះបញ្ជីអប្បបរមារបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលចេញផ្សាយដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ជាសារៈសំខាន់ក្នុងការពង្រឹងបន្ថែមទៀតនូវវិស័យធនាគារ និងរួមទាំងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។ ការតម្រូវបែបនេះនឹងលើកទឹកចិត្តដល់ការច្របាច់ និងរួមបញ្ចូលគ្នាក្នុងវិស័យធនាគារ³⁶។ ការដាក់ឱ្យអនុវត្តអំពីទុនបម្រុងកាតព្វកិច្ចចំនួន 12.5 ភាគរយ ចំពោះការខ្ចីពីបរទេស និងអនុបាតគ្របដណ្តប់សាច់ប្រាក់ងាយស្រួលក៏មុខជាទ្រទ្រង់ដល់ការពង្រឹងវិស័យធនាគារផងដែរ។ ប្រកាសថ្មីមួយផ្សេងទៀត បញ្ញត្តិអំពីទំនាក់ទំនងរបស់សាមីម្ចាស់ផ្ទះ ទាក់ទងនឹងការចែករំលែកព័ត៌មាន ព្រមទាំងជំនួយសង្គ្រោះបន្ទាន់ជាសាច់ប្រាក់ងាយស្រួល (ELA) ។

វិធានការបន្ថែមដែលអាចជួយផ្លាស់ប្តូរបន្ថែមទៀតដើម្បីកែលម្អការត្រួតពិនិត្យ និងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានក្នុងរយៈពេលខ្លីនិងមធ្យម រួមមាន៖

- (i) **ការធ្វើវិសុទ្ធកម្មចំពោះការប្រមូលទិន្នន័យ។** គប្បីអនុវត្តប្រព្រឹត្តកម្មប្រុងប្រយ័ត្នដែលមានចរិតអភិរក្សឱ្យបានច្រើនបន្ថែមទៀតសម្រាប់ឥណទានដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញ និងរៀបចំប្រតិទិនសងសារជាថ្មី និងឥណទានមិនដំណើរការ នៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ ដែលមានផលប៉ះពាល់ធំៗ មានផលប៉ះពាល់ទាក់ទងនឹងភាគីពាក់ព័ន្ធ ផលប៉ះពាល់ធំបំផុតៗទាំង 20 របស់ធនាគារ និងផលប៉ះពាល់ដោយសារហានិភ័យរបស់ប្រទេស។ យកល្អ ត្រូវកែលម្អឧបករណ៍វិភាគតាមរយៈការផ្តល់អនុសាសន៍បញ្ជាក់អំពីបញ្ញត្តិស្តីពីអនុបាតគ្របដណ្តប់ អនុបាតផលប៉ះពាល់ដែលមានទំហំធំ និងអនុបាតសាច់ប្រាក់ងាយស្រួល និងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវវិធីសាស្ត្រវិភាគកម្រិតប្រព័ន្ធ។
- (ii) **ធានាថាចំណាត់ថ្នាក់ឥណទានត្រូវបានអនុវត្តដូចៗគ្នាពីធនាគារមួយទៅធនាគារមួយ** ខណៈដែលគប្បីពិនិត្យឡើងវិញនូវវិធានដែលមានស្រាប់ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើចំណាត់ថ្នាក់សារជាថ្មីជាបន្ទាន់ នូវឥណទានដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញ។ ភារកិច្ចទាំងនេះអាចអនុវត្តទៅរួចក្នុងរយៈពេលខ្លី។

³⁴ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី និយមន័យនៃសហគ្រាសសាធារណៈ មិនត្រូវបានគេយល់ពេញលេញឡើយ រីឯការអនុវត្តក៏មិនបានល្អដែរ។
³⁵ អាជ្ញាធរគ្រោងកំណត់ដំណាក់កាលអនុវត្ត IFRS ពីសំណាក់គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ និងកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់សម្រួលក្របខ័ណ្ឌបញ្ញត្តិកម្មប្រុងប្រយ័ត្ន និងវិសោធនកម្មបញ្ញត្តិកម្មប្រុងប្រយ័ត្ន និងការត្រួតពិនិត្យរាយការណ៍ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងសវនកម្មផ្ទៃក្រៅ ដើម្បីឱ្យស្មើគ្នាជាមួយ IFRS។
³⁶ ដោយសារក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់ការច្របាច់បញ្ចូលគ្នាមិនត្រូវបានបង្កើតបាននៅកម្ពុជា ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដ៏អំពីទុនត្រូវគ្រប់គ្រងដោយប្រយ័ត្នប្រយោងដើម្បីរក្សាទុកចិត្តលើប្រព័ន្ធនេះ។

(iii) កែសម្រួលរូបមន្តសម្រាប់គណនាសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលរបស់ធនាគារដើម្បីក្តោបវិមាត្រពេលវេលា។ គប្បីកែលម្អការវិភាគហានិភ័យសាច់ប្រាក់ងាយស្រួលដោយការពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវសូចនាករអនុបាត ដើម្បីរាប់បញ្ចូលតែទ្រព្យសកម្មដែលងាយប្តូរជាសាច់ប្រាក់ ដោយធ្វើការជាមួយនឹងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីកែលម្អការចាត់ថ្នាក់ទ្រព្យសកម្ម។ គប្បីតាមដានហានិភ័យដែលមានសក្តានុពល ដូចជាការលេចឡើងនូវឥណទានអនិវាសន៍ និងប្រាក់បញ្ញើក្នុងប្រព័ន្ធធនាគារ។

(iv) វិធានការប្រុងប្រយ័ត្នបន្ថែមអាចធានាស្ថិរភាពបន្ថែមទៀតដល់វិស័យនេះក្នុងរយៈពេលមធ្យម។ ដោយសារធនាគារបានបង្កើនការប្រមូលផ្តុំរបស់ពួកគេ និងបង្កើនការពឹងផ្អែកកាន់តែខ្លាំងលើការផ្តល់មូលនិធិពីបរទេសទាំងអស់នេះអាចនឹងបង្កើតបន្ថែមនូវហានិភ័យជាប្រព័ន្ធ។ វាជាករណីដែលអាចកើតមាន ពិសេសចំពោះធនាគារដែលមានចំណែកប្រាក់បញ្ញើលក់រាយ ប្រាក់បញ្ញើរបស់ក្រុមហ៊ុន និងប្រាក់បញ្ញើអន្តរធនាគារដែលមានទំហំធំ។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ក៏អាចមានការផ្តល់ឥណទានពី “ធនាគារស្រមោល” ដែលមានទំហំធំ និងកាន់តែច្រើនទៅឲ្យវិស័យសំណង់និងអចលនទ្រព្យផងដែរ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ឧបករណ៍បន្ថែមទៀតដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យឥណទានឲ្យនៅទាប ដូចជាតម្រូវឱ្យមានអនុបាតឥណទានធៀបនឹងតម្លៃទឹកប្រាក់កម្ចីម៉ត់ចត់ ចំពោះការឲ្យខ្ចីដែលមានវត្ថុបញ្ចាំទៅកាន់អាជីវកម្មប្រចុយប្រថាន អាចនឹងជួយឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពធន់។ ភារកិច្ចទាំងនេះទំនងជាតម្រូវឱ្យមានរយៈពេលមធ្យមដើម្បីអនុវត្ត។

(v) ការដាក់កំហិតលើការផ្តល់ឥណទានសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ធៀបនឹងទំហំផលប៉ះពាល់អាចត្រូវបានធានាផងដែរដើម្បីទប់ស្កាត់ការផ្តល់ឥណទានច្រើនហួសក្នុងទីផ្សារឥណទាន ។ ក្នុងន័យនេះ ការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតក្នុងការលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់អតិថិជន ពិសេសចំពោះប្រជាជនជនបទ។

(vi) កែលម្អបន្ថែមទៀតចំពោះប្រព័ន្ធព័ត៌មានឥណទាន ដោយពង្រីក CBC ឲ្យគ្របដណ្តប់នីតិបុគ្គល។ ក្នុងន័យនេះ CBC កំពុងធ្វើការជាមួយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ដែលរក្សាការចុះបញ្ជីសហគ្រាសចំនួន 500.000 ដើម្បីភ្ជាប់ព័ត៌មានស្តីពីការចុះបញ្ជីសហគ្រាសទៅកាន់សាវតារឥណទានរបស់ពួកគេ។

(vii) កែលម្អគុណភាពទិន្នន័យ និងលើកទឹកចិត្តបន្ថែមទៀត ឲ្យមានគោលនយោបាយបង្ហាញព័ត៌មាន។ ទំនុកចិត្តទីផ្សារអាចត្រូវបានធ្វើឱ្យប្រសើរបន្ថែមទៀតតាមរយៈការបង្ហាញជាសាធារណៈនូវលទ្ធផលអនុវត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ ការងារនេះអាចធ្វើបាន ដោយកែលម្អកិច្ចប្រតិបត្តិផ្នែកគណនេយ្យ និងសវនកម្ម នៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។

(viii) ធ្វើលំហាត់ប្រដូច (Simulation exercise) ទៅនឹងពេលមានវិបត្តិធ្ងន់ធ្ងរ ។ លំហាត់ប្រាណនេះមានគោលបំណងបង្កើតឱកាសឱ្យអាជ្ញាធរប្រើប្រាស់ការចាត់ចែងគ្រប់គ្រងវិបត្តិដែលមានស្រាប់របស់ពួកគេ លើផ្នែកឧបករណ៍ ច្បាប់ក្របខ័ណ្ឌប្រតិបត្តិការ អន្តរទីភ្នាក់ងារ ការចែករំលែកព័ត៌មានក្នុងទីភ្នាក់ងារ និងការចាត់ចែងអំពីការសម្របសម្រួលនិងប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ និងជាមួយសាធារណជន។

អាជ្ញាធរកំពុងខំប្រឹងប្រែងលុបចន្លោះប្រហោងក្នុងការត្រៀមលក្ខណៈចំពោះវិបត្តិ និងក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងវិបត្តិរបស់ប្រទេស ដែលមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរឡើងដោយសាររចនាសម្ព័ន្ធដុល្លាននៃប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ³⁷។ ការងារដើម្បីបង្កើនក្របខណ្ឌគ្រប់គ្រងវិបត្តិបំពេញការពិនិត្យមើលឡើងវិញរបស់អ្នកជំនាញចំពោះច្បាប់នៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងច្បាប់ស្តីពីគ្រឹះស្ថានធនាគារ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ និងសេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មដែលចែងអំពីលទ្ធភាពរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្នុងការអនុវត្តដំណោះស្រាយធនាគារចំពោះធនាគារដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ និងធនាគារដែលគ្មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ។ ជាមួយគ្នានេះក៏មានការផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យបង្កើតគណៈកម្មាធិការសម្រាប់រក្សាស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ³⁸ ដែលបានផ្តល់អំណាចដើម្បីត្រួតពិនិត្យស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងដោះស្រាយជាមួយនឹងវិបត្តិដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធផងដែរ³⁹។ អាស្រ័យដោយដំណើរការវិសោធនកម្មច្បាប់ត្រូវការរយៈពេលវែង កិច្ចការនេះត្រូវតែជាសកម្មភាពសម្រាប់រយៈកាលមធ្យម ។

សម្រាប់រយៈពេលមធ្យមទៅរយៈពេលវែង អាជ្ញាធរមានគម្រោងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ 2011 (FSDS) ដោយពិចារណាអំពីកម្មវិធីវាយតម្លៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ឆ្នាំ 2010 (FSAP)។ អាជ្ញាធរអាចពិចារណាប្រើ FSDS ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព/កែលម្អ ធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តទិសដៅនាពេលអនាគតជាមួយនឹងគោលបំណងកសាងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុដែលមានដំណើរការ គាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច នាពេលអនាគតសម្រាប់រយៈពេល 5-10ឆ្នាំខាងមុខ។ ការណ៍នេះនឹងណែនាំទិសដៅគោលនយោបាយដើម្បីបង្កើនការអនុវត្តន៍បន្តស្របជាមួយស្តង់ដារអន្តរជាតិ៖ ក្របខ័ណ្ឌបច្ចុប្បន្ន និងគ្រប់គ្រងរួមទាំងរបបសាធារណភាពវិធីគ្រប់គ្រងវិបត្តិគុណភាពទិន្នន័យគោលនយោបាយបង្ហាញលទ្ធផលអនុវត្តន៍អភិបាលកិច្ចសាធារណៈ វិធីគ្រប់គ្រងហានិភ័យកិច្ចប្រតិបត្តិគណនេយ្យ និងសវនកម្ម និងការការពារអតិថិជន។ លើសពីនេះទៀត FSDS ដែលបានកែសម្រួលអាចដោះស្រាយ ភាពមិនស៊ីសង្វាក់អំពីដុល្លារូបនីយកម្មកម្រិតខ្ពស់ ភាពខុសគ្នាអំពីទ្រព្យសកម្មនិងបំណុលទាំងលើភាពមិនស៊ីគ្នានៃរូបិយវត្ថុ និងភាពមិនស៊ីគ្នារវាងបំណុលរយៈពេលវែង និងទ្រព្យសកម្មរយៈពេលខ្លីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមានចំនួនតិច និងច្រើនចំណុចផ្សេងទៀត។

³⁷ ក្នុងខែកុម្ភៈឆ្នាំ 2014 ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ត្រូវបានសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងគណៈកម្មាធិការមូលបត្រកម្ពុជា បានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សន្ទស្តីពីការបង្កើតក្រុមការងារកម្រិតគោលនយោបាយ ដែលបាននាំទៅដល់ការបង្កើតក្រុមស្នូលផ្នែកបច្ចេកទេសផងដែរ។

³⁸ ការចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សន្ទស្តីពីការបង្កើតក្រុមស្នូលផ្នែកបច្ចេកទេសគ្រួសារនៃកម្មវិធីវាយតម្លៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុបានលើកកម្ពស់សហប្រតិបត្តិការនៅកម្រិតគោលនយោបាយ និងកម្រិតបច្ចេកទេស។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏សហប្រតិបត្តិការចំណោមនិយ័តករហិរញ្ញវត្ថុអាចត្រូវបានកែលម្អបន្ថែមទៀត។ ចាំបាច់ត្រូវមានអាណត្តិច្បាប់ ច្បាស់លាស់សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យប្រុងប្រយ័ត្នលើផ្នែកម៉ាក្រូ និងពិចារណាអនុម័តសំណើច្បាប់កែសម្រួលដែលនឹងផ្តល់អំណាចឱ្យធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាមានលទ្ធភាពអនុវត្តដំណោះស្រាយធនាគារ។

³⁹ គណៈកម្មាធិការនេះអាចមានសហប្រធានមកពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងមកពីត្រូវបានសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

កម្ពុជា: សូចនាករសំខាន់ៗ

	2012	2013	2014	2015e	2016p	2017f	2018f
លទ្ធផល តម្រូវការក្នុងស្រុក និងថ្លៃ							
ផសស ពិត (%) ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	7.3	7.4	7.1	7.0	6.9	6.8	6.8
តម្រូវការក្នុងស្រុក(%ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	9.9	11.3	10.1	12.6	10.7	11.1	12.5
សន្ទស្សន៍ថ្លៃទំនិញប្រើប្រាស់ (%ប្រែប្រួលចុងគ្រាធៀបនឹងឆ្នាំមុន	2.5	4.6	1.2	2.8	3.0	3.5	3.8
វិស័យសាធារណៈ (%នៃផសស)							
ចំណូលរដ្ឋាភិបាល (%) នៃផសស)	15.3	15.1	18.0	17.5	17.5	17.5	17.0
ចំណាយរដ្ឋាភិបាល(% នៃផសស)	21.0	21.5	21.5	20.5	22.3	22.0	22.5
តុល្យការរដ្ឋាភិបាលមិនគិតជំនួយឥតសំណង a/	-5.9	-6.6	-3.8	-3.0	-4.8	-4.5	-5.5
តុល្យការរដ្ឋាភិបាលគិតទាំងជំនួយឥតសំណង a/	-3.3	-2.7	-1.4	-0.8	-2.8	-2.9	-4.1
ផ្ទេរថវិកាជាតិ							
ផ្ទេរថវិកាជាតិ (លានដុល្លារអាមេរិក)	-2,455.7	-2,598.4	-3,213.0	-3,217.1	-3,301.7	-3,552.6	-3,693.3
នាំចេញទំនិញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	5,632.8	6,890.2	7,408.4	8,519.6	9,550.0	10,520.0	11,830.0
(% ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	7.9	22.3	7.5	15.0	12.1	10.2	12.5
ការនាំចេញសំខាន់ៗ (% ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)1/	7.0	17.6	11.7	14.5	14.0	14.0	14.0
ការនាំចូលទំនិញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	8,088.5	9,488.6	10,621.4	11,736.7	12,851.7	14,072.6	15,523.3
(% ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	20.6	17.3	11.9	10.5	9.5	9.5	10.3
សមតុល្យគណនីចរន្ត (លានដុល្លារអាមេរិក) 2/	-1,376.0	-1,378.1	-1,969.9	-1,984.9	-1,884.3	-1,999.2	-2,332.7
(% នៃផសស)	-9.7	-9.0	-11.9	-10.8	-9.3	-9.3	-10.0
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (លានដុល្លារអាមេរិក)	1,697.9	1,826.1	1,676.9	1,802.7	1,652.9	1,747.7	1,780.0
ចំណូលបរទេស (លានដុល្លារអាមេរិក)	4,547.4	5,110.7	5,555.4	6,020.0	6,469.3	6,894.5	7,343.0
(% នៃផសស)	32.1	33.3	33.4	32.8	32.0	32.2	31.6
អនុបាតសេវាចំណូល (% ការនាំចេញទំនិញនិងសេវា)	1.0	1.1	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7
ទុនបំរុងជារូបិយបណ្ណបរទេសដុល(លានដុល្លារអាមេរិក)	3,463.0	3,642.5	4,657.9	5,672.1	6,398.7	6,847.7	7,258.9
(ចំនួនខែនៃការនាំចូលទំនិញនិងសេវា)	3.7	3.5	4.1	4.5	4.7	4.6	4.1
ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ							
ឥណទានក្នុងស្រុក (%) ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	29.6	28.6	28.4	27.0	25.8	25.0	24.5
អត្រាការប្រាក់រយៈពេលខ្លី (%ក្នុងមួយឆ្នាំ)	11.6	11.3	11.5	11.7	12.0	11.8	11.5
អត្រាប្តូរប្រាក់(រៀល/ដុល្លារអាមេរិក ចុងគ្រា))	3,995.0	3,995.0	4,075.0	4,054.0	4,058.0	4,062.0	4,067.0
អត្រាប្តូរប្រាក់ខ្សែពិត(ឆ្នាំ2010=100)	105.4	109.9	113.1	119.8	121.8	124.3	127.4
(%ប្រែប្រួលធៀបនឹងឆ្នាំមុន)	0.5	4.3	2.0	1.3	1.7	2.0	2.5
ចំណាំ: ផសស ដាក់ស្តែង (លានដុល្លារអាមេរិក)							
	14,188	15,362	16,623	18,363	20,190.7	21,412.1	23,243.7

ប្រភព:ប្រភពទិន្នន័យជាតិ អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ និងការប៉ាន់ស្មានរបស់បុគ្គលិកធនាគារពិភពលោក
e = ប៉ាន់ស្មាន p = ចំណេល និង f = ព្យាករណ៍.
a/រួមមានការកែតម្រូវចំណាយ
1/សង្ខេបបំពាក់និងស្បែកជើង.
2/មិនគិតបង្វែរផ្លូវការ

ធនាគារពិភពលោក

ការិយាល័យប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា

លេខ 113 មហាវិថីនរោត្តម

ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ: (855-23) 861 300

ទូរសារ: (855-23) 861 301/302

គេហទំព័រ: www.worldbank.org/cambodia